

Scientia Sanctorum

Collecta Ex Meditationibus Ludovici De Ponte, Joannis Busaei, Joan. Suffren, Juliani Hayneufve, Et Antonii Gaudier, &c. E Societate Jesu, In Dominicis, Festa & ferias totius Anni digesta. Cum Indicibus duobus. I. In singulos dies. II. Ad Exercitia Spiritualia

Puente, Luis de la

Dilingæ, 1685

VI. Pars Meditat. De perfectionibus Dei, & beneficiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60588](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60588)

PARS SEXTA
MEDITATIONVM
DE PERFECTIIONIBVS

Dei & beneficijs.

Introductio ad Meditationes hujus
Sextæ Partis.

*De Mysterijs divinitatis, & ferven-
tibus amoris & gratitudinis
affectibus.*

MEDITATIONES, quæ in hac sexta parte tradentur, spectabunt poussimum divinitatem, Trinitatem, & opera, quæ à Deo in hominum utilitatem procedunt, non exclusis tamen nonnullis humanitati proprijs, quæ his ipsis, propter connexionem, quam cum illis habent, adjungentur.

Scopus
hujus
partis
sextæ.

Et quamvis eæ quæ in alijs partibus (circa Christi Humanitatem versantes) continentur, debili nostræ naturæ magis conveniant, præsentibus tamen sextæ partis considerationes in se ipsis longè sunt excellentiores, quibus Angeli, Beati in cœlis, ac perfecti omnes in hac vita de-

T 2

gen-

gentes maxime delectantur, atque in seipſis flagrantem *Dei amorem* (qui est proprius hujus sextæ partis, ac *Via Unitivæ scopus*) rerum cœlestium meditationem augent, atque perficiunt.

Qualis autem hic affectus, quo Deo servimus, esse debeat tradit breviter S. Basilii, dicens, debere esse *desiderium vehemens, insatiabile, stabile, atque immotum seu perseverans*. Quatuor videlicet illius conditiones insinuans, quarum prima est, ut sit desiderium *non tepidum* aut remissum, quale pigrorum esse solet, & de quo Sapiens: *desideria occidunt pigrum: sed vehemens*, fortè, efficax, quale ferventium esse solet, ut non desistat, nisi opere perficiat, idque perfectè atque exactè. 2. Ut sit *insatiabile*, ne in faciendo, aut perferendo paucis contentus sit: sed ad plura se extendat, remoto non tantum tædio atque fastidio, sed excitata fame, quæ numquam dicat: *sufficit*. 3. Sit *stabile*, ne facillè moveatur, ut is de quo Sapiens: *Vult & non vult piger*: qui varia experitur, eaque præ tædio relinquit sine ulla stabilitate, quæ ad perfectionem omnino requiritur. 4. Sit *constans & perseverans ad mortem*, non dimittendo, laxando, intepescendo, ob tentationes aut persecutiones sed pectore firmo se opponat: sicut cervus ad fontes aquarum contendens per dura & aspera, donec sitim restinguat. Has conditiones habet Christus D. ut ex 3. & 4. parte constat, cujus exemplum ut Domini ac Magistri

In Reg. Brevior. Reg. 157
Desideria pia qualia esse debeant.

1.
Pro. 21. 25.

2.
Pro. 30. 15.

3.
Prov. 19. 4.

4.
Psal. 4.

gistrum nobis sufficere deberet. Quanquam S. Basilii ibidem duas adhuc considerationes ad
jiciat. 1. ut versetur circa magnalia, perfectiones atque excellentias Dei, quibus affectus amoris, laudum, servitii & obedientiae excitatur, si non modo infinito; prout Deus mereretur, at pro nostra fragilitate agnoscentes eum supervalere.

II. Ut occupetur praecipue circa beneficia, quae ex tali amore, scilicet vehementi, insatiabili, constanti, nobis donantur: sic enim lege gratitudinis ad similia reddenda, si nobis possibile foret, obligaremur.

Ex his S. Basilii colligit sensim haece considerationibus generari perfectum amorem, quo Deus à nobis diligi desiderat, scilicet ex toto corde, mente, anima, fortitudine, omnibus viribus, si omnes nempe sensus interni & externi, cunctaque membra in ejus amore, eo quo possunt modo, occupentur; dum scilicet memoria, intellectus, appetitus, sensusque omnes affectui amoris deserviunt, donec ita radiceatur, ac fundetur, ut nulla creatura separare possit; imo nec flumina. Cant. 8. 7. obruere valeant, sed potius augeant. Haec complectitur via unitiva, quae hujus sextae partis finis est. Quamvis enim amor ille praecipue Spiritus Sancti donum sit: ex parte tamen nostra cellae divini amoris propinquamus binis quasi alis sublatis, puta meditatione perfectionum Dei, ac beneficiorum ejusdem in nos: & utriusque meditatio ita

Aliæ duæ
condi-
tiones.

Ecccl 43.
32.
II.

Effectus
harum
conside-
ratio-
num.

Ephes. 3.
17.
Rom. 8.
39.

connexa est, ut una sine altera perfecte non habeatur.

MODUS MEDITANDI DEI

beneficia ex affectu gratitudinis.

Quinq;
conside-
rationes.

1.

2.

3.

4.

5.

UT beneficiorum infinitatem agnoscas, tē- que gratum exhibeas, quinque potissimum considerata sunt. 1. *infinita Dei magnitudo*: unde fit minimum beneficium à tanto Domino magni faciendum sit. 2. *infinitas amoris*, ex quo confert, & seipsum quasi simul donat, rem amaram ingrediendo, semperque paratus est majora adjicere. 3. *ipsius beneficij magnitudo*, quæ suo modo infinita est, vel numero, vel excellentiâ. Quia quædam continent bona innumera, ut mundi creatio, conservatio: quædam comprehendunt excellentiam infinitam, ut Incarnatio, Redemptio, SS. Eucharistia, glori- ficatio: pròque his omnibus gratiæ agendæ: pro pusillis (ait S. Bernardus serm. in Cant.) quia numero sunt infinita: & quamvis parva videantur, alio nomine sunt maxima. 4. *infinita ejus cui conferuntur vilitas hominis*, scilicet: miseri, ingrati & indigni, cujus Deus memor sit, ut jure cum S. August. Soliloq. 1. 10. dicat: *Quis ego sum, Deus, ut laudem te? nempe pulvis & cinis, putredo & vermis?* 5. *Infinita Dei in conferendo beneficio liberalitas*, quia gratis donat, non exspectando commodum ab eo, cui donat, idque tribuit, non tantùm immerenti, sed sæpe malè merito, & hoc non uno,

uno, sed infinitis modis propter peccata atque ingratitude. Et cum peccator tantus sit Dei hostis, tamen non fatigatur ei benefaciendo quotidie. Hæc indicavit Christus illâ sententiâ: *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.* In qua quinque sunt verba, quæ *Ioan. 3.* hæc quinque indicant, ut 2. p. med. 2. dictum, ^{6.} Pro his beneficiis ex parte nostra restat sola *gratitudo*, cujus tres sunt actus. 1. agnoscere beneficium. 2. laudare benefactorem. 3. præstare obsequia gratis.

Quin imo *gratitudo* nostra, ut plena sit, debet esse *universalis*, ut pro omnibus hominibus *gratia* agantur, nullo beneficio prætermisso, ^{1. Tim. 2.} nec pro me solo, sed etiam pro omnibus hominibus.

Et quoniam *creaturarum tria* sunt genera. 1. ^{Tria genera} quædam creaturæ gratias agere volunt, & possunt ut *Angeli & beati* in cælo, imo & *anima purgatorii*, & *justi* in hac terra versantes. 2. ^{nera- creatu- rarum.} quædam possent gratias agere, sed nolunt, idq; vel ^{1.} ex ignorantia, ut fit in idololâtris qui Deum verum ignorant, & infidelibus; aut ex malitia, sicut accidit in damnatis tam dæmonibus, quàm hominibus. 3. ^{2.} ac postremo quædam non possunt aut velle, aut actu ipso gratias reddere, quia intellectu carent, ut beneficia comprehendant, quales sunt cæli, elementa, plantæ, animantes.

Pro beneficiis ergo quæ his omnibus conferuntur, gratiæ nobis agendæ, conjungendo

nos cum creaturis primi generis, & supplendo ignorantiam & malitiam secundi generis, atque impotentiam tertii, invitando tamen eas ad laudes, ut hac ratione nos ipsos excitemus ad laudandum & glorificandum Deum, utendo ea forma, *Deo gratias*, quam ex Apostolo Ephes. 5. 4. sæpe usurpat Ecclesia in Missa & horis, quamque S. August. ep. 77. vehementer laudat.

MEDITATIO I.

Quod Deus sit.

PUNCTUM PRIMUM.

- I.
Heb. 11. 6. I. **A**ccedentem ad Deum oportet credere, quia
 Omnes creaturæ Deum esse dicunt.
ps. 99. 3. Simile.
- A**ccedentem ad Deum oportet credere, quia est: id omnes creaturæ clamant: ac, si per singulas percurras, audies dicentes: *ipse fecit nos, & non ipsi nos.* Quemadmodum, si per elegantem imaginem, aut opus aliud insigne perspicias, statim cogitas à peritissimo artifice perfectum fuisse, & aves illum nosse, ac de ipso quæris: ita conspecto hoc admirabili cæli terræque globo, quæque in eo sunt, subit animum, esse quoddam primum & inaspectabile principium, & effectorem, qui non frustra; sed certi finis gratiâ id opus molitus sit, & assidua gubernet providentia: cujus pernoscendi, fruendique desiderio merito exardescas.
- II. II. Ergo oculos in altum attolle, & audi, quemadmodum *Cæli enerrant gloriam Dei, & opera*

opera manuum eius annuntiant firmamentum. *Ps. 18. 1.*
 Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat
 scientiam. Quin interrogauimenta, & docebunt
 te, & volatilia caeli, & indicabunt tibi: loquere
 terra, & respondebit tibi, & narrabunt pis-
 ces maris. Respondebunt autem, quis ignorat
 quod omnia haec fecerit manus Domini? O
 audiam hasce voces, & ferat in auctorem
 totus!

III. Quin provocabo creaturas omnes ad lau-
 dandum opificem suum: *Benedicite omnia opera*
Domini Domino, laudate & superexaltate eum
in saecula. O habitatio Sion! exulta & lauda,
quia magnus in medio tui sanctus Israel. O ani-
ma mea ascende tanquam super speculam, &
contemplare quicquid est. Et vide, quia in me-
dio omnium Deus est, ut in singulis cognosci
valeat. Non enim sine testimonio semetipsum reli-
quit, benefaciens de caelo, dans pluvias & tem-
pora fructifera, implens tibi letitia corda nostra.
 Gratias agam, quod hanc sui cognitionem im-
 plevit.

Iob. 12. 7.

III.
 Invita-
 tio ad
 laudan-
 dum
 Deum.
Dan. 3.
57.
Isa. 12.
6.
Act. 14.

PUNCTUM II.

Quod peculiariter ex homine ipso, tan-
 quam minori mundo, cognoscatur Deus,
 juxta illud: *Mirabilis facta est scientia tua ex me.*
 In primis, *Signatum est super nos lumen vultus*
tui, Domine, dedisti letitiam in corde meo. Hoc
 est, lumen rationis, tanquam splendor quidam
 divini vultus, ab eo procedens, per quod cogno-

I.
 Homo
 ex se
 Deum
 cogno-
 scit.
Ps. 138.
6.
Ps. 4. 7.

T 5

scimus,

scimus, quid sit bonum, & amplectendum, ac præcipuè ipsum, qui est summum bonum, & regula in nostris actionibus omnis bonitatis. Nam proprium est solius hominis, præ cæteris creaturis corporeis, ut Deum agnoscat.

2. Hoc lumen consequitur inclinatio homini indita, ad bonum cognitum prosequendum, ac proinde ad rectè vivendum secundùm rationem, ac præcipuè ad Deum amandum, quæ est prima, ac summa rectitudo, unde cæteræ actiones regulantur. Hujus luminis fulgurationem prohibent peccata illud obnubilantia, & simul lætitiâ cordis, quæ ex testimonio bonæ conscientie solet oriri, ac potissimum ex dilectione Dei. *Nam fructus Spiritus sunt charitas, gaudium, pax.* Contra autem ex malefactis oritur aculeus conscientie.

Gal. 25.
2.

3.
Ex corporis
structura

Pf. 34.
10.

4.
Ex spiritu
hominis.

Sap. 1.
17.

3. Deinde ipsa corporis humani architectura, partium innumerabilium proportio, connexio, officia, tum sensuum, ac potentiarum externarum ac internarum mira varietas, in unum conspirans finem, plane supremum quendam Architectum digito demonstrans, ut verè David: *Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi?*

4. Sed præ his spiritus ipse immortalis corpori inspiratus ducit hominem in supremi ac purissimi Spiritus notitiam, quo mundus iste continetur, ac vivificatur: de quo scriptum est: *Spiritus Domini replevit orbem terrarum, & hoc quod*

quod continet omnia, scientiam habet vocis: præbens nimirum lumen, ut ex effectis suis cognoscatur, & prædicetur Deus. Igitur in spiritu hominis, considerandæ sunt tres nobilissimæ potentia, *Memoria, Intellectus, & Voluntas*, quarum operationes minimè sunt corpori alligatæ; sed exspatiantur liberè ad cœlos usque, & naturæ abdita rimantur, quo sensus ipsi non perveniunt, excogitant artes, inveniunt disciplinas, rerumque agendarum, ac moderandi hominum ipsorum mentes, modum, rationemque reperiunt. Ex quibus efficitur, hominis animum extra ordinem corporeorum esse immaterialem, invisibilem, atque immortalem, qui proinde, corpore soluto, subsistat ipse, atque permaneat.

5. Hinc idem ipse noster spiritus intelligit necessariò esse alium quendam spiritum, ex quo ista participet, siquidem ea non habet ex se; & qui similiter totum mundum regat, imperiâtque vitam & motum; tamen non ut forma, aut pars ipsius mundi, ut qui sine mundo esse possit, & verò ante illum fuit, multò meliùs, quam anima sine corpore. Namque hæc naturali caret perfectione, cum exuta est corpore. *Vere Domine, mirabilis facta est scientia tua ex me.*

ps. 138.
6.

PUNCTUM III.

1. **N**on solùm bona utriusque mundi, magni & parvi, sed mala etiam nos in Deum ferunt, **Motus sublunares Deum**

demon-
strant.

runt, terrores de cælo, fulgura, fulmina, aëris injuriæ, & intemperies, maris tempestates, terræ motus, morbi, bella, fames, & quicquid ingruit malorum, dum, velut naturali instinctu permovent ad quærendam ex alto opem, quasi arrepta manu ad Deum nos ducunt: Quare sapienter & piè Josaphat Rex: *Cum ignore-*

2. Paral. 20. 12. *mus quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te.*

2.
Pugnæ
in cor-
pore.

2. Deinde in ipso quoque parvo mundo, interna pugna carnis & spiritus, passionum & rationis, pronitasque ad peccandum, admonent nos supremi opitulantis Dei, ad quem oporteat confugere, modo vincere velimus. Quamobrem homo inter prospera & adversa constitutus, ex utrisque ad Deum contendat, dum bona ab uno Deo auctore recognoscit, mala autem non nisi ejusdem ope amoliri posse confidit, quod est *pugnare*, ut ait Paulus, *per arma justitiæ, à dextris & à sinistris*, & ex utrisque, sive bonis, sive malis, fructum capere cognitionis Dei.

2. Cor. 6. 7.

fidit, quod est *pugnare*, ut ait Paulus, *per arma justitiæ, à dextris & à sinistris*, & ex utrisque, sive bonis, sive malis, fructum capere cognitionis Dei.

Hæc viva notitia, quòd Deus sit, & assidua ejus veritatis memoria, frænum est vitiorum, *Ps. 13. 1. calcar virtutum. Attestatur David: Dixit inspiens in corde suo, non est Deus: Quid autem inde consecutum? Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studiis suis.* Nam si in aliqua Republica nec superiorem, nec vindicem esse ullum homines intelligerent, plane in vitia diffluerent: ita nisi credant, & præ oculis

lis habeant, Deum esse. Sic, inquit Job, *Viam omnium, qui obliviscuntur Deum.* Contra verò: *ps. 76. 4. Memor fui Dei, & delectatus sum, & exercitatus sum. & defecit spiritus meus: Porro peccatores confitentur se nosse Deum, factus autem negant.* Ego & verbo & opere confitebor. *Tit. 1. 16.*

MEDITATIO II.

Quod Deus sit aternus, & qui est.

PUNCTUM PRIMUM.

L St aternus, quòd significatur illo Dei nomine: *Qui est.* Nam Moyfi quærenti nomen ipsius, qui apparebat in rubo, respondit: *Ego sum, qui sum. Et dices filiis Israel. Qui est, misit me ad vos.* Vocatur ergo: *Qui est:* quia nunquam non est. Fuit ergo ante mundum, & omnem creaturam, non parvo aliquo intervallo: sed si annorum millia millionum fingas, ante illa fuit, quia semper fuit: unde & vocatur *Antiquus dierum,* quia quidquid aliquando cœpit esse, novum est. *1. Deus aternus. Exod. 3. 14. Ante mundum. Dan. 7. 9.*

2. Deinde perseverat esse absque mutatione ulla, & variatione, quod est verè & simpliciter esse, quippe nullatenus deficiente ipsius esse: unde jure vocatur. *Qui est. Ego Dominus, & non mutor.* Et apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. *2. Immutabilis. Mal. 3. 6. Jac. 1. 17.*

3. Postremo. *Erit semper: Tu Domine idem ipse es, & anni tui non deficient.* Atque hæc est *3. Sine fine aternus. ps. 101. 28.*

æternitas, fuisse semper, ut non cœperit aliquando esse; & desitutum esse nunquam, ut nihil ei decedat vel accedat, quia utrumque est imperfectionis. Nam si accedat, non habuit esse perfectum: si decedat aliquid, fiet imperfectum esse.

Apoc.
4. 8. Glorificabo igitur ipsum cum cœlestibus choris supplici confessione dicens: *Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus omnipotens, qui erat, qui est, & qui venturus est.* Et quia peccator, quantum in se est, veller quodammodo esse Dei destructum, quo impunè peccaret, dolebo me fuisse talem: gaudebo autem de ipsius æternitate.

PUNCTUM II.

1. **Q**UDD solus Deus sit æternus, quia essentialiter est, *Qui est*: unde dicitur: *Qui solus habet immortalitatem.* Res cæteræ ex seipsis habent ut non sint: unde ab alio debent accipere, ut sint, nempe à Deo, *Qui est*; & illo subtrahente manum, recidunt in tuum nihilum.

Rem. 8. Vanitati creatura subjecta est: Et sicut vestimentum omnes veterascent. *Auferes spiritum eorum, & deficient, & in pulverem suum revertentur. Substantia mea tanquam nihilum ante te.*

Pf. 101.
20. *Pf. 103.*
27. *Pf. 38.6.*
29. *Hoc est fundamentum veræ humilitatis, & submississimæ subjectionis erga Deum, diffidentia sui, fiducia in Deo contemptus proprii, & divinæ excellentiæ admirationis. Nunquam esse.*

2. Hinc humilitas creaturæ &c.

effereatur ob ulla bona, qui seriò cogitaverit quid sit ex se.

PUNCTUM III.

EO quod Deus est, *Qui est*, continet in suo Dei esse esse omnes perfectiones absque compositione, modo simplicissimo & perfectissimo; ut præ illo creata omnia sint *quasi stilla situla, & quasi momentum statera*, ut dicit Isaias. Tanti sunt res, quæ corda mortalium ad se rapiunt, posthabito ipso Deo! Quin potius illi adhæresco, *Qui est?* Ne deficiam, atque ut in eo omnia possideam, omnium posthac creaturarum *Detrimentum faciam, ut illum lucrifaciam.*

O *Qui es!* qui nomen hoc ineffabile, non Abraham, Isaac, & Jacob, sed Moyse manifestasti pro singulari beneficio, fac illius vim penitus intelligam, ut post odorem illius curam.

MEDITATIO III.

Quòd Deus sit infinitus, & incomprehensibilis.

Opportunè consideratio infinitatis & incomprehensibilitatis Dei suscipitur, ut circa Deum humana mens non præsumat, quando noverit eum non posse comprehendere. Sunt porro duo modi aliquid efformandi, vel appositione, vel detractio: pictor apponendo colores

lores figurat imaginem; sculptor detrahendo à rudi ligno, aut lapide segmenta. Sic Deum cogitare possumus, vel tribuendo ipsi perfectiones, quarum vestigia conspiciuntur in creatis, atque ita vocando bonum, sapientem justum; vel amovendo ab ipso imperfectiones creaturarum, dicendoque ipsum infinitum, incomprehensibilem, immensum. Est doctrina Areopagitæ de Mystica Theol. cap. 3. & de divinis nominibus cap. 7. Ac de hoc secundo modo cognoscendi Deum procedet ista meditatio.

PUNCTUM PRIMUM.

Is 40.
18. 25.
Ps. 34.
10. &
85. 8.

DEus non est, ut quæ sensibus percipi possunt; non pulcher, ut astra; non lucens, ut sol; non magnus, ut corpora; non suavis ut cibi & concentus; non denique, ut aliquid istorum, sed supra hæc. Quare ipse ait: *Cui similem fecistis Deum? & cui assimilastis, & adæquastis me, dicit sanctus? dicant omnia ossa mea: Domine, quis similis tibi?*

PUNCTUM II.

- I. **A** Sensibus externis ad internos transi, vel etiam ad intelligendi vim tum hominis, tum Angelorum. Nihil est eorum Deus, nec qualia sunt, quæ ab illis capiuntur, sed supra illa.
- II. Proinde cogitabo, quod cognitio Dei in hac vita, & ex creatis, dicitur caligo & nebula: nam

nam, cum supremum attigeris gradum, id tandem intelligis, non esse Deum, ut ista sed supra ista quod non est scire, quid sit: sed, quid non sit. Et hoc est, quod *Moyſes* dicitur ascendisse ad caliginem, in qua erat Deus. Et ingressus in medium nebulae ascendit in montem. Et Dominus dixit, ut inhabitaret in nebula. Quia et si lucem inhabitat, at inaccessibilem, *Exod. 20. 21. 22. 18. 2 Reg. 8. 12. 1. Tim. 6. 16. III.*

III. Igitur non est bonus, non justus, non sapiens, non potens, non aliquid eorum, quæ homo aut Angelus esse potest; aut quale intelligit: sed quid inæstimabiliter majus. Unde *Iob. 36. 26.* Deus magnus, vincens scientiam nostram. Nam si, ut ait Sapiens; difficile æstimamus quæ in terris sunt; & quæ in prospectu sunt, invenimus cum labore: quæ in caelis sunt, quis investigabit? in hac caligine & nebula libenter morabor, gaudens quòd tantus sit Deus meus, ut non sim sufficiens cognoscendo. *Sap. 9. 16.*

Supplebo amando, quòd minus valeo intelligendo. Suspirabo ad illum statum, quando non iam in enigmate, sed facie ad faciem cognoscam; sicut & cognitus sum. *1. Cor. 13. 12.*

PUNCTUM III.

I. Non solum Deus non est ut creatura, quantumvis perfecta; sed est infinite supra illa in quovis genere perfectionis quod est dicere: non solum est supra omnia, sed infinite supra omnia: Magnus Dominus & laudabilis nimis, & magnitudinis ejus non est finis: proinde & incom-

I. Psal. 114. 3. Tom. II. V com-

I. Tim.
6. 16.

comprehensibilis: nam Angeli, cum sint substantia & virtute finiti, quod infinitum est, comprehendere nequeunt. Et ita quando etiam revelata facie cernitur, non potest comprehendi. Quo sensu Apostolus dixit: *Quem nemo vidit unquam: sed nec videre potest.*

II.

II. Ubi adverte quod in secundo puncto etiam dicebatur Deus non posse capi; sed id ex comparatione creaturarum: at modò consideratur incomprehensibilis simpliciter; etiam cum in seipso clarè cernitur in gloria: quia creata intelligentia, etsi potest elevari, atque sustolli, ut non jam ab effectis; sed ipsam in se cognoscat divinitatem; tamen, quia creata est & infinita, non potest exhaurire cognoscendo infinitatem divini esse.

III.
Isa. 6. 2.

III. Hinc est, quod Seraphini apud Isaiam ex senis alis *duabus* tantum volabant, *duabus autem faciem Dei*, & *duabus aliis pedes velabant*: Quia Deus incomprehensibilis est, tum ex effectis suis, tum ex facie sua: quando etiam illam datur conspiciere. Pedes sunt creaturæ ab eo conditæ; facies autem, visio beatifica, ubi cernitur sicut est. Sed in utraque cognitione opertus est: quia ex effectis non intelligimus quid sit: sed, quòd ex iis non sit, quæ sensibus, aut mente percipiuntur. In visione autem clara etiam latet incomprehensibilis majestas: quatenus exæquari intelligendo,

do, nisi à seipsa, non potest, ut nec infinitum à finito.

PUNCTUM IV.

I. **A** Estimandum est beneficium, quod Deus nobis de se revelaverit: tum ista, non excedentia humanum lumen, quo certius & sine errore à nobis perciperentur: tum alia, supra captum. *Incerta, & occulta sapientia tua manifestasti mihi.* Et ad hoc misit Filium: *Unigenitus qui est in sinu Patris, ipse enarravit.*

I. Dei honestas in revelando
ps 30. 8.
Ioan. 1. 18.

II. Hinc gaudium concipiam de tanta gloria Dei mei, gratusque existam, quod se mihi revelarit. Deinde excitabo, exercebóque fidem, ideo credens, quia ipse revelavit.

II.

III. Denique spem illuc perveniendi, ubi non amplius in ænigmate, sed aperte credita conspiciam facie ad faciem. Quia in hac vita assequi possum clariorem mysteriorum intelligentiam, dum studeam mentis puritati. Nam *beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt.*

III.

Math. 5. 8.

MEDITATIO IV.

Quòd sit unus Essentiâ, trinus personis.

PUNCTUM PRIMUM.

I. **Q**Uòd sit unus essentiâ. i. quia unum est quantum bonum, in quo sunt omnes rationes boni: nam, si aliud ab illo esset, tunc careret ea ratione boni qua alterum ab ipso differeret:

I. Deus non est unus.

V 2

feret: & ita non esset omne bonum, sed limitatum, ac proinde, non esset Deus. 2. In hac veritate fundatur debitum amandi Deum ex toto corde, & supra omnia, quia ipse est unum, summum, atque omne bonum, de quo participant creaturæ, quod habent bonitatis. Et ita sicut ex Deo sunt bonæ: ita propter illum diligenda bonitas ipsatum, non aliter: quod est amare ipsum bonum creatum in suo fonte potius, quam in seipso. Amat in seipso, non in Deo quando ratio amandi non est Deus ipse, sed sistit affectus in bono creato secundum se, quod facit omnis peccans: unde dicitur *frui utendis à D.* Augustino. Frui enim est ibi quiescere, non ad alia referre: oportet autem uti bono creato ad fruendum bono increato.

II. Quia unus tantum Dominus, & gubernator mundi esse potest: alioqui, si plures, dissidere possent voluntate, & alter alteri repugnare: ex quo mundi ordo non subsisteret. *Omne enim regnum in se divisum desolabitur:* quod si subordinatus unus esset alteri, jam non esset Deus, qui subiceretur: quia nec supremus Dominus. In hac veritate fundatur præceptum illud: *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies.* *Nemo potest duobus dominis servire:* quia possunt contraria præcipere: unde oportebit uni obedire, & alterum contemnere. Est igitur unus Deus, unus Dominus: uni serviam.

III. Unus supremus legislator, & iudex, & finis ultimus esse debet. Si plures leges, cuinam

II.
Deus
unus &
solus.
Luc. 11.
17.

Deut. 6.
13.
Mat. 6.
24.

III.

quinam conformari oporteret? Si plures Iudei Deus legislator
ces, nulla foret suprema sententia. Si plures fines, unus non ex-
pleret, satiarétve hominem: & sic neuter esset finis ultimus. In hac veritate funda-
tur, quod una esse debet nostra intentio, & in unum tendens. Colligã, quàm infelices sint Idololatræ, qui unum Deum ignorant. Item qui, cum non ignorent, ventrem, aut pecuniam pro dijs colunt. Studebo cogitationes, desideria, studia omnia in unum dirigere: *Quid turbaris erga plurima? unum est necessarium.* Complectar omnes charitate non ficta, quando unum omnes habemus Deum, principium, finem: *Nunquid non unus Deus creavit nos? quare ergo despicit unusquisque nostrum fratrem suum?*

Deus legislator
supremus.

Luc. 10.
41.

Mal. 2.
10.

PUNCTUM II.

I. Quòd sit trinus personis, Hic debet ca-
privari intellectus in obsequium fidei. Licet autem ita ratiocinari. Deus est infinitum bonum, in quo sunt omnes creaturarum perfectiones eminentius, absque imperfectionibus earundem: Igitur est *unum*, sine divisione, quæ est imperfectio; & *plures* sine diversitate, quæ est etiam imperfectio: nam, quæ diversa sunt, eorum quodvis caret alterius bono. Habent ergo unam essentiam, sapientiam, potentiam, voluntatem, & quidquid boni est, nec in eo dividuntur: sunt tamen plures, quo bono etiam societatis inter se fruuntur: & plures sunt per communicationem, qua Filius à Patre, & ab

I.
Deus unus & trinus.

utroque accipit Spiritus sanctus divinitatem :
 sicque illud etiam bonum in Deo reperitur,
 quod semet communicat, non ad extra tan-
 tum, per quandam participationem limitatam,
 sed ad intra etiam, per totius substantiæ com-
 municationem.

Affectus

II.

II. Hinc primò concipiam admirationem
 ex incomprehensa maiestate : cuius si sapientia,
 & iudicia incomprehensibilia sunt, quomodo
 non ejus esse & divinitas? Domine, adauge
 fidem, quo valeam intelligere; intelligam, ut
 amem.

III.

Ioan. 17.

11.

III. Deinde concipiam gaudium de arctissi-
 ma illa unitate inter divinas personas, quibus
 associari, & unum fieri, pro modulo cupiam.
 Nam & Christus ita oravit: *ut sint unum, sicut*
Et nos unum sumus. Id etiam fiet, si quemad-
 modum Patris & Filij, & Spiritus sancti est unum
 sentire, & velle: ita meum sit idem cum illis
 per omnia. Fiam etiam unum cum Superioribus
 meis, qui locum Dei tenent, conformitate judi-
 cij & voluntatis, item cum fratribus meis, idem
 sapiendo & dicendo. Quare exprimam vivam
 imaginem illius unitatis & amicitiae, qua inter
 se divinae personae communicant.

PUNCTUM III.

I.
 Modus
 confide-
 rādi my-
 sterii.

I. **M**odus processionis divinarum persona-
 rum. Pater intelligendo seipsum cla-
 rē & perfectē, format sui imaginem adæqua-
 tam, non accidentariam, ut quam format ho-

mo

mo rei conceptæ, sed substantialem, quæ sit idem cum substantia Patris intelligentis, quod in Deo nihil accidentale esse possit. Hæc igitur imago, ut prodiens à Patre concipiente seipsum, dicitur & est Filius. Et etiam Verbum, quia mentis quidam partus; & sapientia, quia per notitiam qua se Pater comprehendit, exprimitur. Hinc *splendor gloria, & figura substantiæ ejus & imago invisibilis* nominatur. Heb. I. 3.
Colof. I.
15.

II. Rursum Pater hanc sui imaginem contemplans, in eaq; communicatam cernens omnem suam perfectionem substantialiter, fertur in illam amore adæquato, hoc est infinito. Et vicissim verbum cernens in Patre eandem naturam, tanquam in principio communicante, pari impetu amoris impellitur: isque impetus reciprocus Spiritum S. spirat. Est enim ille impetus communicativus illius ipsius boni, in quod fertur, & communicando producit tertiam Personam divinitatis, quæ vocatur Amor, quia amando producit, & est amoris quasi terminus, seu amor terminatus. Nam & in creatis sicut intelligendo producit verbum, seu conceptus expressus: ita amando producit quædam in rem amatam sive propensio, sive magis quies, sed in creatis utrumque est accidens: in Deo autem est ipsamet Dei substantia.

III. Igitur ab una substantia quam Pater in se habet, & ex se, Filius autem & Spiritus sanctus per communicationem, dicuntur omnes tres, & sunt unus Deus, unus creator, unus

II.

III.

sanctificator, unus glorificator. Sunt autem ab æterno omnes, quia non liberè, sed naturaliter, eo quod est Pater, generat, ipsèque, & Filius spirant. Idcirco nulla est inter personas prioritas existentiae, sed ordo tantum processionis. Quia verò omne ac infinitum bonum in se continent, non opus habent creaturis ad partem aliquam felicitatis: sed sui boni inamissibili possessione beatæ sunt, quo fruuntur comprehendendo invicem, & amando ex omni æternitate.

Colloquium ad Patrem.

I.
Is. 66.

I. Approbando quod ait: *Nunquid ego, qui alios parere facio, ipse non pariam?* parit autem unicum, non plures filios: quia est generatio adæquata, qua totum esse communicat: non simile, sed idem omnino. Neque idem pluribus communicare potest generando: quia una est tantum sui ipsius notitia, & comprehensio, qua gignit, non alia, atque alia: & ita semel dicit Pater quod comprehendit, non sæpius; proindeque unum est tantum illius Verbum, & Filius.

II.
Prov.
10. 1.

II. Porro, ô Pater æterne! quantopere tibi complaces in hac generatione, in hoc Filio?

Matt.
3. 17.

Nam si *filius sapiens latificat patrem*, quanto hic magis te, cum sit ipsa sapientia? ideo in Jordane, & in monte testificatus es: Quia *hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.*

Ps. 2. 7.

Et ad ipsum ait, *Filius meus es tu: ego hodie genui*

nui te : istud hodie omnem continet durationis
differentiam, præteritum, præsens, & futurum :
quia æternitatem significat. Ergo ab æterno, &
nunc, & in perpetuum gignis filium : quia sem-
per manet, & est illa notitia, & comprehensio,
qua procedit ex te Filius. Quin in nobis, post-
quam mens nostra formavit verbum intelligen-
do, dum hoc permanet, à mente formante pro-
cedit : desinit autem, cum mens desinit forma-
re. Tu autem, Pater æterne, nunquam desinis,
neque desinere potes comprehendere te : at-
que ita producis verbum indefectibile, prout
tu ipse es : *Verbum enim Domini manet in æ-* 1. Pet. 1.
ternum, hæc est paternitas, à qua omnis pater- 25.
nitas nominatur in caelo, & in terra. Ad exemplar Eph. 3.
istius nos quoque efficiuntur adoptione filij, fra- 15.
tres autem Christi. O totus mundus transeat
in adoptionem tuam, Pater æterne ! ô Pater
luminum, cujus splendor est Filius tuus, per
hunc, propter hunc illumina cor meum, ut co-
gnoscam te verum Deum, & quem misisti Jesum 10an.
Christum : quo sim filius lucis, & aliquando 17. 3.
te videam in lumine tuo facie ad faciem.

Colloquium ad Filium.

O Fili æterni Patris, & Fili unigenite, quam
tibi congaudeo de hac Filiatione, qua es u-
nus Deus cum Patre ! Verè es unigenitus : non
modò, quia unus, sed quia nec esse plures po-
tuerunt : quia non ex parte Filius, sed ex toto ;
Deus de Deo. Tu vera imago Patris, totum

adæquate repræsentans : quia per id es imago Patris, per quod Pater est Deus. Ille enim, dum contemplando se, exprimit sui Verbum, & imaginem suam, tibi divinitatem impertit : ut per hanc ipsam tibi communicatam repræsentens Patrem, à quo accepisti divinitatem. Quare tu es imago consubstantialis, Patrique æqualis. Quod si unigenitus & hæres, verè unicus hæres, qui totum, quod habet Pater, accepisti. O sim ego ex participibus tuis ! Utrique si filius existam, etiam hæres, sicut dicit servus tuus.

Rom. 8. 17. Quod si filij, & hæredes; hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi.

O unigenite, qui es in sinu Patris : & nunquam ab ejus recedis sinu ! ibi penetras secretum Divinitatis, & planè comprehendis, ibi amas pro eo, quod est infinitum bonum, ibi gaudio frueris tanto, quantus est Deus : hac sinus tanto melior quàm Abrahæ ! ô illic recipi merear, atque in idipsum requiescere ! Memen-
to quod dixeris: Volo ut ubi ego sum, illic sit & minister meus.

Ioan. 12. 26.

In hoc sinu existens, & amoris Patris tui indulgens, una cum illo producis Spiritum sanctum, qui est Amor utriusque consubstantialis. O spiratio beata ! ô amem ! ô spirem amorem ! Flamme fiat igne charitas, accendat ardor proximis.

Collo-

Colloquium ad Spiritum sanctum.

TU es per excellentiam Spiritus, vitam à Patre & Filio accipiens, qua illi vivunt, quæ est divinitas ipsa : accipiendo autem gaudes, prout illi dando, omnes pati & uno gaudio gaudentes, quia unus est is Deus, & de uno gaudetis bono, quod ipsimet estis.

Procedis, ut impulsus quidam ; quia amando spiraris à Patre & Filio : sed non ideo foras prodis, sed in utroque manes. Procedis enim, ut amor Patris ad Filium, & vicissim Filij ad Patrem : & cum intra Deum procedas, & in eo maneas, necessario es Deus.

Vocaris *sanctus*, quia es amor divinus, qui est vera sanctitas. Certè nos eo sancti sumus, quòd Deum amamus, sicut oportet. Hujus igitur amoris inspirator, cum sis ipsemet amor, singulariter *sanctus* diceris, quippe fons sanctitatis.

Vocaris per excellentiam *Donum*, quia *charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.* Tu ergo donaris nobis, quando charitas donatur. Dona te mihi libenter, liberaliter : dilata cor meum, ut impleatur à te, & de te.

PUNCTUM V.

QUòd oratio mentalis ad similitudinem istius mysterij conformari debet. 1. ut mens Deum, quoad fieri potest, perfectè concipiat

I.
De men-
tis o-
ratione
ad simi-
litudinē
intra Trinit.

intra se ipsam, & in ea contemplatione perseveret. 2. ut in apprehensam bonitatem totus ferar per amorem, eique inhæream, ut sponsa :

Cant.

3. 4.

1. *Joan.*

3. 2.

1. *Cor.*

13. 9.

3.

Inveni quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam. Hinc sequetur fruitio, & gaudium, quale promittitur in cœlo, ex similitudine divina. Ibi enim similes Deo erimus, *quia videbimus eum sicuti est*, quam similitudinem nunc ex parte assequi possumus, sicut *ex parte cognoscimus, & ex parte prophetamus* 3. sicut divinæ personæ ineffabiliter sibi inhærentes, unum habent velle, & sentire : ita ego per hanc cum Deo internam communicationem non aliud velim, quam quod ille. Et quia Deus sic intra se sibi sufficientissimus est, ut tamen ad creaturas se diffundat : ita ego cupiam alijs quoque prodesse. Hoc vocatur otium animæ, quia vacat strepitu, & sollicitudine exteriorum; & est negotium omnium longè præstantissimum, ad quod invitamur : *Vacate & videte quia ego sum Deus.*

1. *Joan.*

5. 7.

Gen. 1. 6.

Tres igitur sunt, qui testimonium dant in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus : ipsi testificantur de se, ut in mundi creatione & præcipuè hominis, quem fecerunt ad imaginem & similitudinem suam, in Christi Baptismo, & Transfiguratione.

MEDITATIO V.

Quòd Deus sit infinite perfectus.

PUNCTUM PRIMUM.

Perfectum dicitur, cui nihil deest, quòd ei communicari possit, & debeat. Deus autem procul dubio perfectus est, ac proinde habet quæ ei convenire possunt: convenit autem ipsi omnis omnino ratio entis, quo fit ut omnis in illo sit; si quidem est eius perfectum, cui nihil deest, quòd ad ejus perfectionem faciat. Differt igitur à creatura quacunque, etiam possibili, quòd hæc, cum limitata sit, perficitur certis rationibus: Deus autem cum sit ens illimitatum, non potest concipi perfectus, nisi omnia in se contineat. Quare dicitur: *Ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia.* Deus meus, & omnia, cur quæram aliquid extra te, quando in te habeo omnia? In Deo igitur sunt tanquam in ente simpliciter perfecto, & simul tanquam in idea, & principio efficiente, ex quo omnia. Agit enim unumquodque, secundum quod habet in se, quia nemo dat quod non habet: habet autem Deus omnia eminentiori modo, quàm sint in seipsis.

Deus perfectissimus.

Rom. 11. 36.

PUNCTUM II.

Et reliqua hujus Medit. Speciatim in Deo sunt omnes perfectiones corporum inanimatorum, ac proinde potest sine illis agere, quicquid in Deo sunt eminenter perfectiones creaturarum.

In Deo sunt eminenter perfectiones creaturarum.

quicquid illa agunt. Deinde viventium, sentientium, & intellectualium creaturarum: omnes autem sunt in Deo una, simplex, infinitaque perfectio, uti in aureo nummo continentur multi minuti. Nam si distinguerentur, una excluderet alteram, & singulae finitae essent & limitatae. Sic enitar omnes meas actiones, quasi unam facere per intentionem, qua soli Deo placere in omnibus velim. *Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit.* Item in quovis bono opere plures jungam affectus bonos, qui me ad id impellant, ut unica actio sit multiplex virtus.

Matt.
6. 21.

MEDITATIO VI.

Quod Deus sit summè bonus.

Gen. 1.
31. **B**onitas est duplex, naturalis & moralis. De priori: *Vidit Deus cuncta quae fecerat, & erant valde bona.* Habebant scilicet, quicquid naturae cujusque conveniebat, quo fiebant amabilia. Moralis autem bonitas inest actionibus liberis, ut debite fiant, & ex recta ratione. Caeterum Deo haec etiam bonitas est naturalis, & essentialis, cum homini sit adventitia, ab eaque possit deflectere.

PUNCTUM PRIMUM.

1.
Dei bonitas in
tribus.

Quod Deus est summè & infinite bonus. 1.
Quia omnem rationem bonitatis in se
con-

continet, sicut & essendi. Unde ad Moysen
Deus : *Ostendam tibi omne bonum.* 2. quia *Exod.*
per essentiam habet, ac proinde indefectibiliter. *33. 19.*
3. quòd creaturæ præ illo non sint bonæ, sicut *2.*
nec sunt. Nam limitata est bonitas illarum, & *3.*
participata, ac defectibilis : quare Christus ait : *Luc. 18.*
Nemo bonus nisi solus Deus : & apud Job : *Inter* *19.*
Sanctos ejus nemo immutabilis, & cæli non sunt *Job. 15.*
mundi in conspectu ejus. Hinc quivis coram *15.*
Deo humiliari debet licet sanctus : quia *Isa. 6. 3.*
Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercitu- *45. 5.*
um. Non est sanctus, uti Dominus, nec est alius *1. Reg.*
extra te. Sanctitas autem est bonitas moralis. *2. 2.*

PUNCTUM II.

Specialius licet discurrere per singulas virtu- *1.*
tes, easque in Deo cogitare, absque imper- *In Deo*
fectionibus, simulque unitas : nam hoc habent *plenitu-*
virtutes, ut quando ad summum veniunt, sint *do vir-*
invicem connexæ & colligatæ, trahantque se *tutum.*
mutuo, ut annuli in catena. Deinde, quod vir- *Index*
tutes in Deo sunt exemplar nostrarum : quare *reliqua-*
nostræ eo sunt perfectiores, quo exemplari di- *rum.*
vino similiores. Cæterum solent quatuor gene- *1.*
ra virtutum distingui. 1. *Moralium*, in quibus *2.*
spectatur conformatio ad regulam rectæ ratio- *Matt.*
nis. 2. *sublimiorum*, quibus aspiratur ad simi- *5. 48.*
litudinem Dei, cum Christus dicat : *Estote per-*
fecti, sicut Pater vester cælestis perfectus est. 3. *5. 48.*
illarum, quæ hominem jam affectum illam si- *ris*
militudinem, comitantur sive ex parte, ut in vi-

ris valde perfectis in hac etiam vita : vel planè ;
ut in Beatis. 4. Demum sunt ipsa exemplaria
virtutum in Deo, qui proinde est etiam largitor
virtutum, à quo & peti debent.

PUNCTUM III.

Pf. 36. **H**inc est quod duplex illa justitiæ pars, *De-*
27. *Virtutes* *clinare à malo, & facere bonum*, divinæ
Dei pu- bonitati maximè convenit : quoad 1. non potest
rissimæ ipse peccare, nec peccati esse causa ; imo nec in
Pf. 144. bonitati divinæ, & infinitæ. 2. *Fidelis Domi-*
13. *nus in omnibus verbis suis, & sanctus in om-*
Leu. 19. *nibus operibus suis. Et: Sancti estote, quia*
2. *ego sanctus sum. Æmulabor hanc sanctitatem,*
Deu. 18. illud memorans: *Perfectus eris, & absque*
13. *macula cum Domino Deo tuo. Talem voluit*
Eph. 5. Ecclesiam suam esse: *Non habentem maculam:*
27. *neque rugam. Et talem laudat: Tota pulchra es;*
Cant. 4. *& macula non est in te. A sanctitate cognomen*
7. accepit tertia persona divina, ut *Spiritus sanctus*
Is. 6. 3. diceretur per excellentiam, & sub hoc nomine
tota Trinitas laudatur: *Sanctus, Sanctus, San-*
ctus.

MEDITATIO VII.

Quod Deus sit, ut summè bonus, ita sum-
mè communicativus sui.

PUNCTUM PRIMUM.

Bonum est diffusivum sui, teste Dionysio :
Deus

Deus autem cùm sit summum bonum, ita maximè communicativus sui: quod facit excellenter. 1. Quia liberè pro bona voluntate sua, non coactè. Vicissim ego *voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor homini tuo, quoniam bonum est.* 2. Quia nullo tuo emolumento: *Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.* Sequitur autem, *Sanctis, qui sunt in terra ejus, misericavit omnes voluntates meas in eis:* quasi dicat, quia non poteram ei benefacere, convertit voluntatem meam, ut Sanctis ejus benefacerem pro ipso. 3. Quia summè se communicat pro modo suæ sapientiæ. Sic & ego.

De di-
vinis
nomi. c.

4.
1.
Ps. 53. 8.

2.
Psal. 135.
2.

3.

PUNCTUM II.

Communicat se, dans esse naturale rebus, secundùm quatuor gradus substantiæ corporeæ, viventis, sentientis, & intelligentis, quos singulos diversis creaturis tribuit; hominì omnes: ut sint tanquam quatuor flumina ex fonte Paradisi egredientia, ex summo bono, & irrigantia universum mundum: quæ cùm in uno homine colligantur, meritò requiritur ab eo, ut Deum amet ex toto corde pro bono corporis, ex tota anima pro bono vitæ, ex omnibus viribus pro bono sentiendi, ex tota mente pro bono intelligendi.

PUNCTUM III.

Communicat amplius se, dans esse superna Excelsurale, idque quatuor etiam modis. 1. Dans lentius se esse

Tom. II.

X

esse

commu- esse gratia, quâ divina efficimur consortes na-
 nicat. tura, & Filij Dei, 2. Esse gloria, in qua similes es-
 1. Pet. 1. erimus, quia videbimus eum, sicuti est. 3. Esse
 4. personale Verbi divini, ut homo sit verus Deus.
 1. Ioan
 3. 2. 4. Hoc Verbum Caro factum communica-
 tur ineffabiliter omnibus volentibus in Eucha-
 ristia mysterio.

Ex his quatuor communicationis modis duo
 posteriores soli homini concessi sunt, non An-
 gelis, quæ est prærogativa singularis. Itaque
 homo non solum factus est ad imaginem Dei
 per naturam, sed est factus imago Dei substan-
 tialis per unionem hypostaticam. O si ego
 me vicissim totum communicem, reddamque
 Deo, ut unde fluxerunt aquæ, ad Deum rever-
 tantur!

Deinde observa quod cum conveniret, ut
 Deus hypostaticè se communicaret cuivis crea-
 turæ, elegit hominem, in quo omnes creaturas
 sibi assumeret, quod in eo sint omnes gradus
 essendi. Ergo omnes laudent illum: & ego
 præsertim exhibebo me sanctum, tum corpore-
 tum spiritu: quando in homine sic honorificavit
 Deus utramque substantiam per unionem per-
 sonalem.

MEDITATIO VIII.

Quod Deus sit summè amabilis.

Bonum est quod omnia appetunt, ut definit
 Philosophus. Expetitur autem vel propter
 seipsum,

Eccl. 4.
36.
2.

sim da animum gratum largitori, sicque justitiæ partes implebis: *Cave, ne sit porrecta manus tua ad accipiendum, & ad dandum collecta.* 2. Propter esse gratiæ & gloriæ: quod si amorem illi debeo ob naturalia, quanto majorem ob supernaturalia? si propter temporalia, quid propter æterna? si ob res extra ipsum positas, quid pro eo, quod seipsum fruendum mihi dat? O anima mea, da & accipe. 3. Quia omnis ratio boni utilis, quæ reperitur in creatis, in Deo est perfectius, & ab illo impertitur rebus. Si ergo amo creaturas qua utiles, ad finem aliquem consequendum: amem ipsum fontem magis, ubi bonum illud utile est melius, & à quo accipio.

Cæterum motivum hoc amandi Deum ob utilitatem sic usurpabo, ut non Deum referam ad meum commodum, tanquam ad finem, sed ut illam ipsius Dei bonitatem præcipuè amem, qua ille se in nos effundit.

PUNCTUM III.

Deus est bonum summè delectabile. Est autem delectatio actus quidam animi conquiescentis, & gaudentis de bono possessio: sequitur autem cognitionem & amorem Dei, per quæ possidetur Deus.

1. Hinc 1. Deus ipse, qui seipsum perfectè comprehendit & amat, adæquatam infinito bono suo delectationem ex seipso percipit, hoc est, infinitam. Porro illius delectationis mens creata fit particeps: prout plus, minus de notitia Dei
&

& amore participat. 2. Oblectatur communi- 2.
cando seipsum creaturis; *Latatur Dominus in* Ps. 103.
operibus suis: & Delectabar per singulos dies, 31.
ludens in orbem terrarum: quod significat appro- Pro. 8.
batio illa circa creata: *Et erant valde bona.* At- 31.
que hoc ipso quod de nobis delectatur, redditur Gen. 1.
nobis ipse valde delectabilis, siquidem ait: *Prov. 8.*
Delicia mea esse cum filiis hominum. 3. Quæcun- 31.
que rationes delectabilium insunt creaturis, re- 3.
periuntur in Deo perfectius. Unde potest per
seipsum absque creaturis nos mirabilius dele-
ctare; quod & insinuat, quando promittit *centu-*
plum: quia inæstimabiliter majus gaudium con-
fert relinquentibus terrenas oblectationes pro-
pter ipsum, quam quod afferre possunt omnia si-
mul mundi delectabilia. 4. Cùm tam delectabi- 4.
lis sit Deus, & ipse tanta affluat delectatione. &
ita delectabiliter se nobis communicet, & no-
biscum sit: plane convenit, ut delectabiliter
ipsi serviamus. *Iubilate Deo, servite Domino* Ps. 99. 2.
in letitia, & introite in conspectu ejus, in exulta- Sap. 8.
tione. *Non enim habet amaritudinem conver-* 16.
satio ejus, nec radium convictus illius, sed leti- 1. Cor 7
tiam & gaudium. *Et Hilarem datorem dili-* 7.
git Deus. Disce quàm abominabile sit, ob de-
lectationem ex creaturis, posthabere summum
delectabile & infinitum. Et sunt, qui sic *Iob. 27.*
agunt, innumerabiles. Absit à me. *Ego in* 10.
omnipotente delectabor: & Exultabo in Hab. 3. 8
Deo Iesu meo.

X 3 ME-

MEDITATIO IX.

Qualem charitatem Deus habeat.

Amor tres habet actus. 1. est *benevolentia*, qua bene volumus amato, & in eo quod habet, acquiescimus. 2. *concupiscentia* in rem, quam alicui, vel nobis cupimus. 3. *amicitia* inter plures, ob bonum in quo communicant: quod si supernaturale sit, dicitur *charitas*. Ex his oritur *beneficentia* erga amatum.

PUNCTUM PRIMUM.

De Amore divino erga seipsum.

Deus amore benevolentiae amat seipsum, quantum est amabilis infinita eius bonitas, qui amor rectissimus est & debitus, non ut amor proprius, quo creatura amat se praeter Deo, illius postponens voluntatem: nempe amor in creaturam debet esse subordinatus amori in summum bonum, alioqui vitiosus est. 2. Inter divinas personas est amor amicitiae perfectae: nam sunt aequales, & communicant in bono infinito, & habent unum velle, quin unum intelligere, & operari.

Gaudebo quod sit aliquis amor, quo Dei bonitas ametur, quantum est amabilis, nempe divinus, quo se Deus amat.

Deinde gratulabor mihi, quod ex illo amore oritur, ut etiam amet nos, quasi quid sui. Ita

vicissim amor noster erga Deum urgere debet nos ad amandum proximum, quem ille sic amat: amor enim noster debet esse participatio divini: ergo sicut ille se amando, convertit amorem in hominem: ita nos Deum amando, debemus similiter in proximum converti.

PUNCTUM II.

Quomodo Deus amat alia extra se. I. Dif- Quomo-
do amat
creatu-
ras.
fert modus amandi à nostro, quoniam Deus amando, confert creaturis idipsum, unde sunt amabiles: quare amare & benefacere in Deo sunt conjuncta. Amando cœlum, stellas, elementa, plantas, animantes, hominem: dedit esse, quod habent, & sic amat spontaneè, non ex necessitate. At ego, Domine, non valeo sic amare te, ut aliquid tibi conferam: amabo autem sic, ut quod abs te accepi, totum in obsequium tuum impendam, nec non ut proximis meis, loco tui, benefaciam.

II. Amat hominem præ aliis creaturis corporeis, quia homo est ad imaginem Dei conditus, similitudo autem est causa amoris. Hic dupliciter ad amandum Deum excitabor, & quia fecit mihi magna, imaginem sui me faciens, & quia, *si omne animal diligit sibi simile*, quanto *Ecc. 13.* magis ego Deum, cujus similitudinem gero, & *19.* cui similem esse tantæ est excellentiæ?

III. Creaturas irracionales amat Deus amore concupiscentiæ, non amicitæ: amat enim, ut serviant homini, alioqui eas non producturus.

Non sunt autem capaces, ut amentur amore amicitiae, quia non possunt Deum redamare: voluit autem eas creare, ut ex illis, & in illis, homo amaret, laudaretque Deum. *Domine, quid est homo, quod memor es ejus? Omnia subiecisti sub pedibus ejus. Quam admirabile est nomen tuum?* Ideo admirabile, quia sic hominem amasti: quot sunt res, in singulis amasti hominem, & ego non te vicissim in singulis amabo? Totidem donarem corda, si suppetere totidem vitæ.

PUNCTUM III.

Omnes
amat.

Sap. II.

25.

Quod Deus nihil excludit à suo amore, sed amat omnem creaturam, eo saltem, quod ab illo habet esse. *Diligis omnia quæ sunt: & nihil odisti eorum quæ fecisti:* unde & tribuit singulis quæ à natura ei conveniunt: hominem quoque peccatorem amat, tametsi minimè peccatum ejus.

Hinc 1. petam à Deo, ut removeat quicquid ego mali adjeci ad bonum naturæ, quod ipse contulit: *Manus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me totum in circuitu, & sic repente præcipitas me?* Absit: sed tolle à me, unde me præcipitas.

2. Discam amare omnes, & velle eis suum bonum: tantum peccatum odisse: *Diligite inimicos vestros: benefacite iis qui oderunt vos, ut sitis filij Patris vestri qui in cælis est.* 3. Imitabor Deum, qui omnia ex amore operatur, sicut ait Sapiens: *Neque odians aliquid constituisti, aut fecisti:* Et

Mat. 5.

44.

Et Dionysius: Amor est causa omnium rerum: *Cap. 4.*
ac si amare Deus desineret, interirent omnia. *Divin.*
Ego vicissim omnia opera mea, ut in charitate *nomm.*
fiant, elaborabo, ut suadet Apostolus: alio-
qui, *Si charitatem non habuero, nihil sum, pe-*
rit fructus. *1. Cor. 13. 2.*

PUNCTUM IV.

QVOD Deus hominem non solum amaverit,
sed amicum etiam suum fecerit. Amici-
tiae autem conditiones sunt istae. I. Debet esse
inter aequales, & quia creatura infinite inferior
est Creatore, quo nos essemus capaces amicitiae
divinae: *Maxima & pretiosa nobis promissa do-*
navit, ut per hac efficeremur divina consortes na-
tura: unde animam Justo vocare dignatur *oro-*
rem & sponsam, quae sunt nomina aequalium, *4. 9.*
ut passim Filius, imò Deus: *Ego dixi, Dij estis*
& filij Excelsi omnes. Quòd si David jure mi- *Pf. 81. 6.*
ratur, quòd Deus hominem constituerit super
omnia bona sua, & paulo minus ab Angelis mi-
norem fecerit: quanto istud mirabilius, quod
aequalem Angelis per gratiam, & suae naturae
consortem effecerit.

II. Amicorum est communicare in bonis: II.
unde illud: amicorum sunt omnia communia.
Certè Deus communicat sua Justo, quando na-
turam, gratiam, & gloriam confert, ut verè u-
surpet illud: *Omnia mea tua sunt.* At Justus *Luc. 15.*
ex parte sua non habet bona quae vicissim com- *31.*
municet, nisi quae à Deo ipso acceperit: haec i-

gitur reddet agnoscendo ab illo esse omnia, atque in illius gloriam ipsdem utendo.

III.

III. Amici sunt unum, amicus est alter ego, est una anima in duobus corporibus, magis est ubi amat, quam ubi animat: hinc avent amici convivere, mutuâque præsentia & colloquio

I. Cor. 6. frui, nihil inter se celant. Ita, *Qui adhæret Deo*

17.

per amorem, *unus spiritus cum illo fit*, teste Pau-

Zach.

lo: Pro pupilla sua justos habet: *Qui vos te-*

2. 8.

tigerit, tangit pupillam oculi mei; quasi dicat:

vos estis oculi mei. Porro *delicia* sunt ejus, esse cum filiis hominum. Et tandem totum se eis a-

Ioan.

perit: *fam non dicam vos servos, quia servus*

15. 14.

nescit quid faciat dominus ejus: vos autem dixi

amicos, quia omnia quæcunque accepi à Patre

Iob. 7.

meo, nota feci vobis. Quid autem, cum se reve-

17.

labit facie ad faciem? ô Domine, quid est ho-

mo: quia sic magnificas eum, & apponis erga e-

um cor tuum? O valeam reddere vicem! sed

quod minus possum, & debeo exhibere, præ-

stabo proximo meo propter ipsum, imo ipsi

Deo in proximo, exercens amicitia proprietates

& munia. Præstabo me æqualem & humanum

etiam infimis: communicabo libenter cum il-

lis quæcunque habuero, eisque proderunt, tum

corporalia, tum spiritualia. Denique fiam cum

illis unum, ut ipsi cum Deo sunt unum

per charitatem.

ME-

MEDITATIO X.

De quatuor excellentiis divina amicitia, & charitatis.

EÆ continentur verbis Apostoli: *ut possitis Eph. 3. comprehendere, quæ sit longitudo & latitudo, & sublimitas & profundum.* Est autem longitudo, amicitia æternitas: latitudo, qua neminem excludit, sed omnibus patet: sublimitas, in cælestium bonorum communicatione: profundum est abyssus secretorum quæ amicis patefcunt.

Hæ proprietates & excellentiæ non in humana, sed in divina tantum amicitia insunt, de quibus aliquid insinuat in præcedenti meditatione: sed nunc ex istituto.

PUNCTUM PRIMUM.

Amicitia & charitas Dei sunt æterna ex parte Dei: nam ex quo est Deus, amavit quos creare constituit, & gratia ac gloria donare, quantum in se erat, sed præcipuè Prædestinatos, ut verè dicat: *In charitate perpetua dilexi te: O si ego ex quo sum homo, amassem illum! saltem, ne ulterius differam serio amicum tam antiquum, verè monet Sapiens: Ne derelinquas amicum antiquum: novus enim non erit similis ei.*

Jam qui ab æterno amavit, procul dubio amavit prior: in quo charitas ejus commendatur, si-

cuc

1. Ioan. 4. 9. cut ait eius dilectus : *In hoc apparuit charitas Dei in nobis, non quasi nos dilexerimus Deū; sed quoniā ipse prior dilexit nos.* Unde sequitur quod nos non amaverit propter aliquod suum commodum; sed gratis: quia bonus est ipse. Colligit hinc Joannes: *Nos ergo diligamus Deum, quia ipse prior dilexit nos.* Fiat, fiat.

27. Rom. 8. 35. Neque ab æterno solū amat, sed in æternum. Et misericordia eius ab æterno usque in æternum, utique & amor: *Quis nos separabit à charitate Dei?* inquit Paulus. Quis efficiet, ut nos Deus non amet? à quo amore accipimus virtutem: *In omnibus superamus propter eum, qui dilexit nos.* Quòd si à gratiā excidamus, pergit mare, dum paratus est in gratiam nos recipere: *Tu fornicata es cum amatoribus multis, tamen revertere & ego suscipiam te.* O Domine! ita me ama, & ad hoc ama ut constanter amem, nec amandi te cursum interrumpam, multo verò minus in fine abrumpam: sic fiet ut neque mors, neque ulla creatura prævaleat adversum me. *Cum dilexisset suos, in finem dilexit eos: o & me in finem dilige!* da perseverare in charitate.

PUNCTUM II.

Latitudo. Mal. 1. 2. Matt. 5. 48. **L**atitudo charitatis Dei est infinita, sinu suo complectens omnes omnino homines: quia *omnes vult salvos fieri, quantum in se est: & solem justitiæ, Filium suum, oriri facie super justos & injustos, & pluit doctrinæ illius imbrem super bonos*

bonos & malos: quin recedentes à se blande re- *Rom.*
voeat, & beneficijs demeretur: *Congregans 12. 26.*
carbones ignis, super caput inimicorum suorum: *Sap. 11.*
dissimulans peccata hominum propter pœnitenti- *24.*
am: ita cum illis agens, ac si ignoraret eorum
culpas, dum ad pœnitentiam eos adducit, suæ-
que restituit amicitia. Nihilominus electos
peculiari prosequitur amore; unde dicit: *dilexi*
Jacob, Esau autem odio habui. Sed heu! *Di. Mal. 1. 2*
latavit infernus animam suam, & aperuit os suum Is. 5. 14.
absque termino. ô claudite, claudite Domine Deus!
& cœlum potius pande, ut repleatur domus tua.

Deinde considera quod etsi amicitia huma-
na, teste Philosopho, debeat esse inter paucos,
quòd qui fideles amici sint, non est reperire
multos, & quia familiaris convictus non potest
esse ad multos: At divinæ alia est ratio: po-
tens est enim Deus sibi multos parere sence-
ros & fideles amicos: & ita singulis potest
convivere, seque ipsum communicare, ac si u-
nus tantùm foret: quare de multitudine Fide-
lium, tanquam de una persona, & ad unam lo-
quitur: *Vna est columba mea, perfecta mea:*
ô sim columba per innocentiam, perfecta per
charitatem. Æmulabor divinam, dilatans cor
in amorem omnium, absque exceptione. Et
omnes sint mihi instar unius amici, in

Deo omnes comple-
tendo.

PUN-

PUNCTUM III.

Subli-
mitas.

Sublimitas charitatis est immensa, ut donā
 communicata. Nam 1. *Videte qualem cha-
 ritatem dedit nobis Pater; ut Filij Dei nomine-*
 1. *1. Ioan. mur, & simus*: quid sublimius? Et porro ad
 3. 1. dignitatem filiorum adiecit, quidquid decet Fi-
 lium Dei: quod quantum sit, non assequimur
 modo, teste Joanne: *Nunc filij Dei sumus, &
 nondum apparuit, quid erimus: scimus quoniam;
 cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam vi-
 debimus eum sicuti est.* 2. Amplius se extulit
 2. *Ioan. 3.* charitas Dei: *Sic enim dilexit mundum, ut Fi-
 16.* *lium suum unigenitum daret, Et In hoc appari-
 1. Ioan.* *it charitas Dei in nobis, quia Filium suum uni-
 4. 9.* *genitum misit in hunc mundum, ut vivamus per
 eum.* Voluit Deus ex hominibus lumere, qui
 esset simul verus Deus, & talem cum homine
 amicitiam contrahere, quæ propria foret illi
 qua divinæ inter se personæ coherescunt: illæ
 enim sunt unum Essentiâ: Deus autem & ho-
 mo per Incarnationem, sunt unum personâ. In
 qua conjunctione & amicitia Christi hominis
 cum Deo fundatur nostra, quam cum Deo
 contrahimus. Nam quia Filium suum nobis
Rom. 8. per Incarnationem dedit, ideo *cum illo, omnia*
 32. *nobis donavit*: ô charitas sublimis! Quous-
 que extolleris? Qui est Deus verus, fit verus
 homo: ut in hoc Deo & homine adoptemur
Ps. 83 10 ipsi in filios, atque in amicos intimos adscisca-
 mur. Fiam unus ex istis! *Respice Domine, in*
fa-

faciem Christi tui, meque ad imaginem illius renova. 3. Adjecit charitas ad hæc, ut Deus in assumpta humanitate abderet sese sub speciebus panis & vini, quo mirabiliter in pectus & animam ipsam uniuscujusque pervaderet, nexuque ineffabili jungeretur singulis. 4. ipsum Spiritum sanctum suum donat nobis, donorum maximum & charitatem ipsam: ut postquam cætera dedit, fontem ipsum donorum effunderet in nos. Quid non hîc concipiam desideriorum? quid non aggrediar? Auscultabo momenti Apostolo: *Hoc oro, ut charitas vestra magis ac magis abundet in scientia, & in omni sensu spiritali, ut probetis potiora, ut sitis sinceri, & sine offensa, repleti fructu justitiæ per Jesum Christum, in gloriam, & laudem Dei. Amen.*

PUNCTUM IV.

PROfunditas charitatis tanta est, ut Deum, quo nihil excelsius humiliaverit ad humanam conditionem: *Exinanivit semetipsum, formam servi accipiens & habitu inventus ut homo.* Quia enim amicitia quandam requirit æqualitatem, demisit se Deus, *assimilatus per omnia nobis,* ut fiduciam præberet suæ amicitiae consequendæ. Non modo naturam nostram assumere propter nos voluit: sed etiam ærumnas, quia *Majorem hac charitatem nemo habet, quàm ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Implevit supremum officium amicitiae. Quamquam majus aliquid facit, non enim pro amicis

36

40

Phil. 1.9

Profunditas.

Phil. 2.7

Heb. 2.

17.

Ioan.

15. 13.

amicis

amicis id promerentibus mortem subijt, sed pro inimicis; ut sibi eos faceret amicos. Et in hoc

Rom. 5. 8 commendat charitatem suam: quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est. O charitas Dei verè patiens, verè benigna! sed & in mysterio Evcharistiæ Deus se profundè humiliat, usque in nostra ipsa viscera se demitti volens, secundùm viscera charitatis suæ. Postremo profunda etiam iudicia sunt Dei, & viæ, per quas deducit amicos suos ad optatum finem. Nam *diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, etiam aduersitates, & tentationes: nec non subinde ipsi lapsus, unde cautiore firmioresque resurgunt. Et quis possit investigare secreta providentiæ Dei erga suos amicos? Igitur *in charitate radicati & fundati amulemur charismata meliora*, has Divinæ charitatis quatuor excellentias; *Longitudinem*, ut maneat per omnem vitam: *Latitudinem*, ut nullum hominem, nullum genus officij non complectatur; *Sublimitatem*, ut nihil sapiat terrenum, Deum in omnibus intueatur: denique *Profunditatem*, ut velit etiam conculcari propter dilectum suum.

MEDITATIO XI.

Quòd Deus vult amari à nobis.

PUNCTUM PRIMUM.

Imperat
ut se amemus.

Charitatis quidem est amare potius quam velle amari: sed & hoc avet charitas Dei erga

erga nos, unde & præceptum condidit, quo jubet se amari, & quidem sine modo, *toto corde*, &c. Postquam ipse ita amavit, & de facto amat, & quo plus amatur, plus amat. *Ego diligentes me diligo*: & pro dilectionis modo ego etiam diligo; nam quanto magis diligitur, plura confert unde diligatur. *Prov. 8. 17.*

Hoc præceptum vocat Christus *primum & maximum*, pluribus de causis. 1. Quia est *fundamentum* reliquorum & omnis perfectionis. 2. *1. Cor. 13. 13.* *Dignitate*: quia sine charitate reliquæ virtutes nihil sunt. 3. *Merito*, quia *si distribuero facultates in cibos pauperum, & corpus tradidero, ita ut ardeam, nihil mihi prodest sine charitate.* 4. *Suavitate*: hinc enim *jugum Christi suave est, & onus ejus leve*: Et charitatis fructus est *gaudium in Spiritu Sancto.* 5. *Efficacitate*: quia facit implere omnia præcepta. Unde Christus, *In hoc tota lex pendet & Propheta, & plenitudo legis est dilectio, finis præcepti charitas.* Quare monemur: *Omnia vestra in charitate fiant.* Si quidem tanti est, sagam ut illud impleam perfecte, quod fiet si removeam omnem alium amorem à me, & quæcunque charitati adversantur, aut ejus fervorem remittunt: Deinde fræcingar ad exequenda illa, unde conservatur & augetur. *Mat. 22. 37. 1. Cor. 13. 13. Mat. 11. 30. Rom. 14. 17. Mat. 22. 40. Rom. 13. 10. 1. Tim. 1. 5. 1. Cor. 16. 14.*

Diligam igitur *ex toto corde*, mortificans quicquid est amoris proprii, & meam abnegans voluntatem, ut impleam divinam: *ex tota anima*, refrægnans illius passiones, & servire faciens Deo; *ex tota mente*. captivans intellectum in

obsequium fidei, & divinæ voluntatis; *ex omnibus viribus*, ut omnes facultates animæ impendam in Dei servitium.

PUNCTUM II.

Dat quo amemus. **N**on præcipit solum ut amemus: sed ipsam infundit charitatem, quâ id præstare possimus, & insuper inspirat per inspirationes internas ad amandum utendumque charitate infusa; unde illa magis augeatur & roboretur.

Amplius confert charitatis fontem, Spiritum S. *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. Et In hoc cognovimus, quoniam in eo manemus, & ipse in nobis quoniam de spiritu suo dedit nobis.* Porro Spiritus S. est in nobis, fovens donum suum, & ad operandum secundum illud nos instigans.

Quin Pater & filius adveniunt: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Convivunt personæ divinæ amanti animæ per communicationem amicitiae singularis, ac intimæ, quali uniuntur inter se ipsæ.

O diligam te Domine, fortitudo mea! Si Deus charitas est, quid es potest esse melius? si is qui est in charitate, est in Deo, quid potest esse securius? & si Deus inest, quid potest esse lætius? Quid itaq; diligis, si talem charitatem non dili-

gis?

PUN-

PUNCTUM III.

Licet Deus id non præcepisset, amari debuit: Caritatis præmia. Deut. 10. 13. 1.
 Lat invitatur etiam præmiis amplissimis. Nam cum posuisset dilectionis mandatum, subdit: *Vt bene sit tibi: non mihi inde bene, sed tibi.* i. mensura gloriæ datur pro mensura charitatis: Qui 10an. 24. diligit me, ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Prout dilectio fuerit, ita erit manifestatio sui in gloria, quæ est beatitudo essentialis. 2. Dona & favores Dei peculiare in hac vita promeretur charitas. Unde Sapientia: In Prov. 8. viis justitiæ ambulo, in medio semitarum judicii; ut ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam. 3. Fovet Deus in nobis ignem charitatis, adjectione beneficiorum, tanquam materiæ optatæ, unde magis inflammetur. Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut ardeat: Hi sunt funiculi Adæ, vincula charitatis, quibus nos trahit ad amandum se: vult enim in terra habere suos Seraphinos. O sim! 4. Comminatur supplicia, nisi amemus: ut vel sic adigat: Qui non diligit, manet in morte. Et, Si quis non amat Dominum Iesum Christum, sit anathema, maledictus. 1. 10an. 3. 25. 1. Cor. 16. 22.

Porro Deus diligendus est, propter bonitatem suam præcipuè; non propter spem mercedis, aut metum supplicii: licet tamen hoc quasi triplici vinculo obstringere ad amandum; & propter bona quæ nunc recipimus, & propter futura sperata, & ob mala declinanda.

Y 2

ME-

MEDITATIO XII.

Quòd Deus sit infinite misericors.

PUNCTUM PRIMUM.

Miseri-
cordia
superat
justitiã.

Jacob. 2.

13.

Ez. ec 18

23. *Ec.*

33. 11.

Sap. 1.

13.

Pf. 76.

10.

Hab. 3. 2.

Pf. 144.

9.

IN operibus Dei misericordia & justitia vigent, sed magis illa juxta illud. *Misericordia superexaltat judicium.*

I. Misericordia præcedit justitiam: quia non plectuntur, nisi qui misericordia abusi sunt. *Nã- quid voluntas mea est mors impii, & non ut convertatur & vivat? Deus mortem non fecit, nec deletatur in perditione vivorum.*

II. Comitatur ubique justitiam: etiam in puniendo admiscet Deus misericordiam. *Numquid obliviscetur misereri Deus, aut continebit in ira sua misericordias suas?* quasi dicat: nec in irascendo desinet misereri. *Cùm iratus fueris, misericordia recordaberis.* Nempe offert veniam, etiam tunc; & ad hoc castigat, ut resipiscam, & infra meritum flagellat: quin in ipso inferno citra condignum mulctat. Est igitur misericordia veluti finis justitiæ: nam & ex damnatione reproborum intendit & procurat salutem electorum, qui inde proficiunt.

III. Majora Deus præstitit misericordiæ documenta, quàm justitiæ, ut mox dicetur. *Miserationes ejus super omnia opera ejus.* Hinc fiduciam concipiam: oportet quidem justitiam præ oculis habere, ne præsumam; sed præcipuè inhærebo misericordiæ, ad quam tanquam ad majus quoddam-

Quòd Deus sit infinitè misericors. 339

damodo tribunal provocabo, hortante Paulo. *Heb. 4.*
Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ, ut ^{16.}
miserecordiam consequamur, & gratiam inve-
niamus in auxilio opportuno.

Misericors Dominus & justus, & Deus noster ^{Ps. 114.}
miseretur, quasi dicat: sed præcipuè miseretur; ^{Ps. 10. 8.}
Iustus Dominus & justitias dilexit, æquitatem ^{Exod.}
vidit vultus ejus. Ego sum Deus zelotes, visitans ^{20. 5.}
patrum iniquitatem in filios, in tertiam & quar-
tam generationem. At sequitur. Et faciens mise-
ricordiam in millia his qui diligunt me, & custo-
diunt præcepta mea.

PUNCTUM II.

Amplitudo divinæ misericordiæ: quæ omnes ^{Ampli-}
creaturas complectitur, & omnibus mise- ^{tudo in}
riis subvenit: unde misericordia fundatur in om- ^{omnia.}
nipotentia: *Misereris omnium, quia omnia potes,*
Bonum factum, quod ambæ adsunt, ut cum per ^{Sap. 116}
miserecordiam velit, per potentiam valeat opi- ^{24.}
culari. Semel locutus est Deus, duo hæc audiivi, ^{Ps. 61.}
quia potestas Dei est, & tibi Domine, misericordia. ^{12.}
Ad omnes creaturas extenditur: quia *Miseri-* ^{Ps. 32. 5.}
cordia Dei plena est terra: omnes res habent ali-
quem defectum, unde misericordia Dei egent:
De brutis, Homines & jumenta salvabis Domi- ^{Ps. 35. 7.}
ne, quemadmodum multiplicasti misericordiam ^{Ps. 146.}
tuam, Deus. Et: Qui dat jumentis escam ipso- ^{9.}
rum, & pullis corvorum invocantibus eum. At
quanto magis hominibus impendet: unde & ad

Y 3

Jonam

Jon. 4 11. Jonam ait: *Tu doles de hedera, & ego non parcam Ninive?*

Pf. 62. 4. Vere Domine, melior est misericordia tua super vitas: quia nihil nisi abs te venit. *Veniant igitur mihi miserationes tuae, & vivam.* Gaudeo, quia nihil est miseriarum, quod levare non possit, & velit pro ordinatissima sua providentia, quantum expedit mihi.

PUNCTUM III.

In peccatores. **S**igillatim misericordia Dei erga peccatores expendenda est. De qua Sapiens: *Misereris Domine omnium; quia omnia potes, & dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam.* Diligis enim omnia quæ sunt: parcis autem omnibus, quoniam tua sunt Domine, qui amas animas. Hinc colliguntur proprietates misericordiæ divinæ. 1. Quod neminem excludit. *Misereris omnium Domine:* duas tantum reddit causas. Quod omnes ab ipso facti sunt, & quia amat omnes. Quod ad omnia peccata extenditur, quantumvis magna & multa. 3. Quod expectat patienter, dum resipiscat peccator: & non semel, aut *septies; sed septuagesies septies, & infinities* recipit pœnitentem. Quæ benignitas Dei ad pœnitentiam nos adducit, non fræna laxat peccandi. 4. Quod misericordia Dei maxime se impendit eis, qui & ipsi misericordes sunt erga proximos. *Mat. 5. 7* *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.*

PUN

PUNCTUM IV.

Misericordia Dei erga electos, quos Paulus ^{In electos.}
 vocat *vasa misericordiae*. 1. est aeterna, & ^{Rom. 9.}
usque in aeternum super timentes eum, & quidem ^{13.}
 erga electos; imo etiam erga omnes, quantum in ^{Psf. 102.}
 ipso est. 2. Comitatur electos ab ortu, & ^{Mise-}
ricordia prevenit me. 3. est altissima quia eve- ^{Psf. 58.}
 hit ad summa: *Magna est in caelo*, & ^{11.}
super caelos misericordia tua. Et: ^{Psf. 107.}
Secundum altitudinem
caeli à terra corroboravit misericordiam suam ^{Psf. 102.}
super timentes se. ^{11.}

PUNCTUM V.

Documenta divinæ misericordiae. 1. ^{Docu-}
 Deus non esset capax affectus tristitiæ, ex ^{menta}
 miseriis nostris: *Voluit per omnia fratribus assi-
milari, ut misericors fieret. 2. Non affectu tan- ^{miseri-}
 tum, sed re communicare voluit miseriis nostris. ^{cordiae;}
Non enim habemus Pontificem qui non possit ^{1.}
comparati infirmitatibus nostris: tentatum autem ^{Heb. 2.}
per omnia pro similitudine absque peccato. 3. ^{17.}
Memoriam fecit mirabilium suorum misericors ^{2.}
& miserator Dominus, escam dedit timenti- ^{e. 4. 152}
bus se. Summa hæc misericordia, qua voluit ^{3.}
 esse cibus noster, medicina, hostia, & quid ^{Psf. 119.}
 non? *Confiteantur tibi misericordia tua, quia* ^{Psf. 106.}
satiasti animam inanem, & animam esurien- ^{9.}
*tem satiasti bonis.**

Siquidem Deus ita misericors est, imitabor
 ipsum pro viribus erga proximum, quod mo-
 net Christus ipse: *Estote misericordes, sicut Luc. 6.*
& Pater vester caelestis misericors est: quare cu- ^{36.}

2. Reg. 9
 1. Cor.
 1. 39
 piam dari mihi occasionem exercendi misericordiam, ut cum David dicebat: *Numquid superest aliquid de domo Saul, ut faciam cum eo misericordiam Dei?* Dei dicit, qualem Deus exhibet. *O Pater misericordiarum!* ostende nobis misericordiam tuam, fac intelligamus illius magnitudinem, & experiamur in nobis, quo tanquam filij tibi similes in exercenda illa reddamur,

MEDITATIO XIII.

Quod Deus sit infinite liberalis.

PUNCTUM PRIMUM.

Jac. 1. 5.
 Dei liberalitas
 ex quibus cognoscitur.
Job. 41. 2
Rom. 11. 33.
Pf. 115. 2.
Est summè liberalis: quia dat omnibus affluenter, & non impropere. Spectatur in istis, 1. in multitudine donorum naturæ, & gratiæ. 2. in excellentia, siquidem se etiam ipsum dat. 3. erga omnes absque acceptione personarum. 4. nullo debito, tantum quia bonus est, & per se propensus ad largiendum, unde ab eo cœpit liberalitas. *Quis antè dedit mihi, ut reddam ei?* ait apud Job: Sicut Paulus: *Quis prior dedit illi, & retribuetur ei?* non spectat compensationem: quia *honorum nostrorum non eget.* Quod si requirit gratitudinem, facit quod justitia id postulet, & quo plura largiatur. Similiter, si obedientiam, cum sit summus legislator: jubet autem quæ nobis expediunt. Itaque sicut:

Quòd Deus sit infinite liberalis. 343

cui: *Nemo bonus, nisi solus Deus*: ita neque liberalis. Luc. 18.
19.

Studebo vicissim liberalem me exhibere Deo in omnibus quæ ei grata fore cognovero: idque non ex tristitia aut necessitate, hilarem enim datorem diligit Deus: neque spe tribulationis, 7.

sed pro bonitate ipsius, & quia is maximè cupit, imo petit; *Fili! prabe mihi cor tuum*: illud ei tradam, quia non alibi melius locari potest: cumque illo omnia mea desideria & affectus offeram, uti sponsa: *omnia poma nova & vetera, dilecte mi, servavi tibi.* Prov.
13. 16.

Cant.
7. 13.

PUNCTUM II.

Singulariter liberalis est in eos, qui ipsi se præstant liberales. 1. In eorum exaudiendis orationibus: siquidem ipsi prompti sunt placita ei præstare. 2. Si nos immemores simus petendi, *Ipsè spiritus postulat pro nobis*: inspirans, ut petamus, quia dare cupit. 3. Dat etiam non petentibus: *Antequam clament, ego exaudiam.* Deus liberalis
erga eos
qui ipsi
sunt li-
berales.
Rom. 8.
26.

4. Replet consolationibus cœlestibus, in primis eos, qui ejus causâ reliquerunt omnia. 5. Providentiam eorum gerit singularem, peculiarè in tentationibus & periculis; assumit ad magna opera: virtutes meritæque accumulât, quo liberalius remuneret, juxta illud: *Date* Isa. 65.
24.
Luc. 6.
38.

& dabitur vobis, mensuram bonam, & confer- tam, & coagulatam, & superfluentem dabunt in sinum vestrum. Vincit immensum liberalitas divina nostrum desiderium. Ergo non sit por-

Y §

recta

*Eccl. 4. 36. recta manus tua ad accipiendum, & ad dan-
dam collecta. Aperit enim ille manum suam, &
Ps. 103. 28. implet benedictione.*

PUNCTUM III.

Quam ego sim parcus erga Deum. Petenti
Deus
parcus
in te,
quia tu
parcus.
Quamquam Samaritana non dedit sitienti in cru-
ce Judæi obtulerunt acetum. Sic ego, aut non
facio, aut vitiosa facio. Percurrā præcepta,
consilia, regulas Instituti, præscripta Superio-
rum, inspirationes divinas. Parcum me præsto
in omnibus, ut nigrum non sit, experiar Deum
mihi parcum, si non exaudiar, si consolatione
priver, & bonis, quibus aded abundant libera-
les. Mihi dici cogitem à Deo: *Nunquid ab-
if. 50. breviata & parvula facta est manus mea ut non
possim redimere?* nequaquam, sed tua me pro-
hibet parcitas, & dolet sic se cogi, ne sit libe-
ralis. O expergiscar à torpore isto!

MEDITATIO XIV.

*Quod Deus sit immensus, & ubi-
que præsens.*

PUNCTUM PRIMUM.

Deus est in omni loco. *Nunquid non cœ-
Dei im- mensitas lum & terram ego impleo? Et Spiritus Do-
Jer. 23. 24. mini replevit orbem terrarum: Quare quocun-
Sap. 1. 7. que vadam, per Deum ipsum vado, & illic eum
Ps. 18. 78. inveniam: Si ascendero in cœlum, tu illic es: si
descen-*

descendero in infernum, ades: si sumpsero pen-
nas meas diluculo, & habitavero in extremis
maris, illuc manus tua deducet me, & tenebit me
dextera tua. Quia si millia millium orbium es-
sent, omnes repleret: ita ut mundus hic pro
puncto sit, respectu spatij quod replere potest.
Quare Salomon: *Cæli cælorum te capere non* 3. Reg. 8.
possunt. Viva fides hujus præsentiaë efficax est, 27.
& juvat elevationem mentis ad Deum jacula-
toriè per intervalla, si fiat, quod de Moyse scri-
bitur: *Invisibilem tanquam videns sustinuit.* Heb. 11.
Et huc respexit Paulus: *Volo viros orare in o-* 27.
mnino loco. O Israël quàm magna est domus Do- 1. Tim.
mini, & ingens locus possessionis illius! Magnus 2. 8.
est, & non habet finem, excelsus & immensus. Bar. 3.
Excelsior cælo es, & super stellarum verticem Job. 11. 8
sublimaris, esque profundior inferno.

PUNCTUM II.

Modus existendi ubique. 1. Ubique est per
essentiam, hoc est, per suam substantiam: ^{I.} Deus u-
& quia substantia ejus est etiam ipsius operatio, bique
ubique est seipsum comprehendens, amans, per es-
generans, spirans, gubernans, & creans omnia. sentiam.
Quare frui eo ubique potes, & perfectiones e-
jus præsentibus contemplari, amare. Non enim
est divisus, ut alia alibi illius pars existat, sed in-
divisibiliter totus est ubique. 2. Per præsentiam: ^{2.} Per præ-
quia cognoscit, quicquid agitur ubique. sentiam.
Non enim est in loco, ut homo dormiens &
ignis orans quid ibi agitur, nec ut anima nostra in
corpo-

PUNCTUM III.

Specialior consideratio divinæ præsentia in Deus
 me. 1. Quòd sit circa me, ambiens circum 1.
 me rotum, ut mare pisces, ut mater prolem ate- Circa
 ro claudit. Gaudebo, me sic vallatum, & con- me.
 clusum à Deo, quasi intimis visceribus. Cogi-
 tabo Deum tanquam ignem toto mundo ef-
 fusum, nam *Deus ignis consumens est*, & mira- Deut. 4.
 bor, si non ignescam. Item ut lucem purissi- 24.
 mam, à qua optem illustrari. 2. Quòd sit in me, 2.
 & intra me magis, quàm anima in corpore, & in me.
 intimius, per triplicem modum, essentia, præ-
 sentia, & potentia. Ibi tres personæ Divinæ
 sunt, & Divinitas, ibi perfectiones, *bonitas* se
 mihi communicans, *sapientia* mentem illumi-
 nans, *potentia* faciens me operari, oculos vide-
 re, aures audire, &c. Sum ego quasi domus
 continens Deum, sed quæ, illo abscedente,
 mox cotruit. Ibi est Deus tanquam in con-
 clavi, ad quod proinde me recipam, oraturus,
 ut Christus monet: *Cum oraveris, intra in cu- Matt.*
biculum tuum. Circumspiciam, ne quid ibi 6. 6.
 sit quod displicere possit habitatori Deo? Quid
 foris quaeram, qui intus habeo totum?

PUNCTUM IV.

Sunt alij modi peculiare, quibus Deus est in Alij mo-
 Scertis locis. 1. In cœlis est manifestus, ubi di præ-
 suam essentiam Beatis ostendit: proinde dici- sentia
 tur: *Tabernaculum Dei cum hominibus, ubi ipsi Dei.*
 popu- 1.
 Apoc.
 21. 3.

populus eius erunt, & Deus cum eis erit eorum
 2. Deus. 2. Specialiter est in locis alijs ubi suæ præ-
 sentia singulari aliquod exhibet signum, ut cùm
 apparuit Jacob in scalis: unde dixit: *Verè Deus*
 Gen. 23. *est in loco isto. Non est hic aliud, nisi domus Dei,*
 12. *& porta cæli:* quod in templa & orationis loca
 3. convenit. 3. In justis per gratiam: nam ait Jo-
 1. Ioan. annes: *Qui manet in charitate, in Deo manet,*
 4. 16. *& Deus in eo.* Vicissim in Deo manent, quia
 amans est ubi amat; amant autem se invicem
 Deus & justus. Deinde justus in Deo est per
 protectionem, habitans in adjutorio Altissimi;
 Deus autem in justo, operans in illo opera gra-
 4. tia. 4. Est in quibusdam eximijs amicis modo
 singulari, insinuans se illis intimè: unde existit
 in illis fiducia magna, securitas, gaudium, &
 quoddam internum testimonium gratiæ præ-
 sentis & futuræ gloriæ pignus.

Ex his modis tertius nobis sollicitè procu-
 randus est, quartus autem suspiciendus.

MEDITATIO XV.

Quòd Deus sit infinitè sapiens.

PUNCTUM PRIMUM.

Com-
 prehen-
 dit se-
 ipsam,
 & omnia
 extra se
 in seipso

Comprehendit seipsum, & ita omnia, quæ
 per suam omnipotentiam facere potest, &
 omnes rerum eventus possibiles, & quidquid à se
 disponi potest circa creata, atque hæc in se ipso
 cognoscit: quæ est ipsius, beatitudo. Con-
 gaudeo

gaudeo ipsi de tanto gaudio : & ò sim aliquan-
do particeps, non jam ipsum in creaturis, sed
ipsum in se, & in eo creata contemplan! Tunc
fatiabitur illud inexplebile sciendi desiderium :
Satiabor, cum apparuerit gloria ejus. Nam, ut *ps. 16. 15*
ait Gregorius, *quid non videt, qui videntem o-* *Li. 4.*
mnia videt? Tunc erimus sicuti *Dij scien-* *Dialog.*
tes bonum & malum, sed minimè per experi- *c. 33.*
mentum. *Gen. 35.*

PUNCTUM II.

Est sapiens non accidentali sapientia, sed per Sapiens
suam essentiam: unde non ab alio didicit: per es-
Quis enim consiliarius ejus fuit, aut magister? *sentiam.*
& est sapiens, non limitate circa aliqua tantum, *Isa. 40.*
vel aliquatenus, sed *Sapientia ejus non est nume-* *13.*
rus: qui proinde solus est sapiens, sicut solus *Ps. 146. 5*
bonus. Humilietur ergo homuncio, & dicat
cum Salomone ipso: *Stultissimus sum virorum,* *Prov.*
non didici sapientiam. Et quod Jeremias, *Stultus* *30. 1.*
factus est omnis homo à scientia: unde rectè So- *Jer. 10.*
crates: *hoc unum scio me nihil scire.* A nativitate *14.*
nullam habet scientiam homo: quod autem ac-
quirit, tenue est: & quantum tandem, præ in-
finita sapientia? quare est insignis arrogantia, ut
homo assequi velit divinæ Sapientiæ rationes.
Qua Dei sunt, nemo cognovit, nisi, Spiritus *I. Cor. 2.*
Dei, & Sapientiam Dei præcedentem omnia quis *11.*
investigabit? *Abscondita est,* inquit Job, *ab* *Eccl. 1.*
oculis omnium viventium, volucres quoque cœ- *13.*
li latet, ipsos Angelos: unde dicitur, *Qui as-* *Job 28.*
cond. *21.*

cendis super Cherubim: qui alioqui à scientiâ nomen acceperunt.

PUNCTUM III.

Pf. 76.
13.

Sapientia
divina
inven-
ta.

1.
Heb. 11.
3.

II.
Gen. 2.7.
Gen. 2.7.

1. Reg. 2.
3.

III.

IV.

Peculiaris Divinæ Sapientiæ inventa. *Medi-
tabor in omnibus operibus ejus, & in adin-
ventionibus ejus exercebor.*

I. Est opus creationis: *Fide enim intelligimus
aptata esse secula verbo Dei, ut ex invisibilibus
visibilia fierent: hoc est, quæ in arcano Divinæ
Sapientiæ latebant, foras prodirent. Ubi de ope-
re sex dierum licet cogitare.*

II. Opus sapientiæ est ipse homo: quem *ex
limo plasmavit: & inspirato spiritu incorporeo &
immortali, fecit in animam viventem.* Mira est
in hominibus ingeniorum, propensionum, fa-
cierum varietas: & his excogitatae artes mira-
bile, inventæ scientiæ: quæ sunt omnia divinæ
sapientiæ participatio. Nam *Deus scientiarum
Dominus est.*

III, Opus gratiæ quo pertinet stupenda hu-
manæ naturæ assumptio in personæ Verbi uni-
tatem: tum ineffabilis communicatio Dei cum
singulis hominibus per Eucharistiæ mysterium:
& viæ mirabiles, per quas deducit electos ad
salutem: quæque cum singulis agit intus, foris-
que disponit.

IV. Universè in operibus Dei relucent ipsius
perfectiones: quod est eximie sapientiæ in-
ventum, quod ita se Deus exhibet cognos-
cendum: unde dicitur: *Omnia in sapientia fe-
casti,*

existi, & effudit illam super omnia opera sua. Ps. 103.

Ergo in rebus licet deploratis non diffidam, 24.
quando Dei sapientia potens est exitum reperi- Eccl. 1.
re. Ego quoque ad inventiones excogitabo, 10.
magis quotidie Deo placendi, meque ipsum
mortificandi: quoniam *Iustus fructum adinven-* Isai. 3.
tionum suarum comedet. 10.

PUNCTUM IV.

Quomodo sapientia Dei omnia fecerit in numero, pondere, & mensura: nam com- Fecit
prehendit & definivit numerum dierum, re- omnia
rumque omnium, vel minutissimarum: indidit in nume-
rebus propensiones, & dirigit in proprios fi- dere &
nes: definitum perfectionis gradum unicuique mensu-
attribuit. ra.

PUNCTUM V.

Sapientia exæquat æternitatem. 1. Novit æquat
Somnia præterita, & ita habet præsentia, ut æterni-
non possit in eum cadere oblivio, & novit tatem.
perfectè absque errore, ambiguitate, aut du- 1.
bitatione. *Oculi enim Domini multò plus luci-* Eccl. 23.
diores sunt super solem. Ac ita nihil boni, aut 28.
mali, quod egerim, ipsum latet. 2. Intuetur 2.
præsentia. *Vivus sermo ejus & penetrabilior om-* Jer. 17.
ni gladio ancipiti: omnia autem nuda & aperta 10.
sunt oculis ejus: Unde circumspectè me ge- Heb. 4.
ram in oculis Dei, servans illud: *Videant* Prov. 4.
oculi tui recta, & palpebra tuæ precedant gressus 15.
meos. 3. Prospicit futura, quasi existentia. 31

PUNCTUM VI.

Cognos-
cit om-
nia pos-
sibilia.

Sap. 7.
14.
Colos. 2.
3.

Job 36
26.
Isa 48.1.
Sap 9.
10.

PRæter dicta, novit quæcunque cadunt sub
divinam omnipotentiam, innumerabiles
mundos, & alios aliis perfectiores. Porro de sua
sapientia *communicavit* creaturis *sine invidia*,
præsertim Angelis & beatis, & ante omnes
Christo homini, *In quo sunt omnes thesauri*
sapientia & scientia Dei: ita ut noverit protius
omnia ab æternitate in æternitatem: possibilia
autem non potest comprehendere ut homo,
quia nec omnipotentiam. *Verè magnus es Do-*
mine, vincens scientiam nostram: O, doce me
utilia! Mitte sapientiam de cælo sancto tuo, ut
mecum sit, & mecum laboret, ut sciam quid ac-
ceptum sit apud te.

MEDITATIO XVI.

Quòd Deus sit omnipotens.

PUNCTUM PRIMUM.

Omnia
potest.
Luc. 1.
37.

IV.
1.
Excellē-
tia divi-
næ om-
nipoten-
tiæ.

DEUS est omnipotens, ita ut possit facere,
quidquid non implicat contradictionem in
genere entis: ut Philosophi loquuntur. Et hoc
judicavit Gabriel: *Quia non erit impossibile apud*
Deum omne verbum.

Quare 1. potest plures res, & mundos absque
certo numero facere, & perfectiores: ut quid-
quid factum est, præ eo quod facere possit, qua-
si nihil sit. Nam divina essentia est infinita: crea-
turæ autem sunt participatio quædam illius:
Cùm

Pf. 76
13.

Sapientia
divina
inventata
I.

Heb. 1
3.

II.
Gen. 1
Gen. 2

I. Reg
3.
III.

Cum igitur ejus perfectio nunquam possit exhauriri, alia atque alia sine fine res à Deo produci possunt. Unde Sap. *Multa abscondita sunt Eccl. 43. majora his, pauca enim vidimus operum ejus. 36. 3°.* Terribilis Dominus, & magnus vehementer, & mirabilis potentia illius, glorificantes Dominum, quantumcunque potueritis, supervalebit adhuc, & admirabilis magnificentia illius. 2. Potest circa res jam creatas facere quicquid libuerit. Ipse est omnipotens super omnia opera sua. Hinc v. 30. miracula. 3. Velle ejus est posse: *Omnia quacunque voluit Dominus fecit. Subest ei cum voluerit posse. Ps. 113. Dicam ergo cum leproso illo: Domine, si vis, potes. Sap. 12. 18. Mat. 8. 2*

PUNCTUM II.

Omnipotētia est propria Dei. 1. Quia est per essentiam potens: unde & *solus potens*: creatura autem sicut ex se non est, ita nihil potest. *Non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. 1. Tim. 6. 15. 2. Cor. 3. 5.* Quia potest solus omnia facere, absque alicujus adminiculo: creaturæ autem, quod, Deo dante, possunt, non faciunt, nisi Deo movente, *Qui, ut ait Isaias, opera nostra operatur in nobis, & Christus: Sine me nihil potestis facere. Quod omnipotentiam suam communicat creaturis, maxime Angelis & hominibus, ut Deo conjuncti, tanquam ejus instrumenta, valeant quidvis: sic Paulus: Omnia possum in eo qui me confortat: & Christus: Si credis, omniaabilia sunt credentibus. Mat. 9. 23.*

Z 2

PUN-

PUNCTUM III.

Affiduè exercet potentiam, sed affiduè exerceat, simul cum sapientia & bonitate: quibus tanquam *Tribus digitis appendit molem terra*, conservat, gubernat. Nam sapientia disponit, bonitas vult, potentia exequitur. Hæc appropriatur Patri, sapientia Filio, bonitas Spiritui sancto, qui ut unum sunt principium, ac fons omnium, ita sunt una sapientia, bonitas & potentia. His respondent tres virtutes, sapientiæ fides, potentiæ spes, bonitati charitas.

MEDITATIO XVII.

De omnipotentia Dei in creatione, & de hujus beneficio.

PUNCTUM PRIMUM.

Gen. 1. 1. **P**rimus articulus fidei hic est, quod *In principio creavit Deus calum & terram; mare & omnia quæ in eis sunt, visibilia & invisibilia.*
Ioan. 1. *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil.*

1. Circa quod cogita. **1.** Quod ante illud initium nihil extitit, nisi Deus solus, cætera nihil erant. Hoc fundamentum humilitatis propriæ.
2. Quod creaverit non necessitate, non comòdo suo, non bonitate creaturæ, sed sua impellente.
Prov. 6. *Universa propter semetipsum operatus est Dominus.* **3.** Quod hujus ordinis rerum exemplar ipse

Ps. 70

13.

Sapie

tia di

na in

venta

I

Heb. 1

3.

II.

Gen. 1

Gen. 2

1. Reg

3.

III

IV

Prov. 6

4.

3.

ipse sibi fuit, non aliunde sumpsit: quod ista, non alia, hoc modo: non alio fecerit, ipse sapientia & bonitate sua disposuit. Agnoscam & gratus ero, quod me inter ea esse voluerit, quæ ex nihilo evocavit, tot aliis sibi relictis in suo non esse.

PUNCTUM II.

In creatione mundi elucet omnipotentia multipliciter. 1. Quod ex nulla præcedente materia creaverit: Efficientia autem creata nihil agunt sine illa. *Vocat ea quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt.* 2. Quod ex creatis rursus produxit alia, ex elementis plantas, & animantes: quo disceremus potentiam illius super res à se factas. 3. Quod solus fecit, nec adhibito ministerio Angelorum: *Qui extendit calos suos,* ait Iob: nempe ut solus agnosceretur auctor: & ita Sancti dant illi gloriam in cælo: *Quia tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erant.* 4. Fecit sine resistantia, sine mora, verbo. *Dixit & facta sunt.* O sic ego obediam Creatori! heu sola resistit perversa voluntas! O dic efficaciter, & fiet.

Ex qua-
tuor re-
lucet ð-
nipoten-
tia.
1.
Rom. 4.
17.
2.
3.
Iob 9. 8.
Apo. 4.
11.
4.
Ps. 118.
5.

PUNCTUM III.

Quod per intervalla sex dierum perfecit, cum momento potuisset, ita voluit. 1. ut sapientia Divina dispositio melius à nobis attendere-
tur. 2. Ut rerum ipsarum consequentia, & necessitas cerneretur: dum aliæ per alias perficiuntur.

Modus
creatio-
nis.
1.
2.

Z 3

3. Ad

3. Ad insinuandum, quod ita fit in sanctificatione hominis, per quosdam gradus deducendo hominem ad perfectionem.

MEDITATIO XVIII.

Circa id, quod initio temporis creatum est.

Genes. 1. **I**N principio creavit Deus cœlum & terram: terra autem erat inanis & vacua: & tenebræ erant super faciem abyssi: & Spiritus Domini ferebatur super aquas.

PUNCTUM PRIMUM.

Creatio cœli. **I**N principio temporis creavit cœlum, corpus illud pulcherrimum & amplissimum, quod quantum quantum est, palmo ponderavit, ut ait Isaias, & cum sit perfectè sphericum, nullo fulciante stare iussit: omnes autem cœlestes orbis Empyreo circumdedit: quò foret aula & thronus Dei, sedesque Sanctorum tum Angelorum, tum hominum, ubi eis manifestaret gloriam suam. *Cælum cæli Domino: terram autem dedit filiis hominum, pro tempore viæ & peregrinationis. Beati qui habitant in domo tua, Domine: in secula seculorum laudabunt te.*

Porro cœlum condidit non vacuum, sed refertum novem ordinibus Angelorum, multitudine innumerabili, quos naturæ & gratiæ donis ornatissimos creavit: mox etiam donandos gloria qui in auctorem suum conversi, primo ille

Ps. 76

13.

Sapientia

dicitur

inven-

ta

I.

Heb. 1

3.

II.

Gen. 1

Gen. 2

1. Reg.

3.

III.

Ps. 113.

16.

Ps. 83.

5.

IV.

illo suæ creationis momento exultaverunt in Deo suo: nam de illis apud Job Dominus ^{Job. 38.} ait, *Vbi eras cum me laudarent simul astra matutina, & jubilarent omnes filii Dei?* Astra dicuntur matutina: quod in primo exortu mundi, & quasi diluculo exiterunt. Gratulabor, & congaudebo ipsis: atque ad Dei laudes celebrandas provocabo: *Laudate Deum omnes Angeli ejus, laudate eum omnes virtutes ejus.* ^{Ps. 148. 2.}

PUNCTUM II.

Simul etiam creavit terram intra cœlum, & in ^{Creatio} centro illius posuit, & quasi appendit: si ^{terre.} cui dicit Job: *Et appendit terram super nihilum:* & Isaias: *Appendit tribus digitis montem terra, & libravit in pondere montes, & colles in statera:* Librata dicitur, quia in neutram partem reclinare potest: *Fundata est super stabilitatem suam, non inclinabitur in seculum seculi.* ^{Ps. 103. 3.} Sic terra mea corpus meum non degravabit animum, si super nihilum suum steterit, & cogitaverat, quia terra sum, & mox dissolvenda.

Porro terram operiebat abyssus aquarum, ut non conspiceretur: ita cor terrenum operiunt malorum gurgites. Quare ad Deum clamandum: *Circumdederunt me aqua, Domine, usque ad animam: Abyssus vallavit me, pelagus operuit caput meum: sed tu Domine Deus meus, sublevabis de corruptione vitam meam.* ^{Jon. 2. 6.}

PUNCTUM III.

Terra, cum creata est, *inanis erat, & vacua*
abique omni ornatu plantarum, & inco-
lenticum animalium: Insuper tenebrae erant super
faciem abyssi: Hoc est, spatium inter cœ-
 lum & terram, quod aquis ac nebulosis vapo-
 ribus repletum erat, omni prorsus luce ca-
 rebat.

Per hæc representatur status hominis post
 Adæ lapsum; inanis à fine suo, frustratus fine,
 vacuus gratia & donis, tenebris peccati igno-
 rantia obrutus.

Cur aliter cœlum Empyreum, aliter terra
 initio producta sit. 1. quod cœlum significat
 statum gratia: terra autem conditionem ho-
 minis ex seipso: *Universa vanitas omnis ho-*
mo vivens. 2. quod cœlum Empyreum est se-
 des perfectorum, qui finem suum consecuti
 sunt; terra autem viatorum: & pergentium
 ad finem, & pro tempore tantum habitanda.
 Nunc ego me peregrinum cogitabo in terra
 miseria, & suspiciam quo tendam, *Ascen-*
siones in corde meo disponens in valle lachryma-
rum: donec videam Deum Deorum in Sion.

PUNCTUM IV.

Quod Spiritus Domini ferebatur super a-
 quas, quas vocaverat abyssum, nimirum
 virtutem tribuens: ut ex aquis gignerentur
 volatilia & pisces, & terræ etiam fœcundi-
 tatem

Ps. 76

13.

Sapie

tia di

nz in

venta

I.

Heb. 1

3.

II.

Gen. 1

Gen. 2

I.

Ps. 8. 6.

2.

1. Reg

3.

III.

Ps. 83. 6.

IV.

Gen. 1. 2
Spiritus
Sanctus
super a-
quas.

Quod Spiritus Domini ferebatur super a-
 quas, quas vocaverat abyssum, nimirum
 virtutem tribuens: ut ex aquis gignerentur
 volatilia & pisces, & terræ etiam fœcundi-
 tatem

ratem impertiens. Significabatur etiam sanctificatio aquarum ad regenerandos in Christo homines, quam postea Spiritus sanctus operaturus erat. Et quod idem Spiritus peccatoribus, gratia vacuis & in obscuro positus, se communicat, ut ad meliorem statum revocet: *Ferebatur*, inquit, quo significatur irrequieta cura providentiæ circa nos, & ferebatur quasi confovens aquas ad gignendum; sicut gallina sub alis pullos, ut succrescant & solidentur.

MEDITATIO XIX.

De opere prima diei.

Dixit Deus: fiat lux: & facta est lux: & Gen. 1.3.
vidit, quod esset bona: & divisit lucem à tenebris, appellavitque lucem, diem, & tenebras, noctem.

PUNCTUM PRIMUM.

Opus fuit luce in mundo, qui licet omnem aliam accepisset perfectionem, sine luce inutilis fuisset: nam ejus pulchritudo non fuisset homini perspecta, nec homo ipse suis functionibus, ad vitam necessarijs commodè uti posset. Lux exhilarat omnia, præcipuè hominem, unde Tobias dicebat, *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video?* Per lucem quoque in mundo inferiori

I.
Lux corporalis.

Tob. 5. 12.

ri gignuntur, & foventur omnia. Ergo gratias Deo agam pro hoc dono, & bene illo utar, ad cognoscendum Deum ex omnibus operibus suis. Contra detestabor eos qui abutuntur ad peccandum, vel, *Qui oderunt lucem, ut malefaciant, & ne arguantur opera eorum.*

Ioan. 3.
20.

II.
Lux spi-
ritualis.

Pf. 4. 7.

Est & lux spiritualis, quâ pellantur ex anima tenebræ peccati & ignorantia, quâ Deum ipsum cognoscimus, & agenda à nobis. *Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine, dedisti lætitiā in corde meo.* Per hanc gignuntur foventurque virtutes. O Pater luminum, gratias tibi ago pro hac potissimum luce: ô fons luminis,

Pf. 17. 29

Prov. 4.
18.

Illumina tenebras meas. Fiat in me sicut lux splendens, quæ procedit, & crescit, usque ad perfectam diem.

PUNCTUM II.

I.
Tria in
luce per-
penden-
da.

Pf. 126.
3.
Sap. 16.
28.

Prima die lux facta est: quia nec dies fuisset sine luce: ac proinde principium dierum à creatione lucis esse debuit. Potuisset tamen creati post alium mundi ornatum: sed voluit in luce creare cætera: nam & in spiritualibus lux præcedit omnem actionem: *Vanum est verbis ante lucem surgere: ô Domine, præveni me luce tua, quo te agnoscam & amem. Præveniam & ego solem benedictionem tuam, & ad ortum solis te adorabo:* nam ita faciendum monet Sapiens exemplo Israëuitarum, qui manna ante ortum solis colligere debebant.

Nihil

Pf. 7.
13.

Sapie-
tiæ di-
nz in-
venta

I

Heb. 1

3.

II.

Gen. 1

Gen. 2

1. Reg.

3.

III.

IV.

Nihil præter lucem prima die creavit : quam obire circum totum mundum voluit diemque efficere. Sat operis pro una die existimans, diem constituisse. Docemur & nos magnificare lucem spiritualementem : & bene diem esse collocatum, quo in luce profecerimus. Quod studium constanter adhibendum usque ad extremam vitæ periodum, quasi ad summum diei. O Sapientia, quæ fecisti in cælis, ut oriatur lumen indeficiens : oriatur, obsecro, in me etiam, ut nunquam occidat : ô Lucifer, qui nescis occasum, tu mihi nunquam occidas.

H.

Eccles. 24. 5.

Dixit, fiat lux. Dixit Pater per Verbum suum qui est ejus Filius. Vidit Filius, qui est sapientia : quod esset bona : & Spiritus sanctus qui est amor, complacuit in ea. Tota Trinitas unus Deus, jussit fieri, & facta est : vidit, & in opere complacuit. O Domine, dic quoque, ut in anima mea fiat lux.

III.

PUNCTUM III.

Divisit lucem à tenebris : voluit vicissitudinem esse, ut die operarentur homines, & animalia, noctu quiescerent in hoc etiam gerens curam nostri : quare *Benedicite lux & tenebra Domino, benedicite nox & dies Domino.*

Divisi-
lucis à
tenebris
Dan. 3.
71.

Sed & spiritualiter idem contingit : inprimis Deus & serena illa lux, de qua Joannes, *& tenebra in eo non sunt ulla.* Et qui illam vident Sancti, semper in luce sunt, absque vicissitudine tenebrarum. *Nox enim non erit illic,* ait Joannes.

1.
1. Joann.
1. 5.
Apoc.
21. 25.

nes, At in terra alij ambulant sicut in die filij lucis, alij in nocte, quin idem homo nunc lucis, nunc tenebrarum filius est. Dividet autem De-

2. Cor. 6. 14. us inter utrosque: nam, *Quae societas luci ad tenebras?* cum ad judicandum venerit? O pertinaciam ad lucem, & ad hanc diem!

2. Præterea in ipsis justis datur divisio lucis & noctis; quin in uno atque eodem, dum modo adversa, modo prospera accidunt, & consolationum ac desolationum vices alternant: feram utramque sortem cum gaudio de manu Dei.

3. Ipse, *Qui dixit de tenebris lucem splendescere, luceat in cordibus nostris ad illuminationem scientia claritatis Dei, in facie Christi Jesu, claritatis, inquam, qualis relucet in facie Christi.*

11. 5. 20. *Vae qui dicitis malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras.* Non sic ego, sed quod Deus lucem dixit, mihi erit lux; similiter de tenebris.

MEDITATIO XX.

De opere secunda diei.

Gen. 1. 6. **D**ixit Deus: *Fiat firmamentum in medio aquarum, & dividat aquas ab aquis, & factum est ita: vocavitque Deus firmamentum Cælum, & factus est manè & vespere dies secundus.*

PUN-

Pf. 70

13.

Sapie

tiæ di

nz in

venta

I

Heb. 1

3.

II.

Gen. 1

Gen. 2

I. Reg

3.

III.

IV.

PUNCTUM PRIMUM.

Firmamentum est aër fustis inter cœlum & Aëris e-
terram, cujus elementi miræ sunt utilita-
tes: in eo stamus, & movemur, respirationem
& vitam ducimus; per illum species rerum ad
sensus deferuntur colorum, sonorum, odorum,
& de cœlo lux transmittitur cum reliquo influ-
xu planetarum: ibi coalescunt pluvix, nives,
ros: & venti, ne inferiora torpescant, atque
marcescant, in omnem partem adspirant: igitur
& propter hunc gratias agam Auctori, quoties
respiro.

Cæterum etsi est corpus tenuissimum, & Cur aër
maximè instabile, vocatur tamen firmamen-
tum: quia constanter ac firmiter obit sua mu-
nia, & locum suum tenet, omnia replens, quo-
cunque accessus datur, nec disjungi inter se
corpora, vacuo intervallo, ullatenus sinens. Er-
go assignatam stationem sibi immobiliter tue-
tur, non secus absque ipsi cœli, licet secundum
partes huc illucque agitatus.

PUNCTUM II.

Divisit aquas ab aquis: oportebat enim dis-
cooperiri terram propter germina, & ni-
hilominus irrigari ad fœcunditatem: in hunc
ergo finem super aëra coëgit nubes, seu locum
nubium, quæ sunt aquæ supra firmamentum.

Nec id modo, sed nubes ipsas dispensat, &
provocat, promovetque sicut placet ejus pro-
videntiæ. Nam apud Jobum de nubibus dici-
tur,

Nubes.
Gen. 1.9

Iob. 37. tur, *Qua lustrant per circuitum, quocunque eas*
12. voluntas gubernantis duxerit, ad omne quod prae-
Eccl. 38. ceperit illis super faciem orbis terrarum. Et qua-
28. si glorians ait : *Quis est pluvia Pater, vel quis*
Matt. genuit stillas roris ? O qui pluis super iustos
5.45. ne, quæso, ab anima mea subtrahas imbrem sa-
 lutarem gratiæ tuæ.

Aliter etiam Deus est mirabilis in nubibus
 cœli, quod tantas moles sustinet suspensas :
 cumque defluere sinit, guttarum demittit, ne
 obruant animantes, & terram eluvione destru-
 ant : utrumque Job deprædicat : *Qui ligat*
Iob. 26.8 *aquas in nubibus suis, ut non erumpant pariter*
deorsum.

Præterea, nubes pro umbraculo sunt, exci-
 pientes lumen solis, & ardores à terra arcentes :
Iob. 37. unde illud : *Fruentum desiderant nubes, &*
12. *nubes spargunt lumen suum* : reflectunt vide-
 licet, ne feriar, aduræque fruges. En quot, &
 quanta bona ab hujus diei opere.

PUNCTUM III.

Cur fir-
 mamen-
 tum cœ-
 lum.

Firmamentum appellavit cœlum. i. Nam
 aër aspectu similis est orbibus cœlestibus, ut
 nihil oculus distinguat. Est enim diaphanus pa-
 riter, & lucem astrorumque influxus transmittit.
 Firmamentum hoc seu cœlum est anima ju-
 sti, illustrata à Deo secundum intellectum, fir-
 ma & stabilis in bono per gratiam, licet condi-
 tione sua mobilis. In ea dividuntur aquæ, dum
 spiritus cœlestia petit, caro autem ei subiecta
 obe-

Pf. 76.
13.
 Sapien-
 tiæ divi-
 næ in-
 venta.

I.

Heb. 11

3.

II.

Gen. 2.7

Gen. 2.7

1. Reg. 1

3.

III.

IV.

obedit: sed & hæc à spiritu irroratur, ut etiam exultet in Deum vivum.

Pf. 83.3a

At cur Deus opus hujus diei non approbavit, ut præcedentis? quia non illud hac die perfecit, sed sequenti, quoad aquarum divisionem: postera enim die congregavit aquas inferiores in certa loca, ut detegeretur terra. Nempe docet, non qui cœperit, sed qui perseveraverit, atque perfecit laude dignum.

Matt. 10. 22a

Aliqui putant, hac die peccasse Angelos, & separatos bonos fuisse supra firmamentum, à malis in abyſſo: de quibus apud Job: *Ecce gigantes gemunt sub aquis, & qui habitant cum eis.* Atque in odium peccati illorum reticere laudem hujus diei. Adde; quod hæc dies initium dedit disjunctioni diei à die, cum sit secunda: Deus autem amat unitatem, atque concordiam.

Iob. 26. 5

MEDITATIO XXI.

De opere tertia diei.

PUNCTUM PRIMUM.

Gen. 1. 9.

Dixit Deus: congregentur aqua, quæ sub cœlo sunt, in locum unum, & appareat arida.

In aquis maris paret omnipotentia Dei.

Enituit Omnipotentia. 1. Quod momento, aut imperceptibili tempore paruerunt aquæ voci Creatoris. *Abyssus sicut vestimentum amictus ejus, nempe terræ: Super montes stabunt aqua: nam & hos operiebant.*

1. *Pf. 103. 6.*

fugient,

fugient, à voce tonitruu tui formidabunt. Et quasi trepidæ festinato parebunt. 2. Quod quamvis naturali inclinatione appetere superstare terræ, eâ postpositâ, recesserunt. O sic abnegare discam propriam voluntatem & propensionem! Et quando etiam ad humiliorem locum detrusus fuero, obsequar libenter.

1. Cor. 10. 3. Non queram, cum Paulo, quod mihi utile est, sed quod multis. 3. Quod ibi se continent, nec excedunt: *Circumdabat mari terminum suum, & legem ponebat aquis, ne transirent fines suos:* de quo etiam gloriatur Deus apud Job: *Quis conclusit ostijs mare, quando erumpebat quasi de vulva? Circumdedit illud terminis meis, & posui vectem & ostia, & dixi, hæc confringes tumentes fluctus tuos.*

Admirabor potentiam, & timebo, cum dicat ipse: *Me non timebitis, & à facie mea non dolebitis, qui posui arenam terminum maris, &c.* Timebo offendere tantum Dominum, & dolebo quod toties offenderim. Tu Domine, eorum meum tanquam mare procellosum timore tuo, & protectione tua circumda & contine. Sperabo in te, quoniam sic potens es, & mensus es pugillo aquas.

PUNCTUM II.

Montes & valles **Q**uomodo terra jussu Dei aperit amplissimos sinus ad recipiendas aquas, & repente montes vallisque existunt. *Ascendunt montes, & descendunt campi in locum quem fundavit*

Pf. 76.
13.
Sapientia
divina
inventia.

I.
Heb. 11.

3.

II.

Gen. 2.

Gen. 2.

1. Reg. 3.

3.

III.

IV.

Montes
& valles

I.
Pf. 10. 3.

stis. Qui commouet terram de loco suo; & columna eius concutiuntur? Quis non timeat a potentia illius. At & fiduciam concipiam, quando is promittit: Si habueritis fidem, dicetis monti huic: Transi illuc, & transibit; & nihil impossibile erit vobis.

Iob. 9. 6.

Mat. 17.

19.

Illud quoque Omnipotentiae: quod subito terra siccata est, non per dies multos, ut post diluuium; nec immisso vento urente, ut mare rubrum, sed nutu Dei. O exsiccat etiam in me humores prauarum cogitationum & affectionum, ne locum inueniat ille, qui sub umbra dormit, in secreto calami, & locis humen-

Terra subito siccata.

2.

Iob. 40. 16.

3.
Fontes.

Sed ita Deus aquas congregavit in maria, ut quasi venas in terra ipsa aperuerit, per quas aquae dulces commearent: unde fontium ac fluviorum varietas, vel ex ipsis rupibus prodeuntium. Nec temporariae sunt scaturigines, sed perennes. Et cum flumina ex mari prodeant falso, percolata dulcescunt ad humanos usus, qui multiplices sunt ad rigandam terram, ad potum animalium, ad lavandum, ad temperandum aestum, ad sanandos morbos: quare benedicite Deo, maria, flumina, fontes, terra, montes, & colles.

4.

Postremò terram ipsam ita disposuit, ut pars esset pinguis, ad alendas, plantas & fruges; pars duresceret in metalla, quorum varia foret utilitas: pro quo etiam gratias agam.

Tom. II.

Aa

Verum

Cur nihil de metallis Verum hæc non sunt recensita, uti reliqui terræ fructus, quòd intra terram abdita sint, & nolit Deus eorum nos cupiditate teneri: nam in cupidos dicitur: *Domine, à paucis de terra divide eos in vita eorum.* Hoc est, ne partem illi habeant cum electis tuis, qui sunt pauci: quoniam inhiarunt & repleverunt se thesauris, quæ tu extra oculos posueras, ne concupiscerentur.

PUNCTUM III.

Plantæ. **U**bi terra detecta fuit, placuit Deo, & dixit: *Germinet terra herbam virentem.* Noluit ornatum terræ differre in diem alterum: sed postquam aquis quasi vestimento fuit nudata, noluit rudem relinquere, sed supervestiri meliori veste. Ita vult exuere nos veterem hominem, ut statim novum nos induat: neque plantas ex nihilo creavit, sed ex materia terræ produxit, quia vult nos cooperati ad justificationem nostram. Sed quæ, & quomodo fecit ex terra? Multa, & mirabiliter. 1. Produxit innumerabiles species plantarum, herbarum, florum, nec quidvis ubiq; , sed convenienter ad clima, cœlique temperamentum. Sic omnia suaviter disposuit. Unde etiam dona gratiæ attemperat naturis, ut suavius & constantius operentur homines. 2. Perfecit totum momento, per omnia terræ spatia, subitoque apparuit terra convestita pulcherrimè: unde ait: *Pulchritudo agri mecum est.* 3. Produxit jam perfecta, non per incrementa, quia ita decet Deum: unde arbores extitere subito adultæ, folijs,

Pf. 76.
13.
Sapientia
divina
inventa.

I.

Heb. 11.

3.

II.

Gen. 2. 7

Gen. 2. 7

1. Reg. 2

3.

III.

IV.

Pf. 49.

II.

3.

lijs, fructibusque decoræ. O, sic Domine, perfice me! *Facile est enim in oculis tui subito honestare* *Eccel. 11.*
pauperem. 4. Talia fecit, unde nobis utilitates
 maximæ provenirent: nam & sunt, quæ singu-
 los sensus oblectant, & vitam sustentant, & u-
 traque non unius generis, sed multiplicia: quin
 ad curandos morbos virtutem indidit mirifi-
 cam, & quæ carere fructu videntur, ut quædam
 arbores, habent usus necessarios ad ædificia, ad
 instrumenta varia conficienda, ad alendum ig-
 nem. Et quæ ipsi per se homini non sunt usui,
 servantur brutis in commodum hominis: *Qui Ps. 103.*
produxit fœnum jumentis, & herbam servituti 14 27.
hominum: omnia à te expectant, ut des illis es-
sam, in tempore: aperis tu manum tuam, &
imples omne animal benedictione. 5. Ut commo- 5.
 dum foret perpetuum, dedit plantis virtutem
 seminalem ad propagandum se.

Ergo his tot nominibus *Benedicam Domino, Ps. 119.*
pro omnibus quæ retribuit mihi. 12.

PUNCTUM IV.

INter hæc plantavit *Paradisum voluptatis*
 hac ipsa die, in sedem peculiarem hominis, *Gen. 2 8.*
 antequam ipsum conderet. 1. Is locus fuit in *Paradisi*
 optima cæli temperie, & terræ qualitate, 2. excel- *terrestrijs*
 Omnigenis consitus plantis ad omnem oble- *lent.*
 stationem & alimentum, ut carniū usus nun- *1.*
 quam foret. 3. In medio erat lignum vitæ à morte *2.*
 & corruptione præservans, donec fuisset Deo vi- *3.*
 sum transferre hominem ad statum immorta-
 lem,

4. lem. 4. Interfluebat amœnissimus fluvius, & saluberrimus ad potum, atque ad fecundandam eam terram, qui mox in quatuor dividebatur, ad vicinas circum oras irrigandas. 5. Fuit locus haud dubiè amplissimus, ad plurimorum incolatum, instar provinciæ alicujus. Gratus existam, quia non Adæ soli, sed mihi etiam Paradisum hunc condidit Deus. Et quando inde ejectus sum, adipiscor pro eo cœlestem. Illum amisi, interveniente culpa originali, qua jam deleta per Baptismum, satagam ne proprijs actibus excidam à spe cœlestis. Conserva me Domine in Ecclesia tua, tanquam in Paradiso deliciarum, & præbe fructum ligni vitæ in cibum, quo præservatus, tandem assumar ad te, ubi vivis & regnas in æternum.

PUNCTUM V.

Omnes
res bonæ.
Ufus
malus.

ET vidit Deus, quòd esset bonum, quidquid hac die fecerat. Bona sunt, quæ Deus in alimentum hominis creavit: usus autem aliquando malus esse potest: quando scilicet prohibetur, ut lignum scientiæ boni & mali, ad probationem obedientiæ, vel cum ad alios fines, vel ab Ecclesia, vel sponte interdicitur ad mortificationem carnis, vel cum inordinatè rebus utimur. Alioquin omnis creatura bona est, & nihil reiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim per verbum Dei & orationem. Nam verbo divino approbatur, ut bonum, & oratione in sumendo benedicitur.

Inter

Pf. 76.
13.
Sapientia
divina
in
venta.

I.

Heb. 11.

3.

II.

Gen. 2.7

Gen. 2.7

1. Reg. 2

3.

III.

IV.

1. Tim.

4. 4.

Inter alia spinæ & herbæ mortiferæ creatæ sunt; sed hæc etiam ipsa bona sunt, si non homini, alijs saltem animantibus, vel ob alios fines universi: quin ipsi homini conducunt pro antidotis, & tandem instrumenta sunt justitiæ divinæ, cui etiam serviunt res alioqui nobis utilissimæ, ut aqua, dum suffocat, ignis dum exurit. Quare, ut ait quidam, omnes creaturæ dicunt homini: *Accipe, redde, fuge*. Accipe beneficium, redde debitum, fuge supplicium: quasi dicat: si non ob beneficium, saltem ob supplicium bene utere.

MEDITATIO XXII.

De opere quarta diei.

PUNCTUM PRIMUM.

Quod creavit solem, luminare majus, in quo multa insunt miranda. 1. Magnitudo lucis, ut ad ejus ortum obfuscentur reliquæ stellæ, qui & fons lucis dicitur, quod ab eo astra eam mutuentur. 2. Lux ejus perpetua est & constans, absque ulla variatione: quod lunæ non convenit. 3. Amplitudo corporis, ut sexies milles superet lunam, terram autem centies. 4. Efficacitas, qua momento totum hemisphærium pervadit sua luce: motu vero diurno diem conficit, totam obiens illustransque terram. 5. Vis calefactiva, qua omnia gignit, & vivificat. 6. Distinguit tempora, facit annum proprio motu,

Com-
moda. ex
sole.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Aa 3

&

& in eo stas temporum varietates, veris, æstatis, autumnis, hyemis. Ob hæc vocatur *Vas admirabile*, opus *Excelsi*: per excellentiam procedit ut sponsus, exultat ut gigas ad currendam viam. Est symbolum Divinitatis: quare dicitur: *In sole posuit Deus tabernaculum suum*. Et conveniunt Deo multò amplius prædictæ solis excellentiæ. Anima quoq; perfecta est quasi sol, electa ut sol & radios fundit bonorum operum.

PUNCTUM II.

Lunæ excellentia

I Tem creavit lunam, lumnate minus: cujus sunt excellentiæ. 1. Magnitudo aspectabilis, & pulchritudo singularis, cum plena est à sole, à quo suum lumen accipit, quod non intra se continet: sed noctem pro sole illustrat. 2. Equabilis respectus ad solem, à quo pars ei objecta semper illustratur, *Crescens mirabiliter in consummatione*, ut ait Sapiens: hoc est, sensim deficiens, donec consummetur ejus lux. 3. Vires habet magnas in mare, & corpora quas experimur. 4. Suo motu efficit menses, varietates temporum inducit, & particulates effectus gignit.

Cant. 6. 9.

Lux
symo-
lunant-
ma su-
ctæ.
Pro 9. 4
13.

Symbolum est animæ sanctæ, de qua dicitur: *Pulchra ut Luna*: nam respicit semper solem justitiæ, & ab eo illuminatur, crescit in consummatione, dum proficit in cognitione propriæ obscuritatis & vilitatis, usque ad defectum luminis, nihil se habere de suo intelligens. Crescit vicissim in studio virtutum, usque ad perfectam cre-

Pf. 76.
13.
Sapientia
divina
inven-
ta.

I.

Heb. 11.

3.

II.

Gen. 2. 7

Gen. 2. 7

1. Reg. 2

3.

III.

IV.

lucem. O, decrescam per veram humiliationem, crescam autem: vadens de virtute in virtutem

PUNCTUM III.

CREavit etiam stellas in quibus mira sunt. 1. Stellarū^{1.} Multitudo innum erabilis, unde pro magno excel-
 dicitur de Deo, *Qui numerat multitudinem* lentia.
stellarum, & omnibus eis nomina vocat, qui ad-^{Pf. 146.}
 mirabiliter eas disposuit, tanquam aciem ca-^{4.}
 strorum ordinatam. *Nec deficiunt*, ut ait Sapiens, ^{Eecl. 43.}
in vigiliis suis. 2. Præsumt etiam nocti cum luna, ^{11.}
 ac mirificè cælum ornant, *Species cæli gloria* ^{2.}
stellarum mundum illuminans in excelsis Domi- ^{v. 10.}
nis. Præterea dirigunt navigantium cursum, &
 viarum duces sunt. 3. Influunt in hæc inferiora, ^{3.}
 etsi nobis minus notæ sunt illarum vires: De ijs
 dicitur: *in verbis Sancti stabunt ad iudicium*,
 nempe paratæ ad agendum secundùm inditam
 ipsis à Deo vim, & præscriptum: & alibi: *Vocata* ^{Bar. 3.}
sunt, & dixerunt: adsumus, & luxerunt eicum
jucunditate ejus qui fecit illas.

Pro his gratias agam, & laudabo Deum. Por-^{Dan. 12.}
 ro qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stella^{3.}
fulgebunt in perpetuas æternitates: quanto pul-
 chrius erit cælum empyreum à gloria Sancto-
 rum: quam ibi ordinatissimè disponentur se-
 cundùm merita cujuscunque! Luceam nunc
 in Ecclesia militante, irem in vigiliis meis,
 ut illuc transferar aliquan-

do.

Aa 4

PUN-

PUNCTUM IV.

De excellen-
tia crea-
turis.

Sap. 13.
3.

Deut.
4. 19.

Vidit Deus, quòd esset bonum. Utique Do-
mine, & eo usque bonum, & pulcherri-
mum est, ut aliqui pro dijs habuerint hæc crea-
turas. At si horum specie delectati, deos putave-
runt: sciant quanto his dominator eorum specio-
sior est. Speciei enim generatoo omnia hæc con-
stituit. Igitur in hoc ipso errore disce, qualis
quantusque sit Deus in se, qui sic in effectis su-
is est admirabilis. Ama illum, qui istam pul-
chritudinem produxit ad obsequium tuum: nam monet Moyses: *Attende, ne fortè elevatis oculis ad cælum, videas solem, & lunam, & astra: & errore deceptus, adores ea, quæ creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus quæ sub cælo sunt.*

PUNCTUM V.

Creatio
ignis.
Ejus cõ-
moda.

Elementum quoque ignis non est omitten-
dum, quod cælis proximum est: sed à
Moysè non commendatum, nec commemoratum,
quòd non sit nobis conspicuum. Licet autem
ignis ille ab inferiore differat: hujus hinc
proprietates considerare opportunum fuerit,
quòd Soli persimilis sit. 1. Vicem solis noctu
supplet intra ipsa cubilia. 2. Pro sole per hyemem
distante calefacit fovetque corpora. 3. Impertit
se sine diminutione sui, cum ignis ignem
accendit. Plurima commoda præstat, tanquam
quædam universalis causa: decoquit cibos, pur-
gat

Pf. 76.
13.
Sapientia
divina
in-
venta.

I.

Heb. 11.

3.

II.

Gen. 2. 7

Gen. 2. 7

1. Reg. 2

3.

III.

IV.

gat metalla, absumit humiditates, emollit, liquatque dura, & plura alia præstat. ut deceat inde glorificare datorem.

Ergo *confitemini Domino, quoniam bonus, ps. 135.*
qui fecit luminaria magna, solem in potestatem 17.
diei, lunam & stellas in potestatem noctis; quin
& ignem, ut luceret eis per noctem.

Ignis est symbolum Divinitatis: ut in adventu Spiritus sancti consideratum fuit, & nunc in eo, quod supplet defectus creaturarum, ut dictum de igne, cum humana desunt auxilia, & communicat seipsum liberaliter. *Accedite ps. 33. 6.*
ad eum, & illuminamini, & facies vestrae non confundentur.

MEDITATIO XXIII.

De opere quinta diei.

PUNCTUM PRIMUM.

Producant aqua reptile anima viventis. *Ad Gen. 1.*
hoc imperium repleta sunt maria & flumina *20.*
piscibus supra numerum terrestrium, & volatili- *Pisces.*
um animantium, figura specie diversissimis,
magnitudine excedentibus quævis terrestria.
Hoc mare magnum & spatiosum manibus: illic ps. 103.
reptilia, quorum non est numerus, animalia pu- 25.
silla cum magnis: illic draco, quem formasti ad
illudendum ei: & hæc ad usum & delicias ho-
minis, & oblectationem in capiendis. Vt præ- Gen. 1.
esset, inquit, piscibus maris, & Noë dixit: Omnes 26.

Aa 5

pisces *Cap. 9. 29*

pisces maris manui vestra traditi sunt, & erunt vobis in cibum.

Atque ut beneficium esset perenne, benedixit illis dicens : *Crescite & multiplicamini, & replete aquas maris.* Lauda potentiam atque providentiam.

PUNCTUM II.

Gen. I. 26. Aves. Com- moda. **E**T aqua producant volatile super terram, sub firmamento caeli. Ex eadem materia, quâ pisces : sed subtiliori, & magis aëreâ, ut aër etiam concurreret ad animantes, quarum sedes erat. Agnosce potentiam.

At providentiam ex commodis. Aliæ aves delicatè nutriunt nos, aliæ cantu demulcent, aliæ plumis suis ornant, aliæ docent, dum artificiosè nidos construunt, provident pullis, tempora observant. Et Deus ipse talibus se similem facit, *aquilæ provocanti pullos ad volatum : gallinæ congreganti sub alas.* Discere verò vult nos ex milvo agnoscente tempus suum, & turture, hirundine, ciconia : *Populus autem meus non cognovit judicia Domini.* Utimur quibusdam ad venandum alias, & sagacitatem ab eis discimus. Apis verò qualis industria, quod regimen, quæ utilitates ?

Gratias agam : imitabor aves pernicitate in divino servitio, volatu ad cœlestia, & reliquâ industriâ.

PUN-

*Pf. 76.
13.
Sapientia
divina
inven-
ta.*

I.

Heb. 11.

3.

II.

*Gen. 2. 7**Gen. 2. 7**1. Reg. 2*

3.

III.

IV.

Deut.

32. 11.

Matt.

23. 37.

Ier. 8. 7

PUNCTUM III.

Vidit, quòd bonum esset : probavit Deus.
 1. Convenit, ut simul aquæ, & aër reple-
 rentur, & ornarentur. quia sunt affinia : ita De-
 us benefacit conjunctis charitate. 2. Sed & si-
 gnificatur, quod ex regeneratis aquâ baptismi,
 alij in sæculo manent, alij cœlestem vitam am-
 plectuntur : *Ex aquis ortum genus partim re-
 mittis gurgiti, partim levas in aëra.* Duplex est
 vita, activa & contemplativa : priores sunt, ut
 Martha : qui turbantur circa plurima, ut qui in
 mari : posteriores, ut Magdalena, quæ partem
 optimam elegit : utrosque probat Deus, sed hos
 maximè : illi in falsis & amaris aquis manent,
 quia pœnitentiæ lachrymis opus habent assi-
 duis : istorum etiam lachrymæ sunt aquæ dul-
 ces, ut ex quibus aves exciterunt : prius narra-
 tur de piscibus, quia in activa prius exerceri o-
 portet, & Lia prior ducta fuit, quàm Rachel.

Benedixit eis, ut multiplicarentur : utra-
 que vita gignit Christo filios, sed activa plures,
 uti & pisces, quàm aves, & Lia, quàm Rachel :

sed hæc perfectos. Cupiam jungere

utramque, ut & una die

pisces & aves.

ME-

Docu-
menta.

1.

2.

MEDITATIO XXIV.

De opere sexta diei.

PUNCTUM PRIMUM.

Gen. 1. **D**ixit Deus: producat terra animam viven-
24. *tem.* 1. post aquas & aërem, replevit ter-
 1. ram animantibus ex ipsa similiter productis pro
Anima- imperio, alia alijs potissimum locis, ut conve-
lia ter- niebat naturis, ac de alimento convenienti pro-
restria. vidit illis, & quidem singulis. Quanta poten-
 2. tia, & providentia! 2. Tria recenset genera:
Tria ge- jumenta, sic dicta quod juvent hominem, ut
nera. sunt domestica; reptilia, à motu, bestias syl-
 vestres, & feras. In quovis genere diversas spe-
Prov. cies, & verò multas cum miris proprietatibus:
6. 6. de quibus gloriatur Deus apud Job, & de pro-
 3. videntia circa illa, quanto ampliorem habeat
Com- hominis, propter quem illa! 3. Commoda ex
moda. eis multa, & magna percipit homo: nutritur,
Job. 38. vestitur, calceatur, ornatur, juvatur, docetur:
Vade ad formicam, piger! Gratias agam pro
 bono concessio ipsis animantibus, quæ neque-
 unt per se agnoscere Auctorem: & quia id est
 totum meum.

PUNCTUM II.

Etiam è **V**idit quòd esset bonum, etiam reptilia, licet
nocivis. venenata; & bestia, licet noceant: nam ita
 subjecerat homini, ut nisi peccasset, lædi nequi-
 visset. Et nunc justitiæ instrumenta: sed &
 in

Ps. 70

13.

Sapie

riæ d

nz in

vent

1

Heb.

3.

II

Gen.

Gen.

1. R.

3.

II

I

in ijs conspicitur providentia, dum non lædunt, nisi permisso Dei, ut significat Sapiens : *Creatura tibi factori deserviens, exardescit in tormentum adversus injustos : & lenior fit ad beneficiendum pro his, qui in te confidunt.* *Sap. 16. 24.*

Deinde docent hominem, quid sequendum, aut fugiendum : *Estote prudentes sicut serpentes : & à jumento dicimus subjici divinæ legi : Vi jumentum factus sum apud te. Contra vitare stoliditatem : Homo cum in honore esset, non intellexit : comparatus est jumentis insipientibus. Er : Nolite fieri sicut equus & mulus.* *Matt. 10. 15. Ps. 72. 22. Ps. 48. 13. Ps. 31. 9.*

PUNCTUM III.

CUr non benedixit terrestribus animalibus, sicut alijs. 1. Quia eadem die erat facturus hominem, eique benedicturus : & in homine etiam istis, ut quæ cum homine in terra habitarent. 2. Quia benedictio istorum pendebat ex justitia hominis. Quare ludæis promisit multiplicationem utilium animalium, si legem custodirent ; aut contra fore, ut deficerent ; feræ autem, & venenata auferentur. Attamen ibidem similiter de fructibus terræ loquitur, & aliæ etiam animantes possunt ad præmium & pœnam pariter cedere.

Intelligam quòd passiones brutales in homine invalescunt, cum secundum voluntatem rationalem ipse non est subjectus Deo : contra verò debilitantur, & cicurantur, obsequen-

tesque

tésque fiunt rationi, cùm Deo homo subjacet; adeò, ut etiam juvent ad virtutem, & caro ipsa.
Pf. 83. 3. exultet in Deum vivum.

MEDITATIO XXV.

De creatione hominis.

PUNCTUM PRIMUM.

Creatio hominis **E**Adem die cum bestijs creavit hominem, ut commonefaceret humilitatis, dum considerat se cum illis participare naturam animalem & sensitivam.

Deus in creatione viventium cœpit ab imperfectioribus, & sensim ad perfectiora progressus est: quo monemur profectus quotidiani in virtutibus, & ut cantemus Deo quotidie canticum novum, ex novo profectu.

Postremò creavit hominem, ut perfectissimum, & in quo omnem naturam copulabat, & cujus causâ erant cætera, ac ita, ut statim eis frui possit, veniens ad habitationem plenè instructam.

PUNCTUM II.

Mysteria.
1.

Pf. 79.
15.

ALiter in creatione hominis loquitur Deus, 1. non ait; *Fiat, aut, producat terra*: quòd homo secundùm animam non fieret ex aliquo, sed à solo Deo ex nihilo: quo monemur, ut & ipsum super omnia diligamus, à quo solo sumus. O Deus! *perfice vineam hanc, animam istam, quam plantavit dextera tua.* 2. ait *facia-*

Pf. 70

13.

Sapie

riæ d

nz in

venta

1

Heb.

3.

II

Gen.

Gen.

1. R.

3.

II

ciamus, ad insinuandum mysterium divinarum personarum, quarum imaginem refert homo, ut quasi deliberarent decreando hominem, quem præviderent fore ingratum, & tanto reparandum opere. Et tamen concludunt: *Faciamus. Quid tibi retribuam!* 3. Monemur omnia cum consilio agere, præsertim gravia: *Fili, sine consilio nihil facias: & post factum non pœnitebis.* *Eccl. 32. 24.*
Consiliarius autem sit tibi unus de mille: Deus potissimum. Consilium meum iustificationes tue. *Eccl. 6. 6. Ps. 116. 24.*
 Secundùm has consilia captanda. 4. Insinuat, se facere hominem tanquam capace[m] confortij cum Deo ipso, & amicitia[e] illius: nempe *delicia* ejus ab initio fuerunt esse cum filiis hominum. *Eccl. 6. 6. Prov. 8. 31.*

PUNCTUM III.

EXcellentia sex, secundùm quas anima hominis est imago Dei. 1. Deus est Spiritus, & ita invisibilis, & indivisibilis: proinde totus in quavis rei parte: & dat esse, vitam & motum rebus. Sic anima nostra invisibilis est, & indivisibiliter existens in quavis corporis parte: dans singulis vitam, & operationem, pro cujusque partis exigentia. *Auferes spiritum eorum, & deficient, & in pulverem revertentur.* *Ps. 103. 29.*
 Gratias ago, quòd talem mihi dederis, ut adorem te in spiritu, & veritate. Da, ut etiam spiritu facta carnis mortificem. 2. Quòd sit immortalis, ut à corpore non pendeat vita ejus: & eo pereunte spiritus redeat ad Deum qui fecit illum.

lum, à quo recipit locum pro meritis. O Domine, qui mihi dedisti spiritum immortalem secundum naturam, da etiam secundum gratiam, quæ est vita beata. Porro Deus est immortalis per suam essentiam, homo per participationem, ac ita ex voluntate Dei pendet. *Soli Deo immortalis & invisibili honor & gloria.* 3. Anima refert Trinitatem, quod una existens, habeat tres potentias, intelligendi, memorandi quæ intellexerit, & volendi. Et sicut Pater intelligendo producit Verbum, & amando cum Filio producit Spiritum S. ita anima format verbum ipsius Dei, & amorem spirat in illum.

4. Prædita est libertate, quod sequitur ex præcedenti, ut à nemine cogi queat. 5. Est capax sapientiæ & gratiæ, ut à solo Deo expleri possit. 6. Habet dominium in omnia visibilia, & est finis proximus illorum: nam & compentio continet in se totum mundum, ut Deus eminentissimè, omnia possibilis. Hæc est dignitas hominis. Cujus est imago hæc? si Dei, redde eam Deo. Agnosce homo dignitatem tuam.

PUNCTUM IV.

Iustitia originalis. *Eccl. 7. 30.* Quid Deus creavit hominem ad similitudinem suam, secundum gratiam & dona spiritualia. Unde dicitur: quod *Deus fecerit hominem rectum.* Nam opera Dei sunt perfecta. Cum ergo homo capax esset supernaturalis similitudinis cum Deo, conveniebat ut talis

con-

conderetur. Accepit autem perfectam. 1. Quia anima perfecte subdebatur Deo, per gratiam. 2. Quia dominabatur appetitui per justitiam originalem, ut nullam sentiret rebellionem. 3. In ipsum corpus redundabat immortalitas, quâ posset non mori, nec mortuus fuisset homo, nisi Adam peccasset. Hæc data primis parentibus; at & mihi, & omnibus in illis, ex divina dispositione, si Adam perstisset: quare, ut pro acceptis, seu mihi exhibitis gratias agam.

PUNCTUM V.

Quod Deus fecit hominem aliarum rerum dominum. Quam dignitatem miratur David: *Quid est homo, quod memores ejus? omnia subjecisti sub pedibus ejus: unde eis uti potest pro* Domi-
nium: in
omnia.
Ps. 8. 5.

libitu, & macerare pro usu, vel ad voluptatem. *Dominamini, inquit, piscibus maris, &c.* quare etiam adduxit ea ad Adam, velut ad homagium ei præstandum, & ut nomina imponeret.

Post peccatum etiam jus habet utendi & industriam à Deo accepit, ut sibi subiiciat, etiam feras, ut ait S. Iacobus, *Omnis natura bestiarum, & volucrum, & serpentium, & reliquorum domantur, & domita sunt à natura humana.* Iac. 3. 7. Utinam & passiones bestiales ego domarem, in animalibus significatas; in piscibus concupiscentiam carnalem, in volatilibus ambitionem & superbiam; in serpentibus cupiditatem terrenorum; in feris & bestiis iram & vindictæ appeti-

tum. Una est lingua, quam nemo domare potest, ut idem subiicit Apostolus.

MEDITATIO XXVI.

De formatione corporis Adæ, & inspiratione animæ.

PUNCTUM PRIMUM.

Corpus formatū ante animam. **Q**uod Deus voluit seorsim narrari formationem corporis, & quidem prius quàm animæ infusionem: nempe, ut intelligeretur, cùm reliquæ animantes ex terra sint secundùm animam & corpus, hominem non nisi secundùm corpus. Non creavit autem ex nihilo, sed formavit ex limo, ut intelligeret fragilitatem suam, & quod ex se mortalis sit.

**Docu-
menta.**
Ecc. 10.
9.
Rom. 9.
20.
Isa. 64.
8.
Iere. 18.
6.
Gen. 3.
19.

Hic. 1. Humiliabitur, sibi met dicens: *quid superbis terra & cinis?* 2. Non obloquetur Deo, quidquid sibi eveniat: *Numquid dicet figmentum ei, qui se finxit, quid me fecisti sic.* 3. Confidet: *Et Nunc, Domine Pater noster es tu; nos verò lutum, & fictor noster tu, & opera manuum tuarum omnes nos. Ne irascaris Domine satis.* 4. Resignabit se Deo, *Ecce sicut lutum in manu figuli, ita vos in manu mea, dicit Dominus.* 5. Cogitabit vas istud confringi per peccatum, & in suum redigi pulverem: *Pulvis es, & in pulverem reverteris.*

PUNCTUM II.

Corpo-
ris **O**mnipotencia Dei in corpore humano formando

4.
5.
6.

Institia
originalis.
Ecc. 7.
30.

mando ex tam rudi, vilique materia. 1. Quia excel-
tot & tam diversis partibus tamque delicatis lentiz.
constat, & coaluerunt omnes momento: Do- 1.
mine, omnia ossa mea dicent: Quis similis tibi? Ps. 34.
Eadem membra in utero formantur ex vili quo- 10.
que materia, sed per intervallum; à Deo tamen,
ut mater Machabæorum professa est: Non ego 3. Mach.
membra compegi: sed mundi Creator, qui forma- 7. 22.
vit hominis nativitatem. 2. Quòd tam pulchrum 2.
corpus, & complexionis tam eximie in justam
magnitudinem subito eduxerit, cum aliàs per
triginta annorum incrementa perfici soleat. 3.
Quòd figura erectum, & spectans in cælum,
quo mens & cor sustolli debent. At sunt, quos Luc. 13.
alligavit Sathan ut mulierem illam, quam Do- 16.
minus soluit, & inclinati ad terram incedunt,
nec possunt sursum respicere. 4. Quòd tamen si 4.
ob perfectam complexionem corpus formatū
est nudum, & inerme, cum reliqua animalia ve-
stita, & instructa ad sui defensionem ferè sint à
natura; tamen defectum hunc omnem supplet
industria, quâ pollet homo, ad se contegendum
muniendamque.

PUNCTUM III.

ET inspiravit in faciem ejus spiraculum vite: Gen. 2. 7.
quo imprimis significatur, animam homi- Anima
nis non esse ex terra, ut corpus, vel ex alia qua- ex ni-
piam re productam, sed creatam à Deo ex nihi- hilo.
lo, atque ex præcordiis Dei procedere, ex amo-
re singulari, & per os ejus, quod de sapientia di-

Eccl. 24 vina dicitur: *Ex ore Altissimi prodii*, nempe quod anima sit imago Dei ut ipsa sapientia sed hæc increata, & consubstantialis. Tanta est animæ nostræ nobilitas, de qua gloriari oporteat, non de profapia majorum &, glorificare largitorem, & illuc contendere, unde exivit, nempe ad Deum, in eoque esse per charitatem.

Animam vocat *spiraculum vita*, quia inspirata corpori, facit illud vivere, & respirare, quod est signum vitæ. *In faciem* autem inspiravit, quia in ea vigent præcipui sensus, & ipsa respiratio, quibus maximè vita constat. Igitur quoties respiro, suspirabo ad illum, qui respirationem dat mihi. Nam sicut corpus absque animæ spiraculo non potest vivere: ita nec anima mea, nisi Deo illam conservante, & quasi semper spirante.

Vita
gratiæ.

Cogita etiam esse aliam vitam spirituales gratiæ, quam similiter inspirat Deus, & forte ideo in Hebræo dicitur: *quod inspiravit spiraculum vitarum*: hoc est vitæ naturalis & gratiæ: nam primus homo accepit simul ambas, creatus in gratia. Quamquam & naturalis vita est multiplex, vegetans, sentiens, & rationalis. Ad significandam inspirationem vitæ gratiæ, Christus dedit *Spiritum sanctum per insufflationem*: Nam Spiritus Sanctus Sanctificator animarum procedit à Patre per os Filii, tanquam divinus flatus. O hunc, Deus, assidue mihi affla, ut hac vita vivam!

4.

5.

6.

Iustitia
originalis.

Eccl. 7.
30.

104. 20.
22.

PUN-

PUNCTUM IV.

Quis sensus Adæ, ubi se primum, & creata circumspexit, cælos, solem, astra, & convestitam terram amœnitate admirabili, ubi in Paradisum inductus, ubi animalia ad eum adducta, quibus & nomina dedit? Et acceperat divinitus scientiam, qua æstimare posset donorum magnitudinem? O quid erit in cœlestem illum Paradisum introduci, & tanto meliorem mundum spectare!

PUNCTUM V.

Cum aves, & terrestria animalia Deus creaverit in utroque sexu: hominem non item, sed virum tantum. ^{1.} Quod homo creabatur, ut Deo vacaret, non generationi: etsi id tunc erat necessarium ad propagationem, sed quasi per accidens. Unde & in sopore ex ejus latere Eva est producta: quod conjugium non debet impedire studium orationis: *Et qui habent uxores sine tanquam non habentes.* ^{2.} Ad fovendam inter nos charitatem: quod ex uno omnes, ex uno Patre in cœlo, & ex uno Patre in terris. Unde ^{1. Cor.} Malachias: *Nunquid non unus Pater omnium nostrum? Nunquid non unus Deus creavit nos? quare ergo despicit unusquisque fratrem suum.* ^{Mal. 2. | 10.} ^{3.} Significatur unus Pater in esse gratiæ, Christus Dominus Pater futuri sæculi: ex hujus latere sopiti, in cruce formata est Ecclesia, dum sanguis & aqua fluxit in Lavacrum regenerationis,

Eph. 5. 27. quo illa ædificatur, & efficitur: *Sine ruga & macula*, ex quo capite tanto plus ad mutuum amorem excitari debemus.

MEDITATIO XXVII.

De approbatione totius operis, ac de Sabbato.

PUNCTUM PRIMUM.

Reflexio Deisuper opera-sua. **P**ost opera singula, *Vidit Deus quòd essent bona*: in fine autem reflectens se super omnia, vidit: *quòd essent valde bona*, nempe unaquæque res in se bona fuit; & in ordine ad perficiendum mundum, quia ex illis constat, valde bona.

Solus Deus potest ita loqui de omnibus suis operibus: tum etiam Christus, qui peccare non potuit, quòd esset Deus: de quo dicitur: *Bene* Marc. 7. 37. *omnia fecit*: & B. Virgo, quæ non peccavit ex singulari privilegio. Alii quantumvis justi: *in multis offendimus omnes*. Debemus omnes nostra examinare, primò singula, ubi aliquid perfecimus: deinde ad vesperam, quæ per diem: tertio in fine hebdomadæ pro confessione: Iac. 14. 30. quartò quotannis, pro generali: demum in fine vitæ, ut *Princeps hujus mundi* in nobis, quòd suum sit, *inveniat nihil*.

PUNCTUM II.

Benedictio diei septimæ. **D**ie septimo requievit ab omni opere, quod parat. Non quasi non posset plura facere

re

re, sed quia jam istud perfectum erat. Nec
requieuit in ipsis creaturis, unde nihil accepit;
sed in seipso gaudens, quod explevisset æter-
num suum consilium creandi mundum. Sic ego
in Deo, non in creaturis quietem ponam. Læ-
tari licet de illis: nam & *Letatur Deus in operi-*
bus suis. Et delectasti me, Domine, in factura *Ps. 13. 3 R*
tua, & in operibus manuum tuarum exultabo. *Ps. 91. 8 d*
Sed non requiescere in illis, verum ad Deum re-
ferre. *Requieuit Deus*, non quasi laborasset: sic
mihi ne sit labori, propter Deum operari. *Et be-*
nedixit diei septimo Dei est benedicere, bene-
facere Cessavit à creando, sed non à conser-
vando, & gubernando, quod fecerat: sed ex
tunc usque modo semper operatur, quæ est no-
va benedictio. Creaturæ quoque ipsæ secundum
acceptam virtutem deinceps operari cœperunt,
atque ad fines suos tendere: neque enim con-
ditæ sunt, ut cessarent, ac imprimis homo ipse,
cui præcipuè sanctificatus est dies Sabbati, ut
moneretur æternæ quietis, & sabbatissimi, quò
aspirare deberet.

PUNCTUM III.

PRæcipit Deus Iudeis: *Memento ut diem Sab-*
bati sanctifices idque ad memoriam benefi- *Exod.*
cii creationis. Huic successit dies dominicus in *20. 10.*
memoriam renovationis, quam sua redemptio- *Myste-*
ne Christus perfecit, & illius quam speramus in *rium*
resurrectione corporum, & gloria cœlesti. Porro *cessatio-*
sanctificatur dies dominicus. 1. Abstinendo à *nis ab*
omni o-
pere.

Ioan. 8.
35.

Coloss. 3.
16.

4.

Ps. 114.
7.

peccatis, quæ sunt opera maximè servilia. Nam, *Qui facit peccatum, servus est peccati*: nec major potest esse ingratitude, quàm tunc offendere Deum, cum recolenda est memoria illius beneficiorum. 2. Meditando acceptum beneficium per exercitium orationis. 3. Laudando Deum etiam voce: quod fit in Ecclesia, quo convenire oportet, *Cantantes in cordibus nostris, & gratias agentes Deo, & Patri misericordiarum per Christum*. 4. Offerendo sacrificium, quod fit ad cultum Dei in gratiarum actionem, & ad impetranda beneficia. Offerre autem cum Sacerdote quisque debet, jungendo intentionem suam & preces, ut acceptabile fiat Deo sacrificium, nobisque salutare. Addi etiam debet sacrificium spiritus contribulati, & cordis contriti, necnon sacrificium justitiæ, & bonorum operum, quia non sufficit cessare à servilibus, nisi adjiciamus bona.

Quando nos ita sanctificamus diem, vicissim Deus benedicet illi diei, replens nos benedictionibus cœlestibus, ac etiam temporalibus. Ergo *Convertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi*: Recole accepta, adspira ad futura.

ME.

MEDITATIO XXVIII.

De conservatione rerum, & dependentia à Deo.

PUNCTUM PRIMUM.

OMnia pendent à Deo in conservatione sui Omnia
esse, quæ est quasi continuata quædam pendent
creatio: sicut lumen in aëre, sole subtrahente à Deo.
concursum, statim perit: ita &c. Hoc est, quod
Paulus ait: *Portans omnia verbo virtutis sue.* Heb. 1. 3.
Et Isaias: *Conservata sunt, & nunc creata sunt,* Is. 48. 6.
& non ex tunc.

Hinc fiduciam concipiam ex Deo, ut ille:
Nos in omnipotente Deo confidemus, qui potest 2. Mac.
& venientes adversus nos, & universum mun- 8. 18.
dum uno nutu delere.

Item *timorem* à tam potenti, cum justus sit. 1er. 10.
Corripe me, Domine, veruntamen in iudicio, & 24.
non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigas me.
Quomodo timerem offendere eum, qui me tri-
bus digitis appensum teneret in sublimi.

Item affectum concipiam *humilitatis*: cum
ex me non subsistam, nisi qua sustentor, & si-
mul *charitatis* erga sustententem me.

PUNCTUM II.

AD conservationem etiam hominis concur- Benefi-
runt omnia à Deo creata, cœli, astra, mo- cia ex
tores, elementa & tot alia: unde cibus, & quæ- conser-
cunque faciunt ad conservationem hominis, vatione

Bb § quod

quod in particulari applicabo ad quasvis res ; quibus utor pro sustentatione , & commodo, quæ licet exiguæ , non extant tamen absque multis causis, tum particularibus, tum universalibus, à cælo, &c.

Item quòd Deus nunquã aliquid in nihilum redigit, sed ex uno aliud existere facit ; nec peccatores & dæmones ipsos : quamvis aliquando dixerit : *Pœnitet me fecisse hominem.*

Item quòd multa nos latent beneficia Dei, pro conservatione nostra, avertendo pericula mille : nec est malum, quod aliquis patitur quin ego similiter possem : latere autem ea vult, ut doceamur benefacere, non quæsitâ laude.

PUNCTUM III.

Actiones rerum à Deo dependent. **Q**uòd res omnes pendent à Deo, non in esse tantum conservando, sed ut operari possint : Ubi admiranda omnipotentia, quæ assistit omnibus in operando ac si uni tantum. Applicabo mihi, discurrendo per singulas operationes meas. *Omnia opera nostra operatus est Dominus in nobis. Et, Pater meus usque modo operatur.* Et hæc assistentia est infallibilis, nisi quando se subtrahat ad gloriam suam manifestandam : ut cum *Ignis non combussit tres pueros in fornace* : & concurrat ad ipsasmet actiones, quibus inest culpa, ne derogat humanæ libertati. O, ego non abutar tuo concursu ad malum!

If. 26. 12
Ioan.

5. 17.

Dan. 3.
50.

lum ! ac siquidem *in te movemur & sumus* : Act. 17.
quod, ago, & sum, tibi ferviat. 28.

Hinc humiliabor, quòd nihil plane agere ex 2. Cor.
me possum. *Non sumus sufficientes cogitare ali-* 3. 5.
quid à nobis, quasi ex nobis; sed sufficientia no- 10an.
stra ex Deo est, Et: sine me nihil potestis facere. 15. 5.
Ur homo non gloriatur: *Nunquid potest gloria-* 1. Pet.
ri securis contra eum qui secat in ea ? Ergo hu- 5. 6.
miliamini sub potenti manu Dei, ut vos exaltet
in tempore visitationis.

MEDITATIO XXIX.

*Quid sit providentia, & qua bona
ex ea proveniant.*

PUNCTUM PRIMUM.

Providentia est dispositio mediorum per
quæ fines suos consequantur res creatæ, ac
præsertim homo. Ubi 1. considerandum, in
Deo ex parte intellectus inesse illi perfectam
notitiam finium, & mediorum, nec non & im-
pedimentorum, quæ objici possunt, & qua ra-
tione eis occurrendum. Unde ex ignoratio-
ne non potest falli divina providentia, sicuti po-
test humana. *Cogitationes mortalium timide,*
& incerte providentia. 2. Ex parte voluntatis,
quæ est summè bona, voluit rebus præfigere
excellentissimum finem, qualis est manifestatio
suæ gloriæ; sed præterea singulis rebus propri-
um & accommodatum, cum opportunis me-
diis :

Quid
provi-
dentia?
1.

Sap. 9.
14.
2.

3°
 1. Pet.
 5. 7.

dijs: homini autem, ut Angelis claram sui visionem, qui finis supra naturam est. 3. Ex parte potentia nihil Deo deest ad præstandum, quod ordinavit: Quare providentia utitur his tribus: *Sapientia, Bonitate, Potentia*: Quibus tanquam tribus digitis sustinet mundum.

Hæc ad me applicabo, atque ita, *Omnem sollicitudinem projiciam in ipsum, quia ipsi est cura de me: Dilectus meus mihi, & ego illi, ipse mea curabit, ego quæ illius sunt.*

PUNCTUM II.

Bona
 provi-
 dentia
 Dei.

QVOD divina providentia est mihi omnia; dat esse ut mater; gestat ulnis ut nutrix; instruit, ut pædagogus, & ut magister; consiliarius, rector, amicus, medicus, judex, pastor: & quæcunque officiorum genera cogitari possunt, ex charitate & misericordia provenientia, mihi præstat. Ab eadem proficiscitur quidquid animæ & corpori boni obvenit: mala autem avertit, vel ex eis eripit.

PUNCTUM III.

Curam
 gerit
 suorum.
 Sap. 6. 8.

PROVIDENTIA Dei. 1. Tota est circa creaturas, non etiam circa se, cum nihil aliunde accipiat. 2. Est circa singula vel minutissima. *Pusillum & magnum ipse facit, & equaliter cura est illi de omnibus.* Unde confidam. 3. Per se exequitur etiam providentiam, quia etsi utitur ministerio, tamen ipse adest omnibus, & sine illo nihil

nihil fit, etiam ex liberis. 4. Nihil casu evenit respectu providentiæ divinæ.

MEDITATIO XXX.

De providentia in gubernatione mundi.

PUNCTUM PRIMUM.

PROvidentia in creatione mundi recolenda: In creatione antequam ipsum hominem conderet, ædificavit prius illi domum. In creatione mundi.

PUNCTUM II.

QUI creavit, idem gubernat. Quem constituit alium super terram? ait Job, & Sapientia. Tua, pater, providentia gubernat à principio omnia. Communicat tamen partem aliquam cum creaturis: quare, Qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit: ipse autem ut supremus gubernator dirigit illos ipsos ministros suos. Gubernat. Job. 34. Sap. 14. 3 Rom. 13. 8.

PUNCTUM III.

EXcellenter gubernat. 1. Ut pater: & ita suaviter dans rebus propensionem ad fines, ad quos eas dirigit. Unde homini indidit ad virtutem inclinationem, cumque ab appetitu retardari posset, ideo cum justitia originali eum creavit. 2. Efficaciter: ut facere possit, ut velimus, quod ipse vult, salva libertate. 3. Iuste: cum alioqui I. Excellentia gubernationis

alioqui sit Dominus absolutus, & quidvis possit de creatura: hinc supplicia & præmia proponit, & reddit pro merito. 4. Utiliter impertit participationem suæ bonitatis, conservat, promovet ad profectum. *Dominus regit me, & nihil mihi deerit.* Imitentur, qui regunt, has proprietates providentiæ circa suos.

PUNCTUM VI.

Univer-
salis.
Luc. 21.
18.
Matt.
10. 30.

EXtenditur ad omnes creaturas, à supremo Angelo ad vermiculum. *Numerati sunt capilli, nec unus perit, neque folium sine voluntate Dei.*

MEDITATIO XXXI.

De providentia in victu, cultu, & bonis fortune.

Sumitur hæc Meditatio ex verbis Christi. Matth. 6.

Luc. 2.

PUNCTUM PRIMUM.

Matt.
2. 6.
Nimia
sollicitudo.

NE solliciti sitis anima vestra, quid manducetis, neque corpori vestro, quid induamini: Quæ sollicitudo reprehenditur. 1. De superfluis ad vitam, vel statum. 2. Si non in tempore. 3. Si malo modo cum jactura spiritualium, aut præ illis, aut per media illicita, aut ob malos fines, aut si in eis constituitur finis. 4. Si anxia & cum turba-

turbatione, ut Marthæ : quia est signum inordinati affectus ad rem, & parum fiduciæ erga providentiam Dei. Examinabo me de his, ne sim, ut cui dicitur : *Stulte! hac nocte reperent animam tuam à te, & quæ parasti cuius erunt?* Luc. 12. 20.
Sequitur illud : *Omni sollicitudinem projicientes in Deum, quia ipsi est cura de vobis :* non tamen reprehenditur debita diligentia in providendo, quæ careat prædictis vitijis. 1. Pet. 5. 7.

PUNCTUM II.

Ratio redditur à Christo : *Nonne anima plus est quàm esca, & corpus plus quàm vestimentum?* Matt. 6. 26. tria insunt. 1. Quòd præstat anima escæ, corpus vestimento, quibus continentur omnia ad vitam & cultum. 2. Quòd sicut ex Deo habemus animam & corpus, ita ex ejus dispositione venit, quòd egeamus esca, & veste. 3. Quòd qui dedit illa, dabit ista, ac proinde ei fidendum. Collige hinc, quod esca & cultu utendum, quatenus non obsint potioribus, sicut ait Paulus : *Noli propter escam destruere opus Dei :* Rom. 14. 20. Et, *Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?* Matt. 16. 26. Item, collige universè, quando præbet Deus aliquod insigne donum, daturum etiam quæ illuc spectant. Sic Paulus : *Qui Filium suum tradidit, quomodo non omnia cum illo?* Rom. 8. 32. sic, qui ad perfectionem vocavit, dabit media : & qui seipsum in Sacramento ad alimentum, etiam corporalem cibum.

Item

Item collige, quòd siquidem de cibo & amictu Deus providet, etiam curam gerit eorum, unde ista nobis proveniunt, agrorum, pecorum, &c. nec non pluvia, venti, & influxum, unde illa pendent. Itaque ut propriam rem Deus curat.

PUNCTUM III.

Ratio à cura animalium
Matt. 6. 26.
Luc. 12. 7.
Iob. 38. 41.
Iob. 39. 29.
Pf. 144. 15.
Pf. 103. 21.
Pf. 54. 23.

Altera ratio ab exemplo animalium. *Respicite volatilia cœli, & considerate corvos: quia non seminant, neque metunt, neque congregant in horrea, & Pater vester cœlestis pascit illa: nonne vos pluris estis illis? De corvis Job: Qui preparat corvo escam suam, quando pulli ejus clamant ad Deum vagantes, eo quod non habeant cibum: & tamen illi non sunt filij, sicut vos: & sunt tanto viliores. Deinde aves non ferunt, neque metunt: & tamen habent. Aquila contemplatur escam, & pulli ejus lambunt sanguinem, quo nutriuntur: hirundines per aëra pinguescunt. Depone ergo anxietatem. Pariter nutrit. Tu das escam illorum in tempore opportuno. Qui das jumentis escam ipsorum: catuli leonum ut rapiant, & querant à Deo escam sibi, Ergo jacta super Dominum curam tuam: & ipse te enutriet.*

PUNCTUM IV.

A Statura.
Matt. 6. 27.
Luc. 12. 26.

Quis vestrum cogitans potest adjicere ad staturam? Si ergo nec quod minimum est, potestis, quid de cæteris solliciti estis? Statura quique decreta

decreta est à Deo, & succrescit, ipso nihil agente: Quidni det nutrimentum ad eam necessarium? & dat sæpe modis occultis: ut magis advertamus ejus providentiam. Item ait: sicut frustra est sollicitudo pro statura; ita pro esca, si Deus non provideat. Frustra ergo angeris. Hinc etiam collige, quemcunque contentum esse debere etiam statura, & alijs corporis qualitatibus, uti à Deo. *Ipse fecit nos & non ipsi* Ps. 99. 2 nos.

PUNCTUM V.

DE vestimento quid solliciti estis? Omnia A floribus. Matt. 6. 28. viventia vestivit Deus, pisces squammis, aves plumis, pecora lanis, aut dura cute, plantas etiam cortice. Hominem autem vestivit justitia originali; qua tutus erat, & nihil indecori inde patiebatur. Hac exutus per culpam cum esset, providit de pellibus, docuitque modum se vestiendi: adeò non deseruit hominem providentia, quamvis gloriosam stolam abjecisset.

Considerate lilia agri: nec Salomon sic fuit coopertus in omni gloria sua. Non ex animalibus sumpsit exemplum, sed ex floribus, qui sunt ornatissimi. 1. Ut indicaret, non ad necessitatem tantum, sed etiam ad splendorem providere de vestimentis. 2. Quod si rem mox interituram sic ornat, quanto magis tibi providebit? *Si fœnum agri, quod hodie est, & cras in slibanum mittitur.* Potest referri ad reprobos

Tom. II.

Cc

mox

mox perituros quos non destituit providentia sua: quomodo Electos?

PUNCTUM VI.

Matt.

6. 31.

Luc. 12.

29.

Nolite solliciti esse dicentes? quid manducabimus? toties abducit à superflua sollicitudine, tanti id facit. Lucas addit: *Et nolite in sublime tolli.* 1. Vetat sollicitudinem de excellentia nominis, honoris, dignitatum. Ne de talibus inflemur, si obveniant, Deo largiente. 3. Ne supra nostram parvitatem elevari optemus, aut procuremus. 4. Ne in astra cœli curiosè intenti, inde speremus? sed à Deo, *in cuius manu sunt sortes nostræ*, & qui eas temperat. 5. Ne velut absorpti præ sollicitudine incedamus. 6. Ne quasi vices Dei nobis arrogantes, ac si nostra cura assequi possimus sine Deo.

Addit duas rationes. 1. *Hæc enim omnia gen-*

tes inquirunt, qui providentiam negant, dicen-

tes: Quid enim novit Deus? nec nostra con-

siderat: vel etiam carnales, qui facto ipso di-

cunt. Quomodo scit Deus. 2. Scit enim Pater

vester cœlestis, quia his omnibus indigetis. Scit,

est Pater, & potest. Hæc basis fiducia, quod

si secus acciderit, quam opto: Non contristabit

justum quidquid ei acciderit: dum reputat ex providentia divina venire.

PUNCTUM VII.

Quare
primò
regnum
Dei.

Matt. 6.

33.

Quarite ergo primùm regnum Dei, & justitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis. Ordo servandus, ut promereamur Deo curæ esse.

Rati
cura
nima
Mat
6. 2
Luc.
7.
Iob. 3
41.

Iob. 3
29.

Pf. 1
15.
Pf. 1
21.
Pf. 5
23.

A Ra
tura.
Mat
6. 27
Luc.
26.

esse. *Primum*: Hæc prima cura & præcipua, & cujus causâ curæ cæteræ. *Quærite*: non ait: solliciti estote: quia & in hoc vitanda anxietas ex diffidentia.

Regnum Dei, cæleste & æternum, ubi cum Deo regnetis; sed & ut ipse modo regnet, longè latèque in hominibus, & in te.

Et justitiam ejus: quia hæc est medium absolute necessarium, perveniendi ad regnum.

Et hæc omnia adjicientur vobis: promissio est terra. At divites eguerunt & esurierunt, inqui- *Ps. 33. 11.*
ventes autem Dominum, non deficient omni bono.

Quod si defectum patiantur, certo credant ita eis expedire.

Non ait, *Quærite regnum Dei*, & postea hæc alia, quia nec tunc vult sollicitè quæri, sed *Qui utuntur hoc mundo, tanquam non utentes sint,* *7. 3. 11.*
nec ait, dabuntur vobis, sed *adjicientur*, ut *auxilium*, non, ut præmium.

PUNCTUM VIII.

EXtra ordinem etiam Deus providet de talibus, ad testandam suam curam. Filij Israël *Cætera adjecit.*
pluit manna 40. annis, petra potum dedit, vestimenta & calceamenta non sunt consumpta. *Exod. 16. 31.*
Et aluit manè & vesperi, Carnes & panes per sororum suppeditando, alioqui voracissimum, sic peccatores, alioqui cupidi, Deo agente, nutriant servos Dei. *Deut. c. 17. 6.*
3. Reg. 17. 6.

Elias per pauperem viduam, cui nihil erat, nutritus est: sed locupletavit eam, ut posset alere

Cc2

alere

alere servum suum. Providet suppeditando pi-
is, unde alant servos Dei.

Item per Angelos. Sic Eliæ fugienti appo-
suit Angelus panem, & aquam. Et alius por-
tavit Habacuc in Babyloniam ad Danielelem
cum prandio. Tres hi modi singularis pro-
videntiæ.

MEDITATIO XXXII.

*De providentia Dei in adversis
& malis, tum culpa,
tum pœna.*

PUNCTUM PRIMUM.

OMnia mala tum culpæ, tum pœnæ cadunt
sub divinam providentiam, quæ novit ex
omnibus elicere bonum, præsertim triplex. 1.
Manifestat Deus suam excellentiam in subve-
niendo malis. 2. Conservatio mundi id fert, quæ
ex vicissitudine pendet, dum alia corrumpuntur,
generantur alia. Sic naturalis inimicitia inter
animalia ipsa, ut alia ex alijs nutriantur. 3. Pe-
culiare bonum hominis, tum naturale, tum su-
pernaturale, quod utrumque ex malis contra-
rijs perficitur : nam virtutes inde eminent.
Itaque inter mala intendam animum ad
bonum, quod Deus in-
de elici.

PUN-

Ratio
cura a
nimali
Matt.
6. 26.
Luc. 1
7.
Iob. 38
41.

Iob. 39
29.

Pf. 144
15.
Pf. 103
21.
Pf. 54
23.

A Sta-
tura.
Matt.
6. 27.
Luc. 12
26.

PUNCTUM II.

DE providentia in diaboli impugnationibus. Diaboli
 1. Sine permissione Dei nihil potest, nec in tentatio-
 porcos: cum autem permittit, certo id limite, nes.
 ut nihil ultra possit. 2. Cum dæmon intentat
 perdere nos, Deus elicit bonum, ut sic ad ora-
 tionem, mortificationem, aliâsque virtutes exer-
 cendas excitemur: & unde volebat nos ad luxu-
 riam, vel impatientiam impellere, reddamur in
 utroque solidiores. 3. Attemperat impugnationem
 viribus naturæ & gratiæ, *Ve possimus susti-* 3.
nere: cum & proficiamus inde. Adest autem 1. Cor.
 per viros spirituales, & per Angelos, & per in- 10. 3.
 ternas inspirationes ac motus. Hinc non at-
 tendam ad dæmonem impugnantem, sed ad
 Deum permittentem, de cujus manu venit: ut
 Job, qui dicebat, *Dominus dedit, Dominus ab-* 10b. 2. 10
stulit. Deinde non respiciam ad mala quæ dæ-
 mon spectat, sed ad bona quæ Deus inde parat
 mihi conferre.

PUNCTUM III.

DE providentia circa mala, quæ ab alijs ho-
 minibus patimur. 1. Quod nihil possunt, Persecu-
 nisi quantum Deus suo consilio finit, tionibus
Passer non 1.
cadit in terram sine patre vestro: nec est in obli- Matt.
vione coram Deo. Sed & capilli vestri numerati 10. 29.
sunt: nolite ergo timere. Ubi duplex ratio con-
 tinetur: quia, si vitæ passerum est tanta cura
 Deo, & si capillus mihi in numerato est, quan-

to magis homo, & quæ hujus præcipua sunt?

Zach.

7. 8.

Pf. 16. 8.

2.

Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei. Ergo custodi me, ut pupillam oculi tui: Sub umbra alarum tuarum protege me. 2. Quòd Deus inde nobis procurat bonum contrarium malo intento ab adversarijs, & ipsomet aliquando juvat.

Gen. 50.

Sic Joseph per occasionem venditionis *exaltatus est*, & fratribus succurrit: quòd utrumque

Pf. 38.

10.

2. Reg.

16. 10.

ipse observat. Proinde dicam: *Obmutui, quoniam tu fecisti.* Et ut David de Semei, *Domini- nus praecepit ei*: dicitur præcipere, quia per- mittit consulto in bonum tuum.

PUNCTUM IV.

Corpo-
ris ad-
versita-
tes.

Amos.

3. 6.

1.

Eccl. 38.

2. & 11.

14.

Ose. 6. 2.

1. Reg.

2. 16.

2.

2. Cor.

12. 9.

Joan.

18. 12.

DE Providentia circa mala corporis, sive communia, sive privata, & ex quacunque causa, sive naturali, sive malitiosa, sive ex incuria. *Quia non est malum in civitate quòd Dominus non fecerit.* 1. Igitur cogitabo minuta quæque evenire ex providentia, & in numero esse apud Deum. *A Deo est omnis medela. Vita & mors à Deo sunt, percutit & sanat, mortificat & vivificat.* 2. Ista permittit in bonum animæ, dum sic purior fit à culpis, vincit passiones, exercet virtutes. *Virtus in infirmitate perficitur: Et libenter gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi.* Quare si caro refugit, dicam: *Calicem, quem dedit mihi Pater, non vis ut bibam illum?*

PUN-

PUNCTUM V.

DE Providentia circa mala animæ; quorum ^{Animi}
alia sunt involuntaria, pugna carnis & spi- ^{miseriæ}
ritus, vagæ cogitationes, & inordinati motus,
oborientes ex peccato originis, quæ relicta sunt
ad exercitium virtutum, & meritum; & Deus
dat gratiam. Alia sunt voluntaria, quæ permit-
tit, ut constet humana libertas, & inde surgat
homo humilior, cautior, ferventior. Alia, ut à
malis qui peccant, exerceantur boni, & perfici-
antur. Item ut bonitatem suam ostendat, expe-
ctando peccatorem, & recipiendo; vel justiti-
am, puniendo. Denique omnia cooperantur
in bonum justis qui ex alienis etiam peccatis fi-
unt cauti, & ex venia aut pœna laudant miseri-
cordiam, aut justitiam. Denique multa nos la-
tent divinæ providentiæ affecta, ob quæ laudari
debet, & gratiæ agi.

MEDITATIO XXXIII.

*De Providentia in orationibus
exaudiendis.*

PUNCTUM PRIMUM.

Oratio est medium à Deo institutum ad ^{Oratio}
obtinenda bona omnia, & avertenda om- ^{medium}
nia mala, sancitum à Deo infallibili provisio- ^{impe-}
ne: *Petite, & accipietis.* Est autem medium ^{trandi.}
efficacissimum, quia nititur divina promissio- ^{Matt.}
ne; suavissimum, quia nihil facilius quàm ^{7. 7.}
petere

Cc 4

petere

petere ; & quidem à nostri amantissimo, & universalissimum, quia valet ad omnia. Item per hoc medium Deus manifestat suas perfectiones, communicando se, miserando, remunerando, & mirabilia patrando supra naturam. Item quæ creavit, perficit per hoc medium, amolians nocitura, & indulgens proficua, temperiem aëris, multiplicationem segetum & animalium, &c.

PUNCTUM II.

Dat, aut
negat
Deus ex
amore.

Matt.

7. 9.

Luc. 11.

18.

1. Cor.

12. 8.

Providentia concedit petenti utilia, alioqui negat, pari charitate. *Si Filius petierit panem, numquid Pater dabit ei lapidem?*

Et quando res petita non expedit, dat tamen aliud melius : ut Paulo petenti, ut *Stimulus carnis à se discederet*, data est gratia ad vincendum.

PUNCTUM III.

Dat oportune.

Dat opportunè : vel statim, si expedit, vel differt in tempus opportunius, cum non sumus dispositi ad accipiendum, vel ob alias causas : & perseveranti præbet copiosius, ut illi *Petenti tres panes dedit, quotquot habuit necessarios, ob improbitatem.*

Luc. 11.
8.

PUNCTUM IV.

Omnibus.

v. 9.

Providet omnibus hoc medio. *Omnis qui petit, accipit.* Et ita singulis attendit, ac uni soli, & oblectatur orantium concursu. *Quia urget*

urget nos: *Petite, querite, pulsate*: Quia desiderat nobis benefacere: nec exterius tantum provocat; sed intus movet. *Quod oremus nescimus, sed spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.* Nec peccatores excluduntur, dum bene petunt rem bonam, ob finem bonum, amoto obice rei petita, & perseveranter.

MEDITATIO XXXIV.

De Providentia in custodia Angelorum.

PUNCTUM PRIMUM.

Ur assignaverit Angelos custodes. 1. ut intelligamus, quantopere nos amat, quantaque facit, & quam cupit incolumitatem nostram, ut non satis ei fuerit, quod caelum & reliqua homini serviant, nisi etiam *Administros spiritus exhiberet, Propter eos qui hereditatem capiunt salutis*: Quare cavete ne contemnat^{10.}is unum ex pusillis, quos tanti ipse facit, ut *Angeli eorum videant faciem Patris*. Quid ^{Mat. 18.}ergo mirum, quod ^{10.}subiecerit ^{ps. 8. 8.}alia omnia sub pedibus ejus, & paulo minus ab Angelis hominem fecerit: quando illos etiam ministros fecit nostrae salutis? 2. Quia imbecilles eramus, & Infirmi multis periculis cincti: ac licet per se poterat ^{tas no-}custodire, decuit potius per Angelos. ^{stra.}Non ^{ps. 90.}accedet ad te malum, & flagellum non appropin- ^{13.}quabit

quabit tabernaculo tuo, quoniam Angelis suis mandavit de te: quidnam? ut custodiant te in omnibus viis tuis, in omni loco & negotio: & in manibus portabunt te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum, præservabunt à periculis. Nec uni, sed pluribus Angelis mandavit de te. 3.

3. 4. Reg. 6. 17. Propter dæmones, hostes invisibiles ut vicissim auxiliares invisibiles haberemus, Plures sunt pro nobis, aiebat Elisæus.

PUNCTUM II.

Cunctis
adest An-
gelus.

Quòd omnibus omnino hominibus exhibetur hoc beneficium; non prædestinatis tantum, sed etiam reprobis; nec justis tantum, sed peccatoribus, quia vult omnes salvos fieri: & cum unus Angelus sufficeret toti civitati, aut regno; vult tamen singulis proprium assignare, qui ubique adsit, ut pædagogus, idque ab ipso conceptu, quo nomine neminem contemnam, sed magis honore afficiam. Vitabo offendere quemcunque, reverentia Angeli ipsius. Amplius, non singulis tantum suum præfecit, sed civitati, regno. cœtui proprium, qui ipse curam gerit singulorum, etiam ut membra ejus corporis: nec non peculiarem Principibus & Capitibus congregationum, non ex infimo tantum ordine, sed etiam ex Archangelis, Principatibus: denique, qui præsunt singulis etiam speciebus rerum conservandis.

PUN-

PUNCTUM III.

Quod Angeli magna voluptate præstant hoc ministerium. 1. Præcipuè, quia ita Deus vult, quo ipso illud habent pro honoratissimo. 1.
Videre licet in *Raphaele, ex septem uno, qui Tobiam duxit*: nec minus cupidè mancipium custodit, quàm alius Regem. *Potentes virtute ad faciendum verbum illius.* 2. Ex charitate erga hominem, quem vident sic amari à Deo. Ideo *Angelus venit Ioannem, ne se adoraret, conversus tuus, sum, & fratrum tuorum, qui habent testimonium Iesu.* In hoc gloriôr: ac ita pro uno de vobis tractari volo, non jam pro spiritu cœlesti & beato. 3. Quia cupiunt repleri sedes malorum Angelorum: unde magnum Gaudium in cœlo super uno peccatore pœnitentiam agente: Hinc urgeat ad profectum, ut lætificem Angelum meum, & ne contra contristem.

PUNCTUM IV.

Bona spiritualia à custodibus Angelis. 1. Vigilantiam. Quod videant faciem Dei, habent notitiam necessariam ad providendum, & pro bonitate sua volunt, ac etiam possunt. Si quando eis non constet de voluntate divina, contingit ut contraria velint, donec innotescat. Sicut inter Angelos Israëlitis & Persarum. Ergo ne dicas contra Angelum, non est providentia, ac fortè iratus Deus dissipet cuncta opera manuum tuarum. Tria sunt eorum officia, Purgare, illuminare, perficere. Purgant ab erroribus & peccatis abduciendo,

Isai. 6. cendo, & ad id remedia suggerendo: *Seraphim* accepto calculo ignito, tetigit labia Propheta, & auferetur, inquit, iniquitas tua: Illuminant per illustrationes internas, atque ad virtutum exercitium permovent. Sugerunt etiam, ut discere velimus à spirituali magistro, & hunc edocent. *Pf. 137.* *1.* Perficiunt per exercitia unitiva homines cum Deo, & orationes nostras Deo offerunt. *In conspectu Angelorum psallam tibi.* Denique avertunt à nobis pericula. *Immittit Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos.*

PUNCTUM V.

Providit in temporalibus. **P**ROVIDET etiam in temporalibus & corporalibus, quatenus expedit salutem, ut videre est in Raphaële. Hinc. 1. Intelligam, quantum illi debeam, ut meritò dicere possim cum Tobia: *Si me ipsum tradam tibi in servum, non ero condignus providentia tua.* 2. Geram illum assiduè in oculis, & cavebo ne qua re oculos ejus offendam; & quoniam aliquando ex latere discedit, accersam amice. 3. Consulam in dubiis, implorabo in difficultatibus, gratias agam sæpe, gratulabor ipsi de suis bonis, & in tempus mortis conciliare curabo defensorem, quòd maximè fiet, si in vita ipsi obtemperavero.

MEDITATIO XXXV.

*De providentia in reparatione hominis
per Christum.*

PUNCTUM PRIMUM.

Consideranda providentia erga hominem
in statu innocentiae. Nam creavit Adamum,
ut caput totius generis, quo persistente in justitia, facile etiam caeteri: nam ex justitia originali carebant triplici impedimento, rebellionem carnis & spiritus, ærumnis mortalitatis, & impugnatione ab extrinseco inimico. Nam etsi demon oppugnare potuit; at non sicut modo, ipsum corpus alterando, & ingerendo phontasiae species, sed exterius tantum proponendo & suadendo.

Primi-
parentis
lapsus
quantus.

Porro, etsi homo hanc providentiam à se avertit peccando, non illum tamen deseruit Deus; sed aliam orsus est excellentiorem: nec enim permisisset illum labi cum totius generis ruina: nisi reparandi modum habuisset. Fuit etiam sic magis occasio ostendendi bonitatem suam, quando etiam inimicis benefaceret, & eundem solem oriri faceret super eos, quem propter amicos condiderat. Elegit autem ex pluribus istum modum, ut ipse per se in assumpta carne fieret Redemptor.

PUN-

PUNCTUM II.

Gratia
major
post la-
psum.

1.

2.

3.

4.

Comparatio delicti & doni. Quanto præstat Christus Adæ, tanto donum delicto. 1. In statu primo nati fuissent infantes in gratia, nunc in majori per Christum renascuntur, & ea non gratuita, sed debita infinitis Christi meritis. 2. Tunc homines caruissent rebellionem, nunc etiam illam vincere possunt per Christum. 3. Caruissent miseriis mortalitatis, nunc istæ sunt materia virtutum maximarum, & in felicitate reponuntur, postquam Christus pro nobis illas experiri voluit. 4. Misericordia vicit miseriam, & plus potuit Christus conferre, quam Adam auferre. Unde sunt, qui nobis invidere possent, qui tunc erant futuri, quia non solum expiamur à delicto Adæ, & à propriis, sed amplissimis favoribus cumulamur, pro quibus Deus homo factus est, & passus, tanquam admirabile sacrificium perfecit, & Sacramenta instituit.

PUNCTUM III.

Guber-
nat.

1. Cor. 1.

3.

1.

Rom. 8.

10.

Iac. 1. 5.

Isa. 11.

9.

Ioan. 6.

45.

2.

Christus ipse gubernat nos, ut caput nostrum, qui factus est nobis sapientia, iustitia, sanctificatio, redemptio. 2. Est gubernator: sapientissimus, qui perspicit necessitates nostras, & quomodo subveniendum; propensiones nostras, & quomodo obsecundandum: qui & nos sapere facit, non Sapientia mundi, sed divinâ, quam dat omnibus affluenter. Terra enim repleta est scientiâ Domini, & omnes sumus docti à Domino. 2. Est

Est justissimus in se, per excellentiam justus, in quem non potest cadere peccatum qui proinde gubernat in justitia, illuc spectans, ut justificet multos: de cujus tempore dictum est: *In diebus ejus orietur justitia & abundantia pacis. Et attendent mandatis ejus, & fiet illis sicut flumen pax eorum, & justitia eorum sicut gurgites maris.* 3. Sanctissimus, Sanctus Sanctorum, de cujus plenitudine omnes accipiunt: hoc est, non solum justitiam impertit, qua mundamur à peccatis, sed sanctitatem, qua assimilamur Deo. *Sancti eritis, quia ego sanctus sum.* 4. Potentissimus ad salvandum ab inimicis, à peccato, à abolo & mundo, & ad nos asserendos in libertatem spiritus.

Pf. 71. 7.

Isa. 48.

28.

3.

1. Pet. 1.

16.

4.

MEDITATIO XXXVI.

De providentia in Ecclesia fundanda.

Circa illa verba: Sapientia ædificavit sibi domum. Proverb. 9.

PUNCTUM PRIMUM.

Finis Ecclesiam fundandi fuit, ut in ea esset remedium à peccato & inferno, quæ sunt maxima mala; & adeptio gratiæ, & gloriæ, quæ sunt illis contraria: quin ut esset velut quædam domus voluptatis Filio Dei ad convertendum cum Filiis hominum in terris. Quod si pro vita corporali tuenda tam mira fecit: quanto mirabiliora

Ecclesie finis.

liora pro spirituali, præsertim cum corporalia non nisi propter spiritualia providerit.

PUNCTUM II.

Media
salutis.

Sap. 3. 1.

1.

Ioan. 17.

3.

Heb. 11.

6.

Act. 4.

12.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Rom. 15.

4.

Media ad finem reduci possunt ad septem: *Excidit columnas septem. Est Fides, ut cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti Iesum Christum. Nam sine fide impossibile est placere Deo. Nec aliud nomen est sub cælo datum, in quo oporteat nos salvos fieri, quàm Christi.* 2. *Lex pura & sancta, qua continentur præcepta & consilia.* 3. *Est, cultus externus, qui olim multis sacrificiis constabat in unico templo, nunc unico sacrificio in multis templis.* 4. *Sunt septem Sacramenta, in quibus est mensa ad solidum animæ nutrimentum.* 5. *Chorus virtutum facer, quarum Theologicales tres, morales quatuor, cum eximio illarum studio, & exercitatione, quasi pulcherrima varietate.* 6. *Promissiones amplissimæ, & certissimæ, tum minæ & supplicia.* 7. *Sacra Scriptura, fons prædictorum omnium & mensa opifera, qua reficiuntur animæ. Nam Quæcunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem Scripturarum spem habeamus. His omnibus frui datum est mihi, & omnibus, qui in Ecclesia Christi sunt.*

PUNCTUM III.

Ecclesia
una.

Hæc domus est unica, sicut una Arca Noë, sicut unus Deus, & unus finis ultimus omnibus.

nibus. Habet unicum ostium, quod est Christus. *Ego sum ostium, per me si quis intraverit, Io. 10. 9: salvabitur: qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.* Gratulor mihi, quod ibi sum, tot extra relictis.

MEDITATIO XXXVII.

De providentia Dei in vocatione ad Ecclesiam & fidem.

PUNCTUM PRIMUM.

Vocatio est interna illuminatio, & motio, qua pravenitur & adjuvatur homo ad gratiam justificationis percipiendam: Et est donum Dei: *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus retraxerit eum.* Instar illius vocis Christi: *Lazare, veni foras.* Hac fit ut homo credat: quia *Sine fide impossibile est placere Deo:* Et ut confidat de remissione peccatorum: *Spe salvi facti sumus:* Et ut salutarem timorem concipiat, Nam, *Qui sine timore est, non potest justificari:* tum demum doleat, & amet. Contingit autem vocatio absque meritis proprijs: *Qui nos vocavit, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum, & gratiam quae data est nobis.*

Vocatio divina quid sit? Io. 10. 6 44. c. 11. 43. Hebr. 11. 6. Rom. 8. 24. Eccl. 1. 28. 1. Tim. 19.

PUNCTUM II.

Quod media & modi vocationis sint varij, Media & quod omnes suo modo vocat: quia *Est* Tom. II. Dd lux

Media vocatio: 115.

liora p
non nil

Media
salutis.

Sap. 3. 1.

1.

Ioan. 17.

3.

Heb. 11.

6.

Act. 4.

12.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Rom. 15.

4.

Ecclesia
una.

ME

gnoscant

Iesum C

cere De

in quo op

Lex pu

& confi

multis

nunc un

septem

lidum an

sacer, c

quatuor

tatione

missiones

næ & su

dictorum

ciuntur a

ad nostra

tientiam

habeamu

& omnib

HÆc d

cut u

Io. 1. 19. lux illuminans omnem hominem, unde in linâ

Act. 10. teo illo Petri continebatur omne genus animalium ;

11. Et sapientia in plateis dat vocem suam :

Prov. 1. Et vocat per omnem vitam, Prima, tertia, sexta,

20. ta, nona, & undecima hora, ut nunquam sit de

Matt. quoquam desperandum. Non ideo præsumam.

20. 1. Nam Deus finem suum assequitur,

quamvis ego damner, quòd ei duo sint brachia,

Cant. unum misericordiæ, alterum iustitiæ. *Lava e-*

2. 6. *jus sub capite meo*, ut timore suo me sustineat :

Dextera autem amplexetur me, ut in amplexu

providentiæ ipsius, & spe æternorum conquiescam.

PUNCTUM III.

Cur ob

ligor

parere

revoca-

tioni.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Luc. 14.

24.

Obligor ad obsequendum vocanti. 1. Quia

vocat non ullo suo commodo, sed meo

tantum, quia ipse bonus est, & bene mihi vult,

quia Creator, Dominus, & Pater meus est. 2.

Quia bonum mihi & honorificum, quòd di-

gnetur vocare me, alioqui dignum qui deserar.

3. Quia ex miseria peccati, quæ est maxima, e-

ripere vult, & avertere æternam. 4. Quia

vocat ad maxima : ad vitam gratiæ, ad pacem

super omnem sensum, ad arrham æternæ vitæ.

5. Quia suaviter vocat interius, & exterius mi-

ris modis. 6. Quia si absurdescam juravit, quia

Non gustabo cœnam eius. Ex his ipsis æsti-

mandum beneficium vocationis,

& gratiæ agendæ.

ME-

MEDITATIO XXXVIII.

De Providentia in Sacramentorum institutione.

Aureum candelabrum representat Ecclesi-
am; Super caput ejus lampas; quæ est Chri-
stus: & Circum septem lucernæ, quæ est mul-
tudo fidelium. Infusoria autem aurea etiam
septem, quæ sunt Ecclesiæ Sacramenta, vasa di-
vinæ gratiæ, ad sanandos morbos, & ad robo-
randos, perficiendosque fideles.

Zach.
4. 2.

PUNCTUM PRIMUM.

Particulares ac proprii fines cujusque Sacra-
menti considerentur. Finis.

PUNCTUM II.

Excellentia Sacramentorum novæ legis. 1. Excel-
lentia. Quod non sint egena elementa, ut antiqua,
sed gratiam continent, & conferunt, quam si-
gnificant. 2. Quod faciunt ex attrito contri-
tum, supplendo defectum contritionis. 3. Ex o-
pere operato dant gratiam, ita ut præter gratiam
respondentem actibus suscipientis detur pro-
pria, ratione Sacramenti.

Gal. 4. 9.
2

PUNCTUM III.

Offeruntur omnibus pro cuiusque indigen-
tia: sunt vasa, non vitrea, & fragilia, sed
aurea & solida semper duratura: nunquam de-
ficiet in eis oleum, & gratia quam continent,
quamvis innumeris hominibus conferantur: si-

4. Reg. 4. 6. Me salu Sap 10a. 3. Heb 6. Ad 12. cut oleum pauperis viduæ propter verbum E- lilæi. *Nunquam cessavit fluere, quamdiu fue- runt vasa vacua, in quibus reciperetur. Possunt etiam frequentari ad augmentum gratiæ.*

MEDITATIO XXXIX.

De providentia in institutione vene- rabilis Sacramenti.

PUNCTUM PRIMUM.

Collatio cū lig- no vitæ. **C**onferam cum providentia erga Adamum quando præter tot alias arbores, dedit *Li- num vitæ*, quo posset non mori : at multò hoc præstantius, quod dat vitam animæ, & est simile cœlesti, *Reddenti fructus duodecim per singulos menses, & folia illius ad sanitatem gen- tium.* Nam in hoc Sacramento Christus ipse sumitur. *Qui est via, veritas & vita: & esus il- lius parit in nobis duodecim fructus Spiritus: qui sunt Charitas, &c.* Folia autem, id est, ver- ba de hoc Sacramento, ut ait Christus, *Spiri- tus & vita sunt, ad sanitatem gentium.*

Gen. 2. 9. Apoc. 22. 2. Ioan. 14. 6. Gal. 5. 22. Ioan. 6. 64. Roa. 4.

PUNCTUM II.

2. Cum Manna. **C**onferam cum providentia erga filios Isra- cël, quibus dedit *Manna panem de cœlo & panem Angelorum eorum ministerio præpara- tum.* At hic verus de cœlo est, & Spiritus san- cti opera paratus in utero Virginis : manna e- rat ut *Ros, minutum, & in similitudinem pruinæ*

Ecc. una Exod. 16. 14. Num. 11. 18. Ps. 71. 6. 6A-

caedebat super terram : Hic autem descendit sicut ros, & sicut stillicidia stillantia super terram. Illud frangebatur mola, & coquebatur in olla, Christus laboribus attritus, & in aqua afflictionum, ab igne charitatis excoctus fuit, ut melius in cibum esset : quare pro maledictione illa : *In sudore vultus tui vesceris pane tuo, panem de caelo praestitit eis sine labore.*

Manna erat medicina etiam praeservans a morbis : unde *Non erat in tribubus eorum infirmus* : at hic melius sanat morbos peccatorum, & praeservat ab illis : quin dabit etiam corpori vitam : *Qui manducat & bibit, habet vitam aeternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die.* Igitur per cibum incurrimus mortem : per hunc cibum vitam acquirimus. O, ne hic ipse fiat in mortem indignè sumptus ! *Sunt enim inter nos infirmi multi, & imbecilles, & dormiunt multi* : Quia sumunt *Non dijudicantes corpus Domini.*

Manna erat unius saporis ex natura, ut panes oleati ; at hic panis caelestis praebat justis omne delectamentum suavitatis : ita Evcharistia palato sapit panem, at Spiritui *Omnes suavitates* : quia ejus dulcedo super omnes est corporales, & quia facit ut nobis sapiant omnes virtutes.

Manna sic erat : ut nec qui plus colligeret, praescriptam mensuram, haberet amplius : nec, qui minus paraverat, reperiret minus : ita in Evcharistia

Gen. 3.

19.

Sap. 16.

20.

Ps. 104.

37.

Joan. 6.

55.

1. Cor.

11. 3.

Sap. 16.

20.

charistia. Tantum enim sub fragmento, quantum toto tegitur : & manet tamen Christus totus sub utraque specie.

PUNCTUM III.

Exod.

16. 21.

Sap. 16.

27. 28.

1.

2.

Exod.

16. 13.

3.

Media
salutis.

Sap. 3. 1.

1.

Ioan. 17

3.

Heb. 11.

6.

Act. 4.

12.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Rom. 15.

4.

Ecclesia
una.

Quòd manna debeat colligi ante ortum solis : alioqui liquefiebat & peribat : quoniam Oportet pravenire solem, ad benedictionem tuam accipiendam, & ad ortum lucis adorare : Surgendum diluculo. 1. Ad colligendum manna devotionis, per sanctas hujus Sacramenti meditationes, ante diurnas occupationes & distractiones. 2. Ad memorandum beneficium, assistendo huic sacrificio : nam si dati mannae voluit Deus extare memoriam, dum ex eo Gomer unum asservari voluit in Arca : multò magis hujus, quo nos pavit, non jam 40. annis, sed millenis, usque in finem. 3. præcipuè diebus Communionis id agendum : & sicut ante sabbatum colligebatur duplex portio, quod in sabbato non decideret : ita sex diebus vitæ præsentis studiosè colligam fructus hujus Sacramenti, ut in æterno sabbato frui possim, revelata jam facie. Ad hæc præstanda juvabunt sequentes meditationes de hoc Sacramento,

ME-

Quod Euch. sit memoria mirab. &c. 421

MEDITATIO XL.

Quod Sacramentum Eucharistia sit
memoria mirabilium
Domini.

Memoriam fecit mirabilium suorum miseri. ps. 100.
Mors & miserator Dominus: escam dedit ti- 4.
mentibus se: reducuntur ad septem.

PUNCTUM PRIMUM.

Est memoriale ipsius Divinitatis, *qua in Memo-*
Christo habitat corporaliter: & totius Tri-
nitatis, quia ubi una est persona, etiam reliquæ vinit.
ob naturæ unitatem: & quia omnes simul o- *Col. 2. 9.*
perantur, quidquid ibi est mirabile. Proinde
etiam ibi sunt omnes thesauri sapientiæ & scien-
tiæ Dei, necnon bonitatis, aliarumque perfecti-
onum.

PUNCTUM II.

Est memoriale operum omnipotentia Dei. Operum
1. Dum accidentia separantur à substantia, omni-
ac sine illa conservantur, ipsa desinente. 2. Quod *potentiæ*
convertitur in corpus Christi, quale habet in
cælo. 3. Quod hoc sit sub speciebus indivisi-
bilibiter totum in quavis particula. 4. Quod *1.*
manens in cælo, tot locis reponatur, per *2.*
admirabilem conversio- *3.*
nem. *4.*

D d 4

PUN-

PUNCTUM III.

Officio-
rum
Christi.

Est memoriale officiorum quæ Christus præstitit in vita mortali, & in hoc Sacramento etiam exhibet: ut sunt medici, magistri, redemptoris, pastoris.

PUNCTUM IV.

Memo-
riale
virtutum.

Est memoriale virtutum quas exercuit in vita, atque hic etiam *Humilitatis*, qua se demittit ad species panis: *Obedientia*, ad verbum Sacerdotis: *Mansuetudinis & patientia*, ob ea, quæ perfert ab hæreticis, & indignè communicantibus, & malis sacerdotibus. *Charitatis & misericordia*, sic se donando in testimonium, quod mortuus sit pro nobis, & applicare volens nobis fructum suæ mortis: *Perseverantia*, dum species durant, & in finem sæculi manendo nobiscum per hoc Sacramentum. Has quinque virtutes à Christo petam, præsertim in communicando, intendendo ad quinque ejus plagas. Per pedum plagas, petam humilitatem & mansuetudinem; per manuum, obedientiam & perseverantiam; per lateris, charitatem.

PUNCTUM V.

Ex maxi-
mè ope-
rum Dei.

Est memoriale trium maximorum Dei operum: Redemptionis, Sanctificationis, Glorificationis. *Recolitur memoria passionis ejus, mens impletur gratia, & futura gloria nobis pignus datur, de quibus sigillatim meditandum.*

ME-

MEDITATIO XLI.

De Evcharistia, ut memoriali Passionis.

PUNCTUM PRIMUM.

Cur Passionis amaræ memoriale voluit esse convivium? Ut bonitatem & charitatem suam erga nos patefaceret, qui sibi amara, nobis dulcia servat: ita qui bene præsumt. 2. ut intelligeremus instar convivij fuisse sibi, pati pro nobis, unde dixit: *Desideravi hoc pascha manducare vobiscum*: & dies passionis fuit ipsi desponsationis, qui proinde convivio celebrandus fuit. 3. Ut quo ipse benignior, nos accendamus magis ad amplectenda insuavia propter ipsum. *Memoria memor ero & tabescet in me anima mea.* 4. Ut commendaret suavitatem suæ legis: *Jugum meum suave est, & onus meum leve.*

Cur memoriale passionis

- 1.
- 2.

Luc. 22, 18.

- 3.

Thren. 3. 29.

Matt. 11. 29.

PUNCTUM II.

Cur voluit ipsemet esse memoriale, cum suffecisset panis & vinum, sicut aqua Baptismi repræsentat sepulturam. 1. Ut intelligeremus quanti sit, quod pro nobis mortuus sit, siquidem per semet voluit esse monitor. 2. Ut indicaret se paratum sæpius pro nobis, & quotidie mori, si opus foret, aut expediret: ideo voluit quotidie immolari incruente: sicut *ab origine mundi dicitur* occisus in typis sacrificiorum. *Quidni amulemur? semper mortificationem*

Cur ipse Christus in Sacr.

- 1.
- 2.

Apoc. 11. 8.

2. Cor. 4. 10.

Rom. 8. nem Jesu in corpore nostro circumferentes : Et
 36. quasi oves occisionis, ut Paulus : *Quotidie mori-*
1. Cor. I. or per vestram gloriam, fratres : 3. Quia nos
 31. non sufficiebamus gratijs agendis, voluit sup-
 3. plere ipsemet pro nobis. Unde vocatur *Eu-*
charistia : Confessio & magnificentia opus ejus :
 Ps. 110. 3 Hoc, inquam, opus est plena confessio laudis
 & gratiarum, ac verè magnificentissima erga
 nos liberalitas.

PUNCTUM III.

Cur sub
 specie-
 bus ?

1.
Rom. 6.
 8.

Ps. 68. 15
 2.

Cur sub speciebus panis & vini. 1. Utrum-
 que conficitur ex pluribus, conterendo &
 premendo, in unum coalescentibus, ex quo me-
 mores simus passionum ejus, qui in torculari
 crucis pressus, & calcatus pependit ex anguis.
 2. Sicut in Baptismo per immersionem signifi-
 catur mors, & sepultura Christi, qui immer-
 sus est in profundis passionum velut aquarum.
 Ita, dum in hoc Sacramento teritur dentibus,
 significatur passio, & sepultura illius. O, sim
 dignum sepulchrum, gloriosum, novum, & ex-
 cavatum in lapide per imitationem

Christi, qui est
 petra !

ME-

MEDITATIO XLII.

De Evcharistia, ut signo & causa
sanctificationis.

PUNCTUM PRIMUM.

Quod inter septem instrumenta nostræ san-
ctificationis voluit Christus ipse per se in
uno eorum latere, sanctificationem perficere.
Ita est medicus, ut ipsemet applicet medicinam;
mater, ut per se lactet infantem.

Præsens
Christus
sanctifi-
cat.

PUNCTUM II.

Major gratia datur, quàm in alijs Sacramen-
tis: velut cum Rex manu sua præbet e-
leemosynam: ibi exhibet animæ spirituale
convivium, replens gaudio, & sanctis deside-
rijs.

Majori
gratia

PUNCTUM III.

Unimur ipsi intima charitate: *Qui man-
ducat meam carnem, & bibit meum san-
guinem, in me manet, & ego in illo.*

Intima
unione.
Ioan.
6. 54.

PUNCTUM IV.

Effectum hujus Sacramenti explicat Christus
altissima similitudine: *Sicut ego vivo propter
Patrem: ita, qui manducat me, vivet propter me.*
Vivit ille propter patrem, quia ab illo accipit
vitam Divinitatis, & cum illa omnia: ita man-
ducans, ut non jam ipse vivat, sed in eo Chri-
stus.

Dat vitã
Spiritus.
v. 58.

stus.

stus. *Propter me*, inquit; est enim ipse causa efficiens in nobis spiritualis vitæ, ipse exemplar, ipse finis, ac tandem materia, circa quam omnis nostra actio, cogitatio, affectusque versetur: ut *nihil sciat, nisi Christum, & hunc crucifixum.*

1. Cor.
2. 2.

PUNCTUM V.

Cibus
vitis
furculus

Jac. 2. 21

Intelligi etiam possunt effectus Sacramenti à similibus. 1. Ut cibus suas impertit corpori qualitates: ita Christus animæ. 2. Tanquam viti Christo palme inseritur, qui inde trahit succum salutarem omnium virtutum. 3. Est *infertum verbum, quod salvat animam*: ut cum trunco sterili furculus bonæ arboris imponitur, producit fructum bonum.

PUNCTUM VI.

Cur in
pane &
vino.

1. Matt.
6. 11.
Ioan. 6.
53.
2.
3.
4.
Ecl. 24.
29.
Num.
25. 5.

Cur in pane & vino. 1. quia sunt alimentum quotidianum: ut sic moneret frequenter sumendum, unde peti iussit, *Panem nostrum quotidianum*: Et, *Nisi manducaveritis, non habebitis vitam in vobis.* 2. Quia commune omnibus etiam vulgaribus, huc omnes invitantur. 3. Ad commendandam mutuam charitatem: quod ex granis pluribus conficiatur utrumque. Hæc vestis nuptialis. 4. Quia panis cor hominis confirmat, vinum lætificat; neutrum parit fastidium: ita hoc. *Qui edunt me, adhuc esuriunt; & qui bibunt, adhuc sitiunt*: non sic *mana, super quo nauseabant.*

ME-

MEDITATIO XLIII.

De Eucharistia, ut est pignus futura gloria.

PUNCTUM PRIMUM.

AD facienda pacta, vel promissa, solet dari Est pignus pretiosum, & aliquando obsides: nus. ita Pater æternus, & ipsemet Christus dat se pignus, unde certi sumus promissorum. *Nam si dedit Filium, quomodo non cum illo omnia donavit?* pro jam donatis haberi debent. *Rom. 8. 32.*

PUNCTUM II.

ITa est pignus, ut simul ducat ad promissa, *Efficax.* quia minuit concupiscentiam, præservat à lapsu, nutrit, ac roborat ad perseverandum: quin unit cum Christo, quæ jam est quædam inchoatio gloriæ, & *tanquam fons saliens in vitam æternam,* unde etiam est arrha illius. *Ioan. 4. 14.* Est autem arrha, quæ ita in pignus datur, ut non repetatur, quamvis reddito promisso, sed manet penes eum qui accipit: *Charitas quippe nunquam excidit.* *1. Cor. 3. 8.*

PUNCTUM III.

Est pignus sui ipsius, & eo præstantius. *Nam sui ipsius.* quod edunt & bibunt Sancti in regno Patris, exhibetur etiam hîc, sed alio modo pro statu. *Illic præcingit se, & ministrat Christus discumbentibus:* quia etsi revelata facie vident *Luc. 12. 37.* divinitatem & humanitatem Christi, illam tamen

men

Luc. 11.
3. men præcinctè, quia non potest comprehendere
in Sacramento etiam magis, quando velatum
se exhibet. Præcingam & ego meipsum, cohi-
bendo fluxa desideria: ut dignè accumbam isti
mensæ: nam & ideo prius orare jubemur: *fiat*
voluntas tua: tum ubi in hac profecerimus,
Panem nostrum da nobis hodie. Et quia convi-
I. Reg.
19. 8. vium, est pignus æterni convivij: simul est via-
ticum, in cujus fortitudine cum Elia pertingere
possumus, *usque ad montem Dei Horeb.* Quare
quoties sumam, ita me comparabo, quasi nunc
Prov.
23. 2. profecturus: quo potest aptari illud: *Quan-*
do sederis ut comedas cum Principe, statue cul-
trum in gutture tuo. Moriturum te puta, & sic
ad Christi Regis mensam accumbe.

MEDITATIO XLIV.

*Applicatio sensuum ad Sacrosanctam
Eucharistiam.*

PUNCTUM PRIMUM.

Visus.

Aspiciam species illas, considerans, confi-
stere sine subjecto: & ejus rei fidem exer-
cens, ac omnipotentiam Dei laudans aspiciam
sub illis Christum gloria coronatum: & pene-
Heb. 1. 3. trabo ad intima, quòd sit *splendor gloria Patris,*
& *figura substantia ejus.* Item, quomodo sa-
cra illa humanitas conjuncta sit illis
speciebus ineffabi-
liter.

PUN-

PUNCTUM II.

Audiam, quid ibi existens loquatur mihi : Audicus
Audiam invitantem : *Venite, comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui vobis.* Prov. 9. 5.
Relinquitte infantiam, & vivite, & ambulate per vias prudentia. Et comedite, amici, & bibite, & inebriamini charissimi. Cant. 5. 1.
Et : *Omnes sitientes venite ad aquas, & comedite bonum, & delectabitur in crassitudine anima vestra.* Is. 55. 1.
Item exhortantem : *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.* Matt. 11. 29.
Audiam Angelos, cum jam communicaturus sum, dicentes, *Ecce sponsus venit, exite obviam ei cum lampadibus.* c. 23 7. Matt. 25. 6.
Et cum accipero : *Loquere Domine, quia audit servus tuus :* 1. Reg. 3. 9.
Et : *Audiam, quid loquatur in me Dominus.* Psf. 84. 9.

PUNCTUM III.

Odorabo suavitatem sacrificij, dum se Christus in hoc Sacramento offert Patri, in odorem suavitatis. Item fragrantiam virtutum ipsius : & tanquam *aquila congregabor ad corpus;* Matt. 14. 28.
quod faciunt animæ contemplationi deditæ. *O trahere me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum.* Cant. 1. 3.

PUNCTUM IV.

Gustabo, quàm suavis est Dominus præ omnibus : Gustatus
ni manna : facit dulcescere virtutum exercitia, quamvis amara sensibus. Quin ipse Dominus
hus

nus pascitur suaviter, dum editur à nobis, quia est panis vivus, & delectatur, dum manditur.

PUNCTUM V.

Tactus. **T**angam spiritu, tangam & manu, cum oportet quia virtus de illo exit ad sanandum omnes, ut quæ dicebat: *Si tetigero, salva ero.*
 Luc. 6. 19.
 Marc. 5. 28.
 Cant. 1. 1.
 Quin osculum petam in sumendo, osculetur me osculo oris sui, quia meliora sunt ubera tua vino, fragrantia unguentis optimis. Hæc sunt species Sacramentales, quæ continent suavitates præ omnibus terrenis. Amplius spiritu penetrabo ad sacras cicatrices, mittensque digitos & manus, exclamabo, *Dominus meus, & Deus meus, &c.*
 Ioan. 20. 28.

MEDITATIO XLV.

De supplicatione Corporis Christi.

PUNCTUM PRIMUM.

Act. 10. **C**ogitabo Christum obeuntem civitates & villas, *benefaciendo, & sanando omnes oppressos à diabolo;* & quo affectu fuisset tunc illum comitaturus. Faciam jam, nec dubitem etiam nunc bene eis facere, qui ipsum glorificant, & relinquere suæ præsentiae effectus, quocumque procedit.

PUNCTUM II.

Cogitabo ingressum Ierosolymitanum, & pompam illam cum ista conferam: *vehebatur*

batur autem tunc asina, jam exiguis speciebus clausus. Cantabo: *Hosana*.

PUNCTUM III.

COgitabo ignominiosas processiones, quibus Christus ab horto Gethsemani per tribunalia circumductus est: pro quibus redditur ei iste honor. *Sic honorabitur quem voluerit Rex honorare. Dignus es Domine, accipere honorem & gloriam & virtutem.* Sic Deus clarificat, à quo clarificatur. Quod si Arca à Davide, quanto magis hic? Nec curanda Michol obrectatio, quin tanto plus gestiendum, sed cavendum exemplum Ozæ, si irreverenter attingatur.

Act. 6.9.

Apoc. 4.

11.

2. Reg. 6.

14.

V. 6.

PUNCTUM IV.

COgitabo cœlestem plausum, quo excipitur tibi Christus, ad cuius æmulationem nos in villa nostra aliquid faciamus: seniores deponunt coronas ad pedes ejus. *Quatuor animalia die ac nocte, absque requie dicunt: Sanctus, Sanctus, Sanctus, qui est, qui erat, & qui venturus est.* Alij offerunt phialas odoramentorum. Denique per plateas Ierusalem perpetuum Alleluja cantatur. Sic ego coronam deponam ante pedes per affectum humilitatis, agnoscens ex me nihil habere. Acclamabo, *Sanctus, Sanctus, viva fide profitens: quia venit in carne, & venturus est iudex.* Offeram phialam cordis auream ex charitate, plenam odoramentis

Apoc. 4.

8.

thuris & myrrhæ, ferventis orationis & mortificationis.

MEDITATIO XLVI.

De providentia Dei in assignando cuique statu.

PUNCTUM PRIMUM.

Varietas statuum. **P**Aterne Deus etiam providet de statu cuique accommodato, dum ipse regi sinat, cum non quivis cuilibet conveniat, & alioqui sint, sicut in corpore, multa membra, ita in Ecclesia & Republ. civili diversi status. Alij sunt velut caput ad regendum; alij ut oculi, qui eminent doctrina; alij manus in vita activa, alij pectus in recondito contemplativæ; alij pedes in humilioribus. Ergo qui non suscepit certum statum, ad Deum confugiat, & qui jam habet, in Deo confidat se in illo salvum fieri, &

1. Cor. 7. *unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.*

20.

PUNCTUM II.

Varietas propensionum. **P**ROVIDENTIAE divinae suavitas spectatur in eo, quod varias hominibus indidit propensiones ad diversa, ut nunquam desint, qui sponte amplectantur conditiones, quamvis molestas & serviles, ne in publicum desideretur aliquid. Quod si aliquando imponat aliquid à propensione naturali alienum: sic illud dulcorat, ut reddat suave, velut statum religiosum.

Et

Et quando non sic faciat delectabile, ita ratione persuadet ut inspirata lux vincat naturæ repugnantiam. Ergo me illi totum commitam.

PUNCTUM III.

Quod Deus juxta statum providet de medijs ad ferendum: unde cum Moyles delegisset adjuutores regiminis, dictum ei à Deo est: *An-feram de spiritu tuo, tradamque septuaginta senioribus, ut sustentent tecum onus populi tui.* Num. 11. 17. Quare si mihi duplicatur onus, etiam vitus. Hinc periculosum est amplecti statum, non ex voluntate divina, quæ inquirenda est; nam destituitur is convenientibus subsidijs: si tamen erratum est, nec licet regredi, recurrendum est ad Deum, qui non destituet nos. Alioqui *omnis plantatio, quam non plantavit Pater cœlestis, eradicabitur.* Marc. 12.

MEDITATIO XLVII.

De providentia circa statum Religiosum.

PUNCTUM PRIMUM.

Finis instituendi hunc statum fuit multiplex. I. ut esset schola perfectionis, quæ in charitate Dei, & proximi consistit: ubi proinde amoventur omnia impedimenta perfectæ charitatis. Cur divesti status Religioli. *Hæc est generatio quærentium Dominum, & faciem ejus semper.* Pf 23. 6. Eccl. 3. Est Ecclesia filiorum sapientia, quorum natio & conditio est obedientia & dilectio: quare nituntur imitari Deum & Christum. Mat. 5. 48.

stum, *Estote perfecti: sicut Pater, qui est.* 2. finis. 3. est domus refugij, à periculis mundi. 4. *Prov. 8.* est domus solatij, quo divertat Deus. *Delicia mea esse cum filiis hominum: s. est lucerna super* 31. *Mat. 5.* candelabrum, & civitas super montem posita, 14. ad exemplum virtutis: ut *siti sine querela, &c.* *Phil. 2.* 6. est officina meritorum, quorum ampla leges, 15. *Isa. 6. 2.* ut & gloriæ. Hæ sunt *sex ala Seraphin.*

PUNCTUM II.

Inordi-
nibus
Reli-
giosis.

PROVIDIT, ut essent varia Religiosorum instituta: quia cum plura sint officia charitatis, non potuit una in omnibus excellere, facilius autem alia sine alio; & cum Christus sit exemplar perfectissimum omnium virtutum, non potuit per omnia exprimi ab una aliqua Religione, & dum alia aliter eminent, redditur *Regina amicta varietate.* Et denique sunt hominum propensiones valde diversæ, & vires, ac facultates variæ, ut oportuerit modos assequendi perfectionem proponi diversos.

PUNCTUM III.

Vocatio
Dei.

VOcat ad Religionem ipse: non enim est *humanarum virium. Non omnes capiunt* *Mat. 19.* *verbum hoc, sed quibus datum est, Et: Nemo potest venire ad me, nisi Pater traxerit.* Non vocat omnes, quia non est status ad salutem necessarius, & vocat non ex merito, sed quia vult: *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Hinc aliquando relinquit meliores, vocat autem imperfectio-

fectiores, ut eos perficiat. Gratias agam: videbo
quàm sit inurbanum & ingratum, non sequi
vocantem, imo periculosum, quando ideo vo-
cat, quod hunc statum ducat vocatis opportu-
num ad salutem. Quare de reventibus dicit: *Non*
gustabunt cœnam meam, Et Respiciens retro, non *Luc. 14.*
est aptus regno Dei. Porro in vocando Deus spe- *24.*
ctat duo, & commodum Religionis, ad quam *Cap. 9.*
vocat, & congruentiam ipsius vocati: nam *61.*
providet tum bono publico, tum privato: qua-
re magnus error est reniti.

MEDITATIO XLVIII.

De bonis status Religiosi.

PUNCTUM PRIMUM.

Quia eruit à periculis mundi: est autem *Mundi*
mundus multitudo servientium *concupif-* *pericula*
centia carnis oculorum, & superbia vita: quo- *1. Ioan.*
rum alij per infidelitatem sunt extra Ecclesiam, *2. 16.*
alij autem per fidem, membra Ecclesiæ, sed pu-
trida; inter quos vivunt quidem justi, sed cum
periculo ab occasionibus, ab exemplis convi-
ventium, à rebus ipsis: siquidem facilius est,
teste Domino, *Camelum per foramen acus, Marc.*
transire quàm divitem intrare in regnum Dei, *10. 24.*
Gratias ago tibi Domine, quia *eduxisti me de*
Ur Chaldeorum, ab igne concupiscentiæ illius. *Gen. 15.*
Multiplices porro, varij & miri sunt modi edu- *7.*
cendi ex mundo, etiam per tentationes, & per-
secutiones, ac per ipsos graves lapsus à Deo

Cap. 19. permiffos : & quasi *Loth apprehensa manu exi-*
17. re fact.

PUNCTUM II.

Bona
status
religiosi

Sap. 7.
11.

TRia genera bonorum excellenter in statu Religioso inveniuntur : *Honestum*, ab omni choro virtutum, & donorum Spiritus sancti; *Delectabile* à gaudio in Spiritu S. & pace exuperante omnem sensum: *Vtile*, à medijs salutis consequendæ, ut in Religionem conveniat illud de sapientia : *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas, & divitia plurima per manus illius: & ignorabam quoniam horum omnium mater est.* Et fundamentum transitus, ut ait Basiliius, ab humano more vivendi ad cœlestem, ubi est bonorum omnium cumulus.

PUNCTUM III.

Quid
promit-
tat
Deo Re-
ligiosus
Mat. 19.
27.

Quid De-
us & eli-
giō
promit-
tat.

1.
2.

Super colloquio Christi cum Petro. *Ecce nos relinimus omnia:* ubi continetur quoddam pactum Dei cum Religioso. Ac ex parte Religiosi, is renunciat rebus omnibus, tum voluptati & libertati per vota. Deinde addicit se Christi sequelæ per imitationem perfectarum virtutum. Quo faciunt, quæ Paulus de Moyse & alijs Sanctis habet ad Hebræos cap. 11. Ex parte Dei promittuntur tria. 1. Sedes inter judicantes, qui est honor specialis, quia ut glorificarent Christum, semet abjecerunt. 2. Centuplum in hac vita, domos, fratres &c. vel spirituales consolationes, quæ centuplo superent terrenas

terrenas: ita ut ipsæ persecutiones & abjectiones fiant dulciores, quàm honores sint mundanis. Et ideo ait: *centuplum cum persecutionibus.*

3. Vita æterna, ubi intelligitur singularis providentia perducendi hominem illuc. Quamobrem pronuntiant sancti, perseverantiam, in hoc statu signum esse prædestinationis. 3.
Marc.
10. 30.

MEDITATIO XLIX.

De providentia erga Prædestinatos.

PUNCTUM PRIMUM.

CUM tres sint effectus Prædestinationis, *Vocatio, justificatio, glorificatio*: mire Deus ea perficit circa Prædestinatos.

PUNCTUM II.

VOluit Deus sic quosdam eligere ex bonitate sua, ne omnes perirent, ut in his ostenderet divitias gloriæ suæ, tum etiam, ne infinita Christi merita frustrarentur.

PUNCTUM III.

Varia sunt indicia prædestinationis, maxime verbum Dei libenter audire, obsecundare inspirationibus, studium servandi mandata Dei, & consilia, necnon Sacramentorum, & orationis, & exercitatio in operibus misericordiæ, & ipsa demum devotio erga beatam Virginem.

MEDITATIO L.

De humilitate, & resignatione pro consequendis fructibus Providentiae.

Cognitio
nihil sui.

1. p.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

HÆc est humilitas, quæ fundatur in cognitione proprii nihili. 1. secundum esse naturæ, & gratiæ. 2. in conservando illum. 3. in operando, & in usu potentiarum. 4. quod totum tandem nihil est respectu Dei. 5. quod ex me sum tantum nihilum peccati. Et hoc est fieri, sicuti parvulum.

PUNCTUM PRIMUM.

Similitudo
infanti.

- 1.
- Ps. 50. 4.
- 2.
- Amos. 5.
- 3.
1. Cor.
10. 12.
- 4.

1. Isa. 49.
- 15.
- cap. 66.
- 11.

EX comparatione parvuli concipienda humilitas. 1. ille, si inficiatur, non potest eluere, sic nec homo culpas. *Lava me ab iniquitate mea.* 2. si cadat, non potest se sublevare. *Domus Israel cecidit, & non adjiciet ut resurgat.* 3. si erigatur, non consistit sine ope: *Qui stat, videat ne cadat.* 4. si esurit, debet alius porrigere: per me implere bona desideria nequeo, 5. si aieat, si hostis immineat, nequit se juvare, sic nec incallescere charitate, nec à carne, mundo, diabolo, potest tutus esse homo. Porro ut mater præsto est infanti: ita, ac magis etiam providentia Dei adest mihi: Nam si illa oblita fuerit, ego, inquit, non obliviscar tui. *Quomodo si cui mater blandiatur, ita ego consolabor vos, ad ubera portabimini, & super genua blandientur vobis.* Sed oportet infante se agnoscere & gerere; Deo autem fidere.

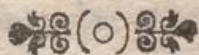
PUN-

PUNCTUM II.

Resignatio in manus Dei, ut infans, qui abs-
que cura, per omnia se relinquit matri, à
qua pro conditione tractatur, nec affectat ali-
ud: *Omniem sollicitudinem projicientes in eum,*
quia ipsi cura est de vobis, ipse me enutriet: nam
si quis suorum, maximè domesticorum curam
non habet, fidem negavit: Quomodo Deus
suos deferet? *Non parcam ego Ninive, in*
qua sunt plus quàm centum viginti, millia homi-
num, qui nesciunt quid sit inter dexteram &
sinistram? vel tales sufficiunt ad miserendum.
O ne tradam oblivioni hanc rem! ut Ephra-
im, de quo Propheta apud Deum queritur, di-
cens: *Cujus tu quasi nutritor eras, & portabas*
in brachijs tuis, & nescivit quod curares eum.

PUNCTUM III.

Prærogativæ parvulorum. 1. *Talium esse re-*
gnum cælorum. 2. *Qui sic se humiliaverit,*
magnum erit in regno cælorum. 3. *Qui talem re-*
cipit, Christum recipit. 4. *Qui talem scandali-*
zat, demergendus in profundum maris. 5. *An-*
geli eorum vident faciem Patris: significatur
peculiaris custodia: ut cum Agar abjecit par-
vulum, exaudivit Dominus vocem pueri,
& adsuit An-
gelus.

Ee s

ME. 15.

DE COELESTI GLORIA.

MEDITATIO LI.

Quid sit. De loco & sociis.

PUNCTUM PRIMUM.

Quid sit. **Q**uid sit. Est status bonorum omnium aggregatione perfectus, in quo nulla mala culpæ, aut pœnæ, & omnia bona, quæ desiderari possunt. Nam, teste Augustino, ille est beatus, qui habet omnia quæ vult, & non vult aliquid mali. Porro est æternus, securus, absque metu, quod Deus mutet decretum, immutabilis sine diminutione, satians absque fastidio. Contrà status vitæ præsentis, quantumvis fœlix, admiscetur multis malis, est ad tempus anxius, variabilis. Ideo, *Nolite vobis thesaurizare in terra, &c.*

Matt.

6. 13.

Luc. 12.

33.

PUNCTUM II.

Locus, **P**ræstantia loci: Describitur Apocalypsis. 21. c. *Ex auro & lapide pretioso*, quia apud nos nihil præstantius. At accedit immensum. 1. est lucidissimus, suavi quadam luce, 2. temperatissimus, absque vicissitudinibus. 3. firmissimus, absque metu ruinæ, aut rimæ. 4. amœnissimus: nam si Adæ consitus locus deliciarum, & si tot hæc inferior habitatio communis, cum bestijs habet commoda, quid locus ille? *O quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum!*

ps. 83. 2

PUN-

PUNCTUM III.

Convictus jucundissimus beatorum, Angelorum & hominum. Nam se omnes inter se noscunt, & communicant. Sunt autem Angelorum millia millium, & hominum turba quam dinumerare nemo potest. 2. sunt Angeli omni virtute ornatissimi, & amabilissimi. 3. varietas graduum, ut stella à stella differt in claritate. Ibi ordines Angelorum, ac inter eos permixti ex hominibus: quin aliqui supra omnes, ob vitæ meritum. Ibi chori Sanctorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Sacerdotum, Confessorum, Virginum, &c. 4. mira concordia: quia sic unusquisque gaudet de bono cæterorum, ac de proprio.

Societas
in cœlis
quæ.
Apoc.
7. 9.
1. Cor.
15. 41.

MEDITATIO LII.

De essentiali gloria animæ & corporis.

PUNCTUM PRIMUM.

Anima repletur Deo, ut ferrum candens. 1. Memoria sic occupabitur, ut divertere nequeat à præsentis bono: tum memorabit omnia accepta à Deo, & recipienda, nec ullius recordatio affliget: *Memoriam abundantia, suavitatis tuæ eructabunt, & justitia tuæ exultabunt.* 2. intellectus replebitur clara visione Dei in seipso, & intuebitur divinam essentiam, & personas, attributa modum Incarnationis: & quomodo

1. Bonum
animæ
& po-
tentiarū.
1.
Memo-
riæ.
Ps. 144.
7. 2.
Intelle-
ctus.

modo Deus mirabiliter operatus fit quæcunque fecit. Unde cessabit fides, & spes, re jam possessa. Ibi intelliget arcanum divinorum consiliorum, & rationem providentiæ circa se. 3. Voluntas ineffabiliter Deo adhærebit, atque in eum transformabitur amore, qui sit omnis amor filij, sponsæ, amici, &c. unde immensitas gaudij redundabit, & *inebriabitur ab ubertate domus Dei.* Et verè *intrabit in gaudium Domini sui*, undique circumfluens. Ab hoc amore ordinabitur voluntas ad omnem rectitudinem, unde obedientia exactissima, humilitas profundissima, religio subtilissima existent. 4. Tandem cogita, inde te beatum fore, unde ipse Deus est: quod se videt, & amat. Collige, exercitium orationis esse adumbrationem quandam illius status, quando in illa studemus easdem animæ potentias circa Deum occupare pro modulo.

PUNCTUM II.

DOtes corporis gloriosi. 1. *Claritas, Justi fulgebunt sicut Sol*, membrorum proportio, figura, color, & nitor mirabilis: inspiciuntur etiam internæ partes, & harmonia totius corporis, tanquam crystallum. 2. *Impatibilitas, & immortalitas: non esurient, neque sitiunt: nec ab ullo extrinseco lædi poterunt.* 3. *Agilitas: etenim anima ita dominabitur corpori, ut sine repugnantia, illud celerrimè transferat quocunque: Sicut scintilla in arundine.*

Dotes
corporis
gloriosi.

1.

Matt.

13. 43.

2.

Apoc.

7. 16.

Is. 49. 10

3.

Sap. 3. 7

to discurrunt. 4. Subtilitas, ut instar spiritus non subjaceat necessitatibus vitæ vegetativæ, sed eorum sicut Angeli Dei, ait Christus: poterunt etiam penetrare per quodvis corpus, ut Christus ex sepulchro, & ad discipulos. O, verè, Non sunt condigna passiones hujus temporis! quidni mortificationem Jesu nunc in corpore nostro circumferamus.

Matt. 22. 30.
4.
2. Cor. 4. 10.
Rom. 8. 18.

PUNCTUM III.

GLoria sensuum. 1. *Visus*, ex aspectu tot glorificatorum corporum, imprimis Christi, quo Job solabatur se: Scio quòd Redemptor meus vivit, & in carne mea videbo Deum meum. 2. *Auditus*, ex colloquijs Sanctorum & ex laudibus Dei: nam Exaltationes Dei in gutture eorum. 3. *Odoratus*, à fragrantia corporum beatorum, quia hinc fuerunt bonus odor Christi: cujus odor imprimis est fragrantissimus. Vbi fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquila, cœlestes nimirum, attractæ à suavitate illius. 4. *Gustatus*, ut absque cibus, omne delectamentum suavitatis percipiat, siquidem tale manna in terris dedit. 5. *Tactus* toto corpore diffusus, purissimo perfruetur sensu.

1.
Gloria sensuum
Job. 19. 25.
2.
3.
Ps. 149. 5.
3.
Matt. 24. 28.
4.
Sap. 16. 20.
5.

Ergo, Secundum multitudinem dolorum meorum consolationes tue letificaverunt animam meam. Ergo & tu corpus, Latere in his que dicta sunt tibi: sustine modicum.

ME-

MEDITATIO LIII.

De gloria cœlesti, ut respondet octo
Beatitudinibus.

PUNCTUM PRIMUM.

Regnum
cœlorū.
Matt.
5. 3. &c.
Rom.
14. 7.
Ps. 44.
10.

Pauperibus spiritu, & persecutionem patien-
tibus promittitur regnum Dei, quod est ju-
sticia, pax, & gaudium in Spiritu sancto, ex vi-
sione clara Dei, quæ intra ipsos est, ut auferri
nequeat, & ita cuiusque proprium, ut citra con-
sortium aliorum quisque Rex foret. Hinc Ec-
clesia dicitur: *Regina assistens à dextris Dei.*

PUNCTUM II.

Terræ
possessi.

Mltibus promissa est terra, non ut hæc mo-
rientium, & vallis lachrymarum & sub-
jecta maledicto; sed viventium, in qua nemo
amplius mori potest, affluens omni solatio: *V-
bi non est amplius neque luctus, neque dolor:*
quam irrigat fluvius aqua vita, ex sede Dei pro-
cedens, ad cuius ripiam arbores confixæ sunt, fe-
rentes fructum in singulos menses: hi sunt bea-
ti ipsi.

Apoc.
22. 1.

PUNCTUM III.

Confo-
latio.
Apoc.
21. 4.

Lugentibus est plena consolatio: ubi abster-
get Deus omnem lachrymam, ubi semper læ-
tissimum alleluia cantatur, ubi gaudium non
tolletur ab eis.

PUN-

PUNCTUM IV.

Esurientibus & sitientibus justitiam est saturitas sine fastidio. Nunc nihil hominem fatiat: non terrena, quia inania; non scientia, aut virtus, quia imperfecta. *Satiabor autem, cum apparuerit gloria tua. Non esurient, neque sitient amplius.*

Saturitas

Ps. 16.

15.

Apoc.

7. 16.

PUNCTUM V.

Misericordibus est misericordia: sunt enim *Malitia vasa ira, alia misericordia, sicut quædam honoris, quædam contumelia: hæc inferis, illa cœlo dicata, ubi coronat eos Deus in misericordia, & miserationibus.* Nam etsi beatitudo est corona justitiæ, tamen est misericordia maxima, quia inde sumit initium. Hæc sunt vasa aurea, & argentea à charitate & puritate: reliqua lignea & fictilia, quia casum admittunt & franguntur.

Plenitudo

miser-

cordiæ

Rom. 9.

22.

Ps. 102.

4.

PUNCTUM VI.

Mundis corde est visio: nam pro fide datur lumen gloriæ. *In lumine tuo videbimus lumen: & in lumine vultus tui ambulabunt & exultabunt tota die: quoniam gloria virtutis eorum tu es: quam dulce lumen, & quam delectabile oculis videre solem!*

Visio Dei

Ps. 35.

10

Ps. 88. 6.

Ecc. 11. 7

Pro spe datur comprehensio & omnimoda possessio. *Inveni quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam.*

Cant.

3. 4.

Cha-

Cant. 2. Charitati demum accedet fruitio. *Dilectum*
16. *meus mihi, & ego illi.*

PUNCTUM VII.

Adoptio
Filiorū
Dei.
Rom. 8.
23.
Ioan.
3. 2.

Pacificis est adoptio filiorum. Nam est duplex: una imperfecta, & in hac vita: altera perfecta, ad quam adspirant ipsi filij *gementes, & adoptionem filiorum Dei expectantes.* Prior significata in Baptismo Christi, cum audita est vox: *Hic est Filius meus:* Posterior in gloriosa transfiguratione, cum eadem vox repetita. De utraque Joannes: *Nunc Filij Dei sumus, & nondum apparuit, quid erimus: scimus autem, quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.*

MEDITATIO LIV.

De gloria cœlesti, ut datur vincenti.
ti. 2. Apoc.

PUNCTUM PRIMUM.

1.
Alia
præmia
Fervor.
Apoc.
2. 7.
Io. 1. 4.
Ioan.
17. 3.

Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei. Lignum vitæ est Deus ipse. *Quia in ipso vita erat: editur de illo per visionem claram. Hæc est enim vita æterna, ut cognoscant te verum DEUM, & quem misisti JESUM Christum.* Paradisus est iptum cœlum empyreum, locus deliciarum beatis: ubi suam gloriam Deus patefacit, fruendamque exhibet: sed datur vincenti.

PUN-

PUNCTUM II.

Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ; & qui vicerit, non ledetur à morte secunda. Promittit coronam vitæ, hoc est, immortalem & immarcessibilem. Nec ledetur à morte secunda: quæ est damnatio perpetua atque æterna.

2.
Corona
vitæ.
Apoç.
2. 10.

PUNCTUM III.

Videnti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum: & in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit. Manna est ipsa divinitas, verè habens omne delectamentum suavitatis: & est absconditum: Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, quàm abscondisti timentibus te! hi sunt beati. Calculus candidus est approbatio rata, & immutabilis: qua Deus beatos certos reddit, ac securos de æterna sua felicitate. Est illud: *Venite benedicti, percipite regnum.* Quod si nunc internum testimonium Spiritus sancti, quod firmus filij Dei, sic afficit justos, quid tunc illud manifestum, & immutabile? Contra, nigrum calculum reprobationis referent peccatores: *Ite maledicti.* Nomen novum, est nomen Filij: quia tunc demum sancietur æterna adoptio, quæ modo nutat, & imperfecta est: perficietur autem, cum hæreditatem adibimus. *Nam si filij: & hæredes per Christum.* Tunc lamentantes dicent impij: *Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei.*

3.
Manna
abscon-
ditum.
Apoç.
2. 17.
ps. 30.
20.

Matt.
25. 34.

Rom. 8.
16.

Sap. 5.

PUNCTUM IV.

Potestas regnandi. *V*incenti & custodienti usque ad finem opera ejus, dabo illi potestatem supra gentes: & reget eas in virga ferrea: & tanquam vas figuli confringentur: sicut & ego accepi à Patre meo: & dabo illi stellam matutinam.

Potestatem dabit supra gentes & principes: à quibus vexati fuerint, quos sub pedibus habebunt, & exultabunt de justo Dei judicio, quo illorum potentia ut testacea confringetur. Exultabunt Sancti in gloria, & gladij ancipites in manibus eorum, ad faciendam vindictam in nationibus, ad alligandos reges in compedibus, & nobiles eorum in manicis ferreis, ut faciant in eis judicium conscriptam, atque decretum:

Psal. 149. 5. *Hac est gloria omnibus Sanctis ejus. O quam honorificati sunt amici tui, Deus! Stella matutina est Christus Deus & homo. Qua Deus:*

Psal. 109. 4. *nam in splendoribus Sanctorum ante luciferum genuite: Qua homo, nativitas ejus extitit lucis principium, & post mortem resurrexit, primitia dormientium. Hinc stella datur justis, quando ad instar illius fiunt ipsi quoque stel-*

Phil. 3. 21. *læ in firmamento, configurati corpori claritatis illius.*

PUNCTUM V.

*Q*ui vicerit, vestietur vestimentis albis, & non delebo nomen ejus de libro vite, & confitebor nomen ejus coram Patre meo, & coram Angelis ejus.

Vesti-

Vestimenta alba sunt, quoad animam pu- Vestitus
 tissimum lumen gloriæ, & byssinum justifi- albus.
 cationum, & liquidissimum gaudium. Quo- Apoc
 ad corpus autem, immortalitas, claritas, & re- 3. 5.
 liquæ dotes: quare in terra sua duplicia pos-
 sidebunt. Non delebit. Hæc est alta secu- If. 61 & 7.
 ritas æternandi in bono adepti. Confitebi- 10.
 tur, laudatorem aget, & deprædicabit rectè fa-
 cta illorum, ac in eis gloriabitur, quod in ju-
 dicio etiam faciet ad confusionem malorum,
 &c.

PUNCTUM VI.

Qui vicerit, faciam eum columnam in templo Colum-
 Dei mei, & foras non egredietur amplius, na.
 & scribam super eum nomen Dei mei & nomen Apoc 3.
 civitatis ejus Jerusalem, quæ descendit de cœlo à 12.
 Deo meo, & nomen meum novum. Columnæ
 erunt tanquam præcipua quædam cœli orna-
 menta, quæ in hac vita sustentarunt Ecclesi-
 am, singulari sanctitate & fortitudine. Et
 non egredientur amplius: quia columnæ Ec-
 clesiæ militantis aliquando deficiunt: in tri-
 umphante non poterunt. Tria in scribet no-
 mina: Dei, tanquam de quibus gloriatur De-
 us, ut de peculiari possessione sua: Jerusalem,
 quod sint cives Jerusalem, & beata visione pa-
 cis donati: denique Jesu, à quo salvati
 & cujus sunt nova
 creatura.

2.
 Homo
 arbori
 compa-
 ratus.

1.
 Bona o-
 pera ne-
 cessaria.
 2.
 orde
 tiro.
 Tes 4.

PUNCTUM VII.

Sede-
bunt in
throno.

Apoc. 3.
22.

Ioan.

17. 24.

Is. 14. 13

1. Reg.

2. 8.

Q*ui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo : sicut & ego vici, & sedi cum Patre meo in throno eius. Quid majus dici potuit, non stabit ut famulus, sed sedebit ut Princeps : & mecum, me sedente, confidebit : quin in throno meo, ejusdem consors præcellentiæ : atque id ad modum, quo ego, quoniam vici, sedeo in throno cum Patre meo. Et hoc est, quod orans petierat : Volo, ut ubi ego sum, illic sit & minister meus. O Lucifer ! dixeras quia super astra exaltabo solium meum : non sic, sed per humilitatem illuc conscendere oportuit ; nam Deus suscitavit de pulvere egenum, & de stercore elevavit pauperem, ut sedeat cum Principibus, & solium gloria teneat.*

SUP.